

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Prvi kvartal 2023. godine

Sadržaj:

I.	REALNI SEKTOR	9
	Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2020. godini	9
	Industrijska proizvodnja	11
	Prerađivačka industrija	12
	Energetski sektor	14
	Maloprodaja	15
	Transport	17
	Građevinarstvo	18
	Tržište rada	18
	Zaposlenost	19
	Nezaposlenost	21
	Plate	21
	Penzije	23
II.	JAVNE FINANSIJE	24
	Indirektni porezi	24
	Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda	27
	Javni dug	28
III.	CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	32
	Cijene	32
	Monetarni sektor	34
	Bankarski sektor	37
	Tržište kapitala	41
IV.	VANJSKI SEKTOR	47
	Platni bilans	47
	Vanjskotrgovinska robna razmjena	49
	Izvoz roba	50
	Uvoz roba	51
	Vanjskotrgovinski bilans	52
V.	STRANA DIREKTNA ULAGANJA	55
	DODATAK	59

PRILOZI:

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj
Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Republike Srpske
Tabela 8: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske
Tabela 9: Rast i struktura monetarnih agregata
Tabela 10: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 11: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 12: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 13: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom
Tabela 14: Kamatne stope na kredite nefinansijskim poduzećima u KM s valutnom klauzulom
Tabela 15: Kamatne stope na depozite
Tabela 16: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za K1 2022. godine
Tabela 17: Vanjskotrgovinska razmjena u BiH po glavnim trgovinskim partnerima za K1 2022. godine
Tabela 18: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA:

Grafikon 1: Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine (realni rast g/g)
Grafikon 2: Pregled stopa ekonomskog rasta po zemljama K1 2023. godine
Grafikon 3: Kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u K1 2023. godine po sektorima
Grafikon 4: Prerađivačka industrija po zemljama u K1 2023. godine (stope rasta g/g)
Grafikon 5: Prerađivačka industrija po granama u K1 2023. godini (stopa rasta g/g u %)
Grafikon 6: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u K1 2023. godine
Grafikon 7: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini u K1 (rast g/g)
Grafikon 8: Trgovina na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p.
Grafikon 9: Trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i el. aparatima za domaćinstvo
Grafikon 10: Prevoz putnika u Bosni i Hercegovini – u K1 (rast g/g u %)
Grafikon 11: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K1 (rast g/g u %)
Grafikon 12: Stope rasta broja zaposlenih i nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini
Grafikon 13: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini
Grafikon 14: Prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti
Grafikon 15: Stope rasta u % i doprinosi rastu javnih prihoda u p.p.
Grafikon 16: Stanje javnog duga u milionima KM
Grafikon 17: Vanjski dug prema nosiocima
Grafikon 18: Vanjski dug prema kreditorima
Grafikon 19: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)
Grafikon 20: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu
Grafikon 21: Inflacija u Bosni i Hercegovini po mjesecima
Grafikon 22: Indeks potrošačkih cijena K1 2023/K1 2022
Grafikon 23: Stope rasta monetarnih agregata M2
Grafikon 24: Pričuvni novac (M0) - stope rasta
Grafikon 25: Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH
Grafikon 26: Ukupne bruto devizne pričuve i stope rasta
Grafikon 27: Sektorska struktura kredita i godišnje stope rasta

Grafikon 28: Ponderirane kamatne stope na kredite u Bosni i Hercegovini
 Grafikon 29: Sektorska struktura depozita o godišnje stope rasta
 Grafikon 30: Ponderirane kamatne stope na depozite u Bosni i Hercegovini
 Grafikon 31: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)
 Grafikon 32: Kretanje ekonomske aktivnosti u SAD (WEI Indeks)
 Grafikon 33: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu
 Grafikon 34: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi
 Grafikon 35: Kretanje vrijednosti indeksa na SASE i BLSE
 Grafikon 36: Promet na SASE po mjesecima u 2022. i 2023. godini (u mil. KM)
 Grafikon 37: Promet na BLSE po mjesecima u 2022. i 2023. godini (u mil. KM)
 Grafikon 38: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE
 Grafikon 39: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR
 Grafikon 40: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u K1
 Grafikon 41: Tekući prilivi i odlivi (iz/u inostranstva) – po godinama u K1
 Grafikon 42: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine
 Grafikon 43: Struktura robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2023. godini
 Grafikon 44: Struktura robnog uvoza u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima
 Grafikon 45: Struktra vanjskotrgovinskog robnog deficita u Bosni i Hercegovini
 Grafikon 46: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD
 Grafikon 47: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od K1 2021. do K1 2023. god. (u mil. KM)
 Grafikon 48: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama
 Grafikon 49: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima

SPISAK TABELA:

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)
 Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g
 Tabela 3: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g
 Tabela 4: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza
 Tabela 5: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-mart
 Tabela 6: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM
 Tabela 7: Financijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju razdoblja
 Tabela 8: Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima
 Tabela 9: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu
 Tabela 10: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE
 Tabela 11: Ukupana kapitalizacija (u KM) na SASE i BLSE
 Tabela 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena u K1 2023. godini po HS klasifikaciji
 Tabela 13: Strana direktna ulaganja po kvartalima i ukupno u milionima KM

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1	– Prva polovina godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2	– Druga polovina godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1	– Prvi kvartal godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	– Drugi kvartal godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	– Treći kvartal godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	– Četvrti kvartal godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazi novac
		mil. KM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI

godišnji pokazatelji

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022. (p)
Nominalni BDP (u milionima KM)	34.921	36.525	35.447	39.921	44.590*
Nominalna stopa rasta (u %)	5,5%	4,6%	-3,0%	12,6%	11,7%*
Realna stopa rasta (u %)	3,3%	2,8%	-3,2%	7,6%	3,7%*
Stanovništvo (u hiljadama) - prema popisu iz 2013. godine	3.496	3.491	3.475	3.453	3.453
BDP per capita (u KM)	9.989	10.463	10.201	11.561	12.913*
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	452	411	415	394	363
Prosječna neto plata (u KM)	879	921	956	998	1.122
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	1,4%	0,6%	-1,0%	2,0%	14,0%
Konsolidirani budžet Bosne i Hercegovine (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	41,2%	41,1%	40,7%	40,2%	-
Tekući rashodi	36,5%	36,5%	40,8%	37,1%	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	4,7%	4,6%	-0,1%	3,2%	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	2,6%	2,8%	5,0%	3,4%	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	2,1%	1,9%	-5,1%	-0,3%	-
Vanjski javni dug	23,5%	22,3%	24,5%	24,3%	-
Novac i krediti (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	69,3%	72,1%	79,7%	78,9%	74,5%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	51,6%	52,5%	52,6%	48,6%	45,6%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.094	-927	-1.125	-923	-2.045
U % BDP-a	-3,1%	-2,5%	-3,2%	-2,3%	-4,6%
Trgovinski bilans	-4.909	-5.166	-4.774	-4.599	-6.470
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	14.250	14.328	11.870	16.485	21.451
(stopa rasta u %)	11,1%	0,5%	-17,2%	38,9%	30,1%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	19.159	19.494	16.645	21.084	27.921
(stopa rasta u %)	7,0%	1,7%	-14,6%	26,7%	32,4%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-14,1%	-14,1%	-13,5%	-11,5%	-14,5%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	11.623,2	12.597,1	13.868,0	16.348,1	16.065,9
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,3	7,8	10,0	9,3	6,9
Servisiranje vanjskog javnog duga					
U milionima KM	976,4	821,6	771,3	805,3	864,6
U % izvoza roba i usluga	6,9%	5,7%	6,5%	4,9%	4,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS): BDP, stanovništvo, nezaposlenost, plate i cijene

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine: vanjski javni dug i njegovo servisiranje

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine: konsolidovani budžet opšte vlade; platni bilans; novac i krediti; devizne rezerve

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektora osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Procjena/pretpostavka Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP)

(p) Projekcija DEP-a

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI

period januar - mart

	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Realni sektor					
Industrijska proizvodnja BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	-5,1%	-3,8%	7,3%	4,0%	-2,5%
Prerađivačka industrija BiH - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	-1,5%	-8,1%	7,4%	10,4%	-2,9%
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	429,0	402,4	410,8	374,9	354,7
Prosječna neto plata (u KM)	905	945	973	1.065	1.227
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	1,0%	0,4%	-1,2%	8,4%	12,4%
Javne finansije					
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	7,2%	4,4%	-4,5%	18,5%	6,8%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga (%)	3,1%	-2,0%	8,4%	9,7%	-1,6%
Novac i krediti (stopa rasta g/g)					
Novac u širem smislu (M2)	9,0%	8,8%	8,6%	7,3%	7,5%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	5,3%	3,3%	-0,7%	4,5%	4,7%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-354,1	-206,5	-101,9	-408,4	-410,5
Porast deficita tekućeg računa (u %)	-1,3%	-41,7%	-50,6%	300,7%	0,5%
<i>Bilans roba i usluga</i>	-1.356,1	-1.169,3	-965,9	-1.332,2	-1.448,0
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	3.136,2	3.073,9	3.327,5	4.723,7	5.004,2
(stopa rasta u %)	1,8%	-2,0%	8,3%	42,0%	5,9%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	4.492,3	4.243,1	4.293,4	6.055,8	6.452,2
(stopa rasta u %)	4,1%	-5,5%	1,2%	41,0%	6,5%
Bruto devizne rezerve					
Bruto devizne rezerve - rast u %	5,4%	8,6%	9,5%	17,0%	-4,7%
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,1	7,8	9,8	8,4	6,4

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2019-2023. godine su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektora osim sektora vlade i javnih kompanija.

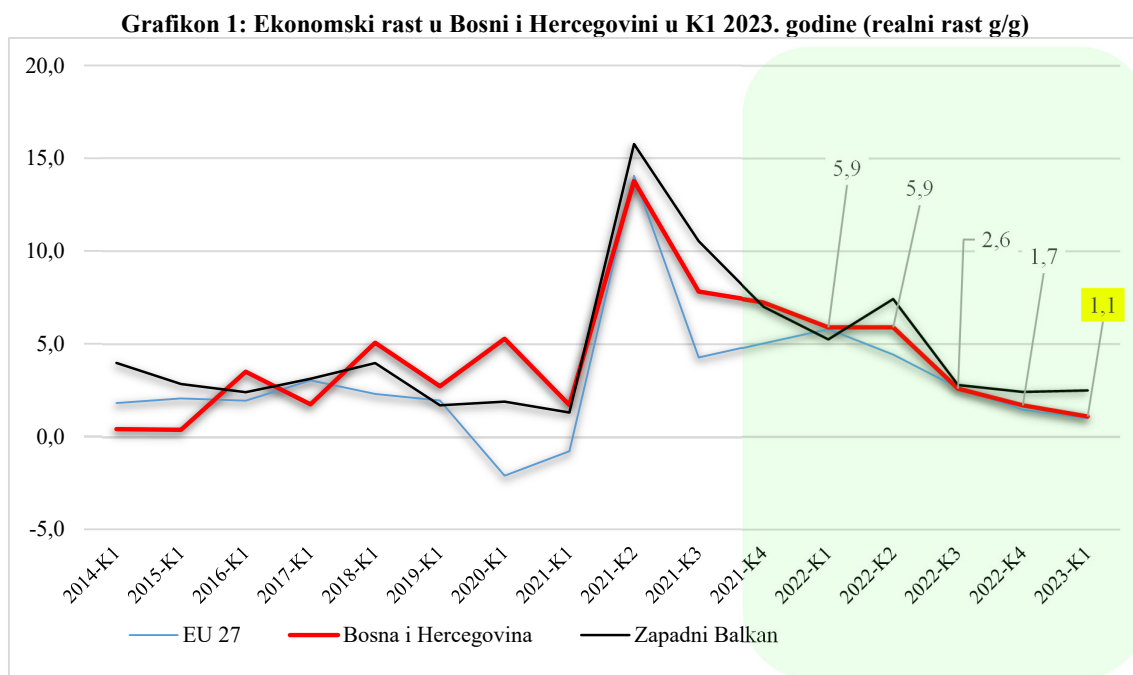
* Izvor: Procjena DEP-a.

I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu (u tekstu dalje K1) 2023. godine

- U Bosni i Hercegovini usporen trend ekonomskog rasta iz prethodne godine
- Rast cijena nastavljen i u 2023. godini
- Usporavanje privredne aktivnosti u vanjskom okruženju, ekonomski rast u EU 1%
- Smanjenje raspoloživog dohotka građana usljed povećane inflacije
- Stagnacija privatne potrošnje
- Usporen rast vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom

Preliminarni statistički podaci za 2023. godinu ukazuju na to da je trend ekonomskog rasta iz prethodne godine znatno usporen, ako ne i u potpunosti zaustavljen. Naime, prema trenutno raspoloživim statističkim podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodovni pristup) za K1 2023. godine, u Bosni i Hercegovini je registriran realni ekonomski rast od 1,1% u odnosu na isti period prethodne godine.¹ Ovo usporavanje privredne aktivnosti u zemlji posljedica je baznog efekta iz prethodne godine (stopa rasta u K1 2022 5,9%), rasta cijena roba i usluga-inflacije, te slabljenja privredne aktivnosti u međunarodnom ekonomskom okruženju (usporen ekonomski rast u EU i regionu). Grafički prikaz trenda ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini po kvartalima prikazan je na grafikonu ispod.

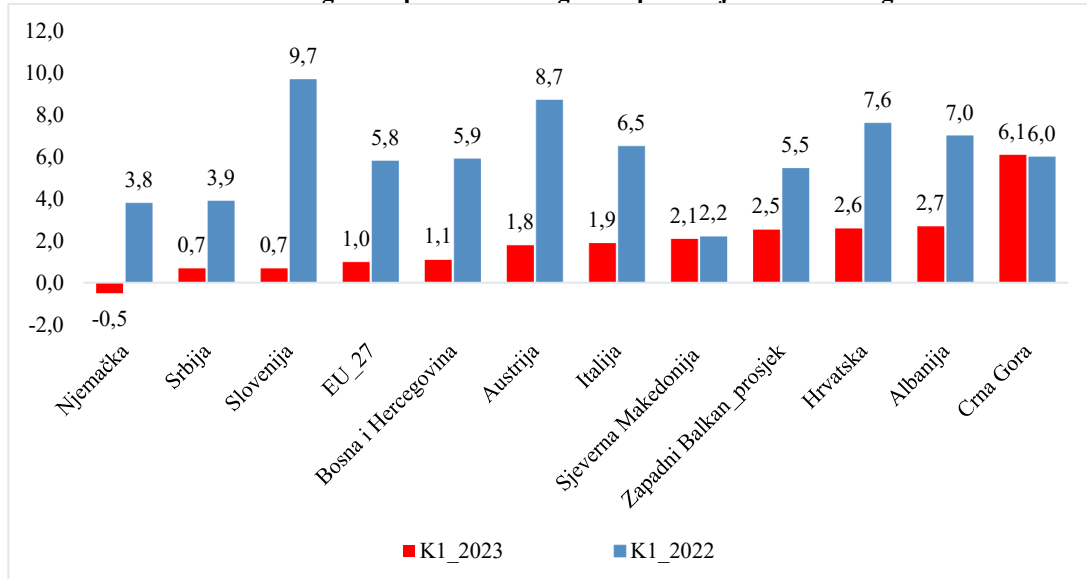
Izvor: IMF i BHAS

Globalni političko-ekonomski izazovi kao što su slabljenje ekonomskog rasta usljed sukoba u Ukrajini, pojačani inflatorni pritisci i rast kamatnih stopa rezultirali su značajnim slabljenjem privredne aktivnosti i usporavanja ekonomskog rasta u zemljama EU. Prema

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K1 2023. godine“, 30.06.2023. godine.

trenutno dostupnim podacima za K1 2023. godine ekonomski rast u zemljama EU iznosio je 1% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po zemljama, stope ekonomskog rasta glavnih trgovinskih partnera u K1 2023. godine prikazane su na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Pregled stopa ekonomskog rasta po zemljama K1 2023. godine

Izvor: EUROSTAT

Ako se pažljivije posmatra struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine može se zaključiti da je tokom posmatranog perioda došlo do stagnacije privatne potrošnje, blagog rasta javne potrošnje i investicija, dok je vanjskotrgovinska razmjena također stagnirala u realnom smislu. Naime, izrazito visok rast potrošačkih cijena roba i usluga od oko 12,5% CPI u odnosu na prethodnu godinu umanjio je efekat povećanja plata, penzija, novčanih priliva građana iz inostranstva, te doveo do slabljenja raspoloživog dohotka građana odnosno privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini u 2023. godini. Ako se ima u vidu da privatna potrošnja u ukupnoj strukturi ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini čini oko 75% može se konstatovati da je slabljenje privatne potrošnje ključni razlog usporavanja trenda ekonomskog rasta u 2023. godini. Pojedini kratkoročni statistički pokazatelji kao što su usporen rast ukupnog uvoza roba, kao i uvoza roba za široku potrošnju, tako i prometa u maloprodaji u posljednjih nekoliko mjeseci implicitno ukazuju da bi privredna aktivnost u narednom periodu mogla biti dodatno usporena što će se sigurno odraziti na očekivani ekonomski rast na kraju 2023. godine. Ono što je evidentno jeste kontinuiran rast cijena roba i usluga sa jedne strane i usporavanje privredne aktivnosti kako u svijetu tako i u Bosni i Hercegovini. U skladu s tim, referentne međunarodne institucije u svijetu kao što su MMF - Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska Banka i Evropska Komisija u određenim publikacijama ukazuju na to da će najnovija međunarodna događanja imati veoma negativne ekonomske posljedice što bi dovelo do slabljenja globalnog ekonomskog rasta na ispod 3%.² S druge strane, Evropska Komisija je u skladu sa najnovijim ekonomskim kretanjima u svijetu značajno revidirala projekcije ekonomskog rasta za zemlje EU u 2023. godini na oko 1%. Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da će najnovija dešavanja imati odlučujuću ulogu za izgled ekonomskog rasta u zemlji u narednom periodu. Povećana globalna nesigurnost, slabljenje

² <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/03/05/pr2261-imf-staff-statement-on-the-economic-impact-of-war-in-ukraine>

ekonomskog rasta i povećanje kamatnih stopa doveli su do slabljenja potrošnje, smanjenja investicionih ulaganja i značajnog usporavanja vanjskotrgovinske razmjene u svijetu. Sličan trend kretanja primjetan je i u Bosni i Hercegovini obzirom da trenutno raspoloživi preliminarni statistički podaci BHAS, ukazuju na stagnaciju privatne potrošnje, blagi rast javne potrošnje usljed poduzetih mjera u borbi protiv rastuće inflacije. Kada je u pitanju kretanje investicija, iako preliminarni statistički podaci ukazuju na određeni rast istih potrebno je imati u vidu da ova kategorija u strukturi nacionalnih računa uključuje i zalihe. S druge strane, kratkoročni pokazatelji iz sektora građevinarstva ukazuju na stagnaciju ukupnih građevinskih radova od 1%, dok je uvoz kapitalnih proizvoda uvećan za oko 20% u odnosu na isti period prethodne godine.

Usporavanje privredne aktivnosti u zemlji (privatna potrošnja i investicije) sa jedne i slabljenje izvozne tražnje (usporevanje ekonomskog rasta u EU) rezultiralo je usporavanjem trenda rasta vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini. Naime, u proteklih nekoliko godina Bosna i Hercegovina je bilježila dvocifrene stope rasta vanjskotrgovinskih pokazatelja, koji su u K1 2023. godine znatno smanjeni. Tako je prema podacima BHAS-a ukupna vanjskotrgovinska razmjena (robe +usluge) uvećana za svega 2% u odnosu na isti period prethodne godine u realnom smislu. Prema podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa) realni rast ukupnog izvoza iz Bosne i Hercegovine 1,7%, dok je rast uvoza iznosio 2%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza u K1 2023. godine rezultirali su blagim povećanjem vanjskotrgovinskog deficita od oko 3% tako da je doprinos istog u ekonomskom rastu bio skoro neutralan.

Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godini

- *Trend rasta industrijske proizvodnje iz prethodne godine zaustavljen*
- *Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini od 2,5%*
- *Obim proizvodnje smanjen u okviru sva tri sektora (rudarstvo, prerađivačka industrija i sektor za proizvodnju električne energije)*

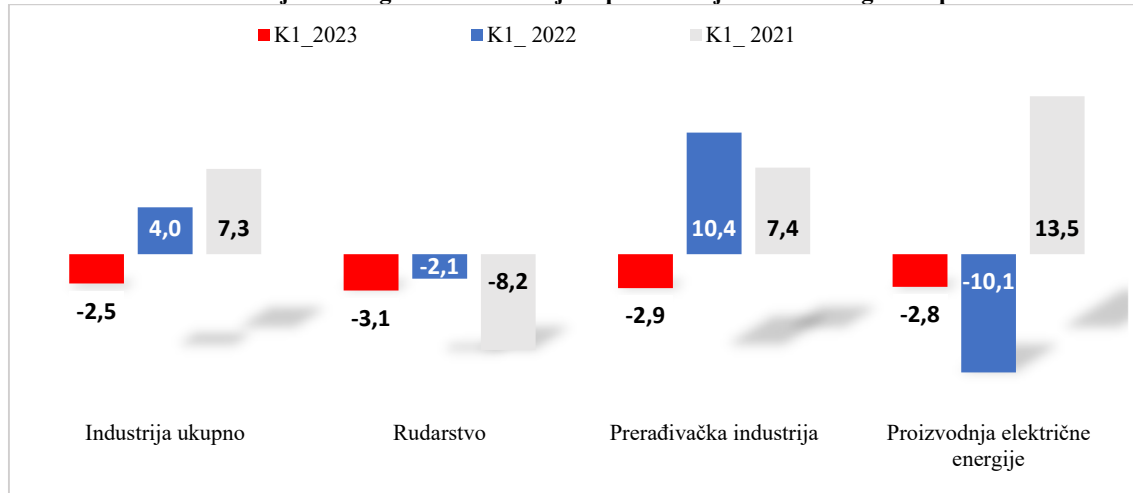
U proteklih nekoliko godina kako u eksternom okruženju tako i u Bosni i Hercegovini ostvaren je određeni post-pandemijski ekonomski oporavak. Jačanje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima pozitivno se odrazilo na izvoznju tražnju a samim tim i na proizvodne procese u zemlji. Tako je Bosna i Hercegovina zahvaljujući ekonomskom oporavku izvoznih tržišta bilježila relativno visoke stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje i naročito robnog izvoza. Međutim, već u drugoj polovini 2022. godine usljed destabilizacije ekonomskih prilika (sukob u Ukrajini, rast cijena energenata i hrane, usporen ekonomski rast) u vanjskom okruženju došlo je do postepenog usporavanja privredne aktivnosti što se reflektiralo usporavanjem proizvodnih procesa u Bosni i Hercegovini.

Trenutno raspoloživi statistički podaci za K1 2023. godine (međunarodni i domaći) ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti iz prethodne godine značajno usporen. Naime, prema podacima EUROSTAT-a za K1 2023. godine u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od svega 1% , dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 0,5% u odnosu na isti period prethodne godinu.³ Sličan trend rasta kako ukupne ekonomske aktivnosti tako fizičkog obima industrijske proizvodnje prisutan je i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za K1 2023. godine u Bosni i Hercegovini je registriran usporen rast BDP-a od 1,1%, dok je u fizički obim industrijske

³ EUROSTAT, Euroindicators, „Industrial Production“, 43/2023, 20 April 2023.

proizvodnje smanjen za oko 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine.⁴ Ovakav trend kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na implicitan način ukazuje na znatno usporavanje ekonomske aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu. Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u K1 2023. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u K1 2023. godine po sektorima

Izvor: BHAS

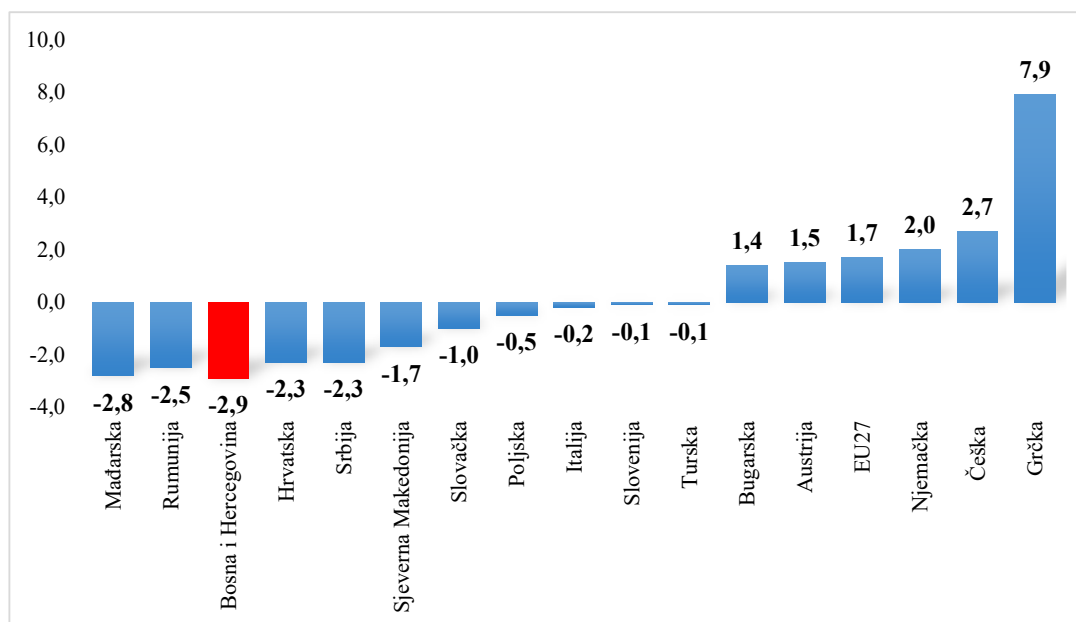
Prerađivačka industrija

Imajući u vidu strukturu proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini može se konstatovati da kretanja u okviru iste skoro u potpunosti zavise od privrednih kretanja u vanjskom okruženju prije svega zemalja EU27 i zemljama regiona. U skladu s tim, u proteklih nekoliko godina visok nivo privredne aktivnosti i relativno snažan ekonomski rast u glavnim trgovinskim partnerima, kao i post-pandemijski način poslovanja rezultirali su povećanjem obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Međutim, trenutno raspoloživi podaci BHAS-a za K1 2023. godine ukazuju na to da je trend rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje zaustavljen. Naime, prema podacima BHAS-a za K1 2023. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila smanjenje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od skoro 3% u odnosu na isti period prethodne godine.

Negativni efekti ukrajinske krize, rast proizvodnih i potrošačkih cijena, kao i destabilizacija lanaca snabdijevanja već su primjetni u okviru industrija pojedinih evropskih zemalja. Tako su stope rasta proizvodnje ključnih industrijskih zemalja dosta niže u odnosu na prethodnu godinu.

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za mart 2023. godine-prethodni podaci“, 26.04.2023. godine.

Grafikon 4: Prerađivačka industrija po zemljama u K1 2023. godine (stope rasta g/g)

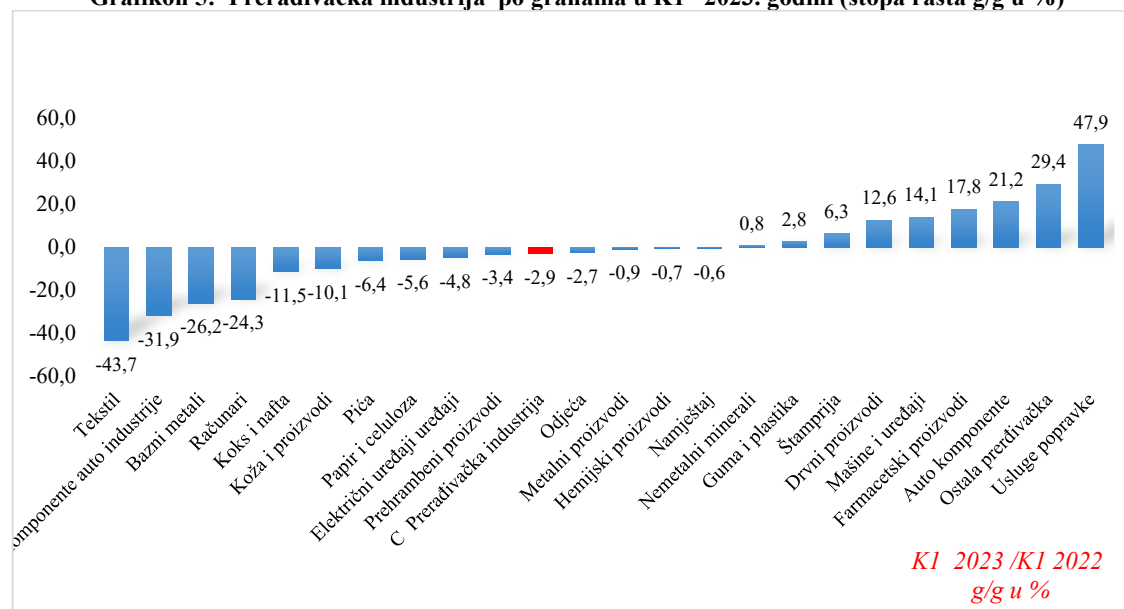

Izvor: EUROSTAT i BHAS

Ako se kretanje prerađivačke industrije u K1 2023. godine u Bosni i Hercegovini posmatra detaljnije po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su tekstil -43%, bazni metali -26% i proizvodi od kože 10,1%.

S druge strane, povećanje proizvodnje bilježe drvena 12,6%, mašinska 14,1% i farmaceutska industrija 17,6%. Detaljan grafički prikaz kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 5: Prerađivačka industrija po granama u K1 2023. godini (stopa rasta g/g u %)

K1 2023 /K1 2022
g/g u %

Izvor: BHAS

Energetski sektor

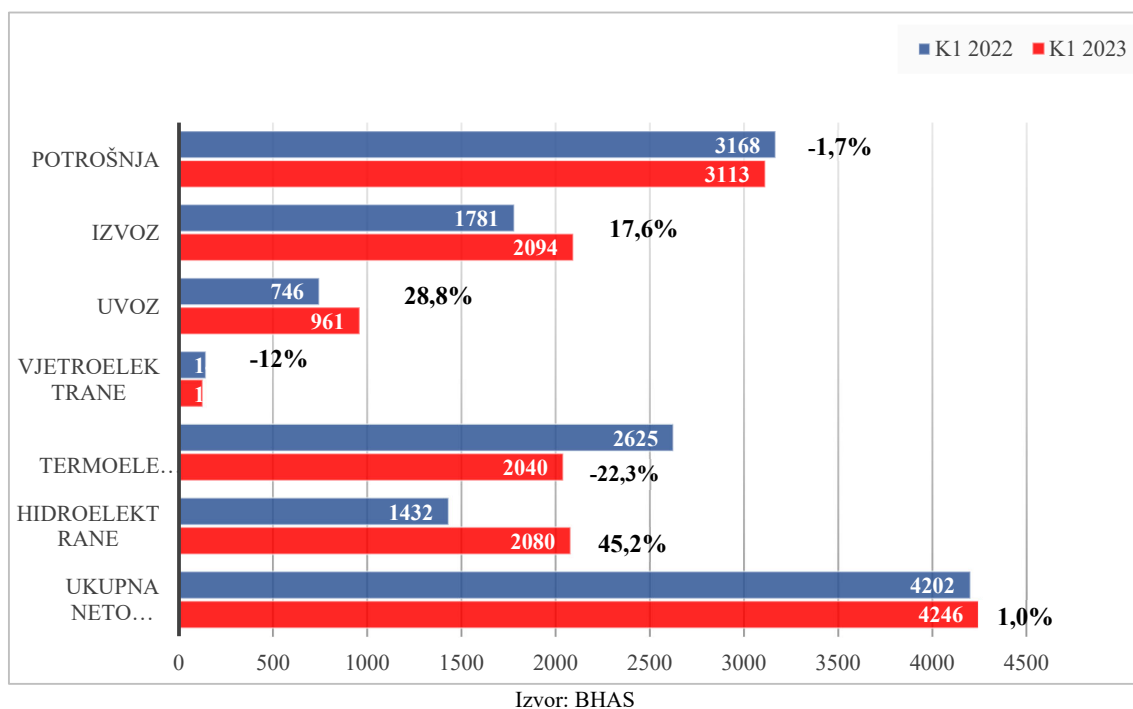
Za razliku od prerađivačke industrije, kretanja u okviru energetskog sektora koji uključuje proizvodnju električne energije i rudnike u većoj mjeri su determinisana kretanjima internih dinamika. Tako su proizvodnja, potrošnja kao i cjenovna kretanja električne energije skoro u potpunosti određen dešavanjima u Bosni i Hercegovini. Tokom prethodnih godina sektor za proizvodnju električne energije predstavljao važan oslonac stabilnosti ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Ova konstatacija dodatno je potvrđena u 2023. godini ako se imaju novonastale okolnosti i globalna energetska kriza koja je zahvatila svijet usljed sukoba u Ukrajini. Naime, rast svjetskih cijena svih energenata veoma negativno se odrazio na ekonomsku aktivnost, doveo je do jačanja inflatornih pritisaka i značajno usporio ekonomski rast širom svijeta. U kontekstu energetske stabilnosti Bosne i Hercegovine, barem kada je u pitanju snabdijevanje električnom energijom nije došlo do poremećaja na tržištu, a cijene ovog energenta nisu rasle kao što je to bio slučaj u većini evropskih zemalja. Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2023. godine ukupna neto proizvodnja električne energije u Bosni i Hercegovini iznosila je 4246 GWh što predstavlja blagi rast od 1,0%⁵ u odnosu na isti period prethodne godine.⁶ Ovaj blagi rast ostvaren je isključivo zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru hidroelektrana koji je iznosio preko 45% u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ S druge strane, proizvodnja električne energije u okviru termoelektrana smanjena je za 22,3%, dok je smanjenje u okviru vjetroelektrana iznosilo oko 12% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, ukupna potrošnja električne energije u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine smanjena je za 1,7%. Tokom posmatranog perioda ukupna razmjena električne energije (posmatrano u fizičkim jedinicama) uvećana je za oko 25%, pri čemu je izvoz električne energije uvećan za 17,6%, dok je uvoz uvećan za oko 30%. S druge strane, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2023. godine u okviru sektora rudarstva u Bosni i Hercegovini zabilježen je pad proizvodnje od 3,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja u okviru sektora za proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁵ U djelu ovog izvještaja o kretanju industrijske proizvodnje korišteni su pokazatelji iz saopštenja industrijske proizvodnje, dok su podaci o proizvodnji električne energije preuzeti iz energetske statistike BHAS-a.

⁶ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika Energije- kratkoročni pokazatelji energetske statistike za mart 2023. godine“ 25.04. 2023. godine

⁷ U K1 2023. godine hidroelektrane su u ukupnoj proizvodnji električne energije učestvovala sa 49%, termoelektrane 48%, dok je učešće vjetroelektrana iznosilo 3,0%.

Grafikon 6: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u K1 2023. godine

Maloprodaja

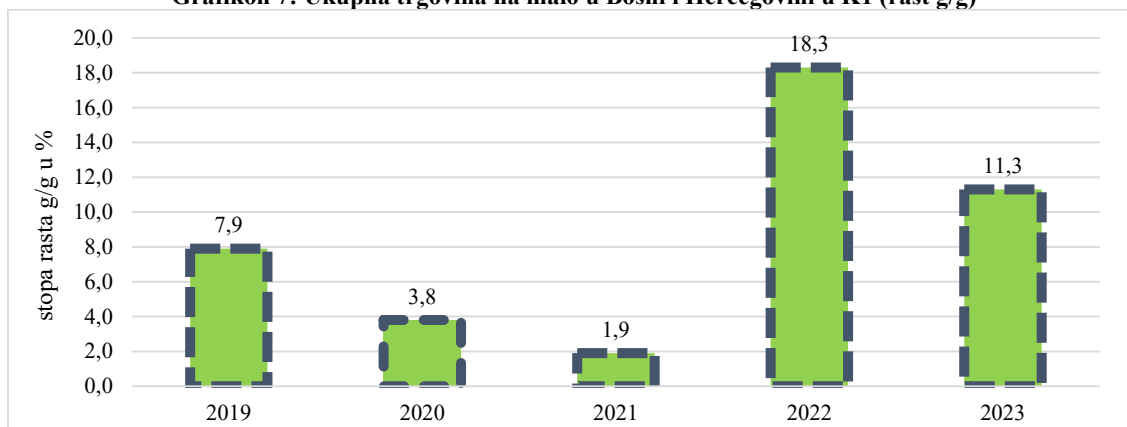
- *Dvocifren rast maloprodaje*

Zvanični podaci ukupne trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, u K1 2023. godine, ukazuju na realni rast od 11,3% (g/g)⁸. Posmatrano po mjesecima, u januaru je zabilježen rast maloprodaje od 15%, februaru 9% dok je u martu zabilježen porast prometa u maloprodaji od 9,8%. Trgovina motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu s.p.), u K1 2023. godine, je smanjena za 7,5% g/g, odnosno za 50 miliona KM (vjerovatno zahvaljujući nešto nižim nabavnim cijenama goriva). Nasuprot navedenom, trgovina na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. ostvarila je rast od 16,2% (promet je povećan za 410 miliona KM). Registrovani promet u K1 2023. godine preko fiskalnih uređaja u Bosni i Hercegovini porastao je za 9,3% g/g.

Promet u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (dalje u tekstu n.p.) zabilježio je rast od 8,4% g/g (odnosno povećanje prometa za 72 miliona KM) dok je sa druge strane promet u trgovinama na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p., u posmatranom kvartalu, smanjen za 7,7% g/g (odnosno za 6,3 miliona KM).

⁸ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, april 2023. godine

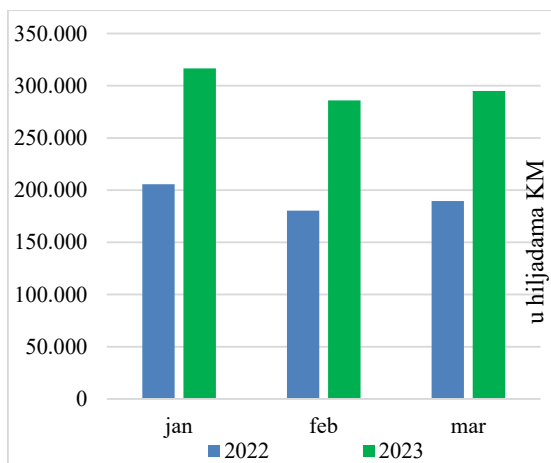
Grafikon 7: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini u K1 (rast g/g)

Izvor: BHAS

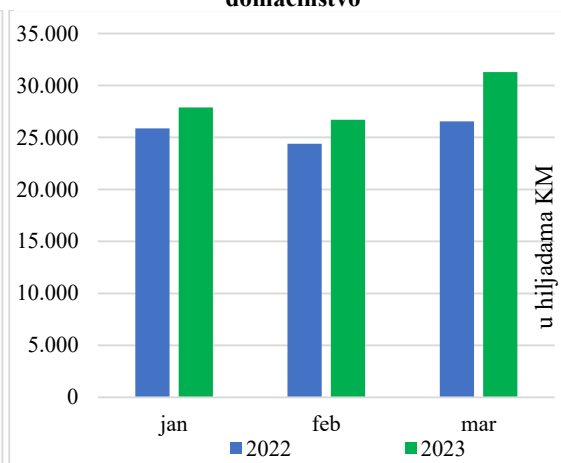
Trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvarila je rast prometa za 45,3% (ukupan promet u K1 2023. godine iznosio je 31,1 miliona KM, povećan je za 9,7 miliona KM u odnosu na isti kvartal prethodne godine). Trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju porasla je za 13,1% g/g (odnosno za 6,2 miliona KM) dok je, nasuprot tome, trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo smanjena za 0,9% (2,2 miliona KM). Trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica zabilježila je rast od 2% dok je u trgovini na malo na štandovima i tržnicama taj rast bio nešto veći i iznosio je 1,5%.

Grafikon 8: Trgovina na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p.

Izvor: BHAS

Grafikon 9: Trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i el. aparatima za domaćinstvo

Izvor: BHAS

U strukturi trgovine na malo neprehrambenim proizvodima (koja je zabilježila povećanje prometa u K1 2023. godina za 21,7% g/g) se primjećuje da je najveći rast 36,5% g/g ostvaren

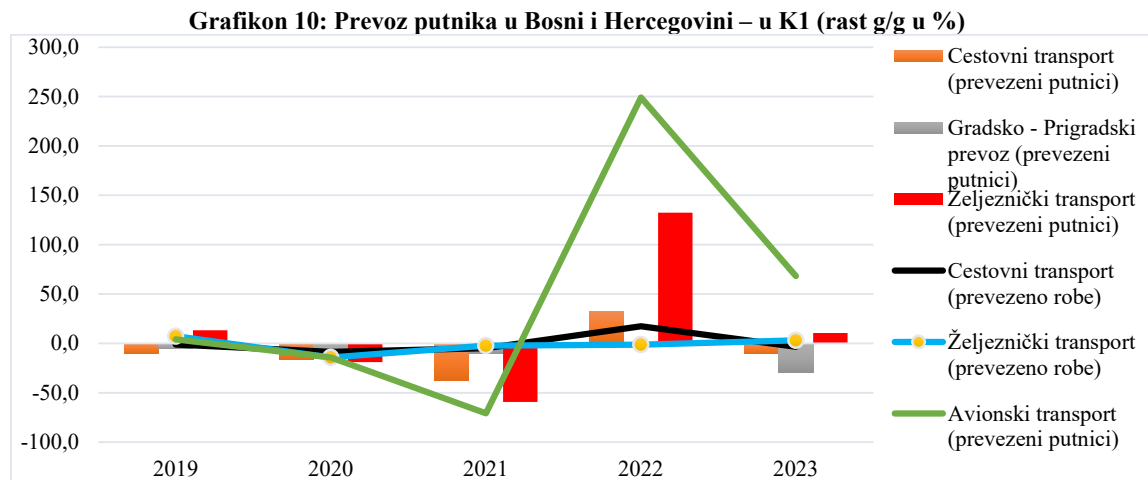
kod trgovine na malo ostalom robom u s.p. (promet u K1 2023. godini je iznosio 1,284 milijardi KM i veći je za 343 miliona KM u odnosu na isti kvartal prethodne godine). Najveći udio u ovom povećanju od skoro 94% (322 miliona KM) je realizovan kroz porast prometa u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože (ova kategorija ima stopu rasta od oko 50% u 9 posljednjih kvartala). Sa izuzetkom trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima gdje je promet bio niži za 3,7% i ostale kategorije u okviru trgovine na malo ostalom robom u s.p. su zabilježile povećanje prometa. Tako je trgovina na malo

sportskom opremom, igrama i igračkama ostvarila rast od 17,9% g/g (odnosno porast prometa za 6,6 miliona KM), trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo rast od 11,8% (promet povećan za 9 miliona KM) te promet u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je zabilježen porast prometa za 9,2% g/g (odnosno za 26 miliona KM).

Transport

- *Smanjenje transporta roba i putnika u cestovnom saobraćaju*
- *Nastavljen rast poštanskih i kurirskih djelatnosti*

Podaci za cestovni transport u K1 2023. godine ukazuju na smanjenje transporta roba od 3,3% g/g (prevezeno 2,345 miliona tona robe dok je godinu ranije u istom kvartalu prevezeno 2,424 miliona tona robe). Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu niži je za 9,8% (prevezeno 1,948 miliona putnika dok je u K1 2022. godine prevezeno 2,16 miliona putnika), dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 29,2%. Promet putnika u željezničkom saobraćaju ostvario je rast broja prevezenih putnika za 10,5% (prevezeno 95 hiljada putnika dok je u K1 2022. godine prevezeno 86 hiljada putnika) dok je istovremeno opseg prevezene robe povećan za 3% g/g (prevezeno 2,845 miliona tona robe dok je godinu ranije u istom kvartalu prevezeno 2,763 miliona tona robe). Kod avio saobraćaja je u K1 2023. godine došlo do rasta broja prevezenih putnika od 68,2% g/g (prevezeno 447 hiljada putnika dok je u K1 2022. godine prevezeno 266 hiljada putnika).

Izvor: BHAS

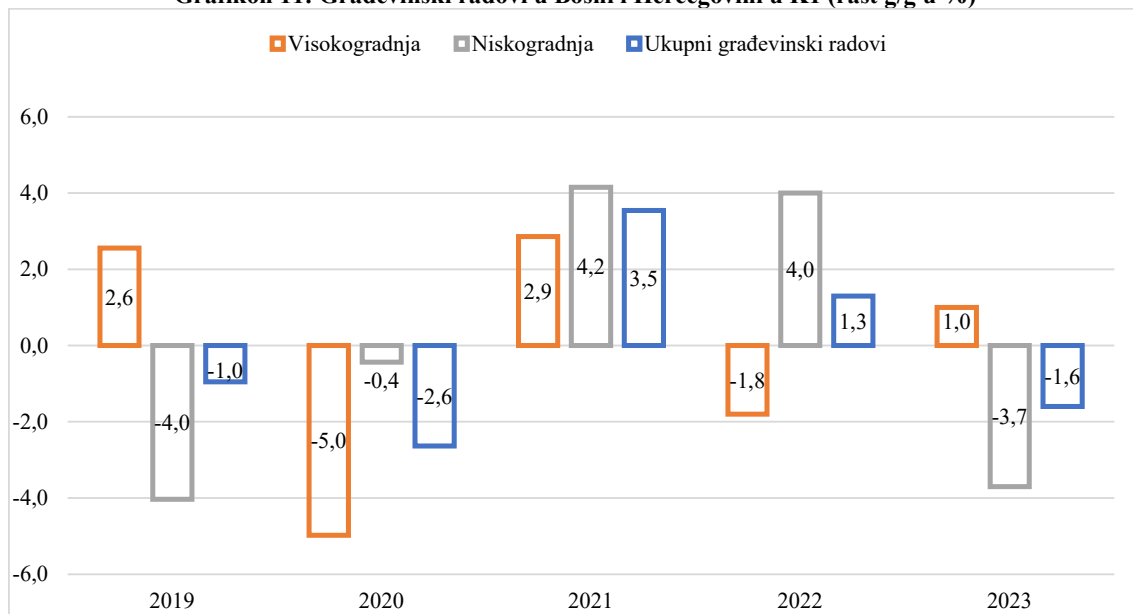
U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja, u K1 2023. godine, je zabilježen nominalan rast od 13,1% (g/g). Najveći porast je ostvaren u oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta gdje je stopa rasta iznosila 13,5% dok je kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu u posmatranom kvartalu, ostvaren rast prometa od 2,3%. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti je nastavljen rast, kao i u prethodnim kvartalima, pa je tako u K1 2023. godine iznosio 23,4%.

Građevinarstvo

- *Smanjenje građevinskih radova u niskogradnji*

Zvanični podaci BHAS-a za K1 2023. godine ukazuju na smanjenje ukupnih građevinskih radova od 1,6% g/g⁹. Do ovog smanjenja prvenstveno je došlo zahvaljujući smanjenju radova u niskogradnji za 3,7% dok su, nasuprot tome, radovi u visokogradnji porasli za 1% g/g.

Grafikon 11: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K1 (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u K1 2023. godine¹⁰ je porastao u odnosu isti period prethodne godine za 12,9% g/g. Porast izdatih dozvola za građenje u K1 2023. godine značajnije je porastao u oblasti niskogradnje gdje je registrovana stopa rasta od 39,4% g/g. Odobrenja za građenje objekata, u sektoru visokogradnje, su također porasla u posmatranom kvartalu pa je tako zabilježen porast izdatih dozvola za 5,8% g/g (odobrenja za stambene zgrade su viša za 16% dok su odobrenja za nestambene zgrade niže za 15,8%).

Tržište rada

- *Nastavljen rast broja zaposlenih lica u u K1 2023. godine. Najznačajniji rast broja zaposlenih lica u djelatnosti trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva.*
- *Smanjena stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini.*
- *Značajan nominalni rast prosječne neto plate i penzije uz sporiji realni rast zbog inflacije.*

Podaci ankete o radnoj snazi za prvi kvartal 2023. godine pokazali su da je broj radno sposobnog stanovništva u Bosni i Hercegovini smanjen kao i radna snaga (tabela ispod). U K1 2023. godine, u Bosni i Hercegovini radnu snagu činilo je 1,355 miliona lica od kojih je 1,175

⁹ Izvor podataka: BHAS, Indeksi proizvodnje u građevinarstvu u Bosni i Hercegovini, maj 2023.

¹⁰ BHAS, Izdata odobrenja za građenje u Bosni i Hercegovini, mart 2023. godine

miliona (86,7%) zaposlenih i 180 hiljada (13,3%) nezaposlenih lica. U odnosu na K1 2022. godine, broj zaposlenih lica se povećao za 1,6%, dok se broj nezaposlenih lica smanjio za 22,1%.

U prvom kvartalu 2023. godine stopa aktivnosti je smanjena u odnosu na prvi kvartal 2022. godine i iznosila je 47,1%, kao i stopa nezaposlenosti (13,3%). S druge strane, stopa zaposlenosti u K1 2023. godine je blago uvećana u odnosu na K1 2022. godine i iznosila je 40,8% što je predstavljeno u tabeli ispod.

Iako je stopa nezaposlenosti u K1 2023. godine u Bosni i Hercegovini smanjena i dalje je znatno veća u poređenju sa prosjekom zemalja EU 27 koja iznosi 6,3%.

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)¹¹

	K1 2022.	K1 2023.	% g/g
Radno sposobno stanovništvo (15-89)	2.887	2.878	-0,3%
Lica izvan radne snage ¹² (15-89)	1.499	1.523	1,6%
Radna snaga (15-89)	1.388	1.355	-2,4%
Zaposlena lica (15-89)	1.157	1.175	1,6%
Nezaposlena lica (15-74)	231	180	22,1%
Stopa nezaposlenosti ¹³ (15-74)	16,7%	13,3%	-3,4 p.p.
Stopa aktivnosti ¹⁴ (15-89)	48,1%	47,1%	-1,0 p.p.
Stopa zaposlenosti ¹⁵ (15-89)	40,1%	40,8%	0,7 p.p.

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini

Zaposlenost

U Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine nastavljen je postepeni rast broja zaposlenih lica. Prosječan broj zaposlenih lica iznosio je oko 851,7¹⁶ hiljada i veći je za 2,3% u poređenju sa istim periodom 2022. godine. Iako u periodu izrade Ekonomskih trendova nisu objavljeni podaci o broju zaposlenih lica u Republici Srpskoj može se pretpostaviti da je broj zaposlenih lica u oba entiteta doprinjeo rastu ukupnog broja zaposlenih u Bosni i Hercegovini. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj zaposlenih lica u K1 2023. godine iznosio je 536,8 hiljada i veći je za 1% g/g.

¹¹ Zbog zaokruživanja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstavljenom broju.

¹² Osobe/lica izvan radne snage su osobe starosti od 15 do 89 godina koje nisu svrstane u zaposleno ili nezaposleno stanovništvo, odnosno sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nijedan plaćeni posao, nisu aktivno tražile posao ili nisu bile u mogućnosti da počnu da rade u roku od dvije sedmice nakon isteka referentne sedmice.

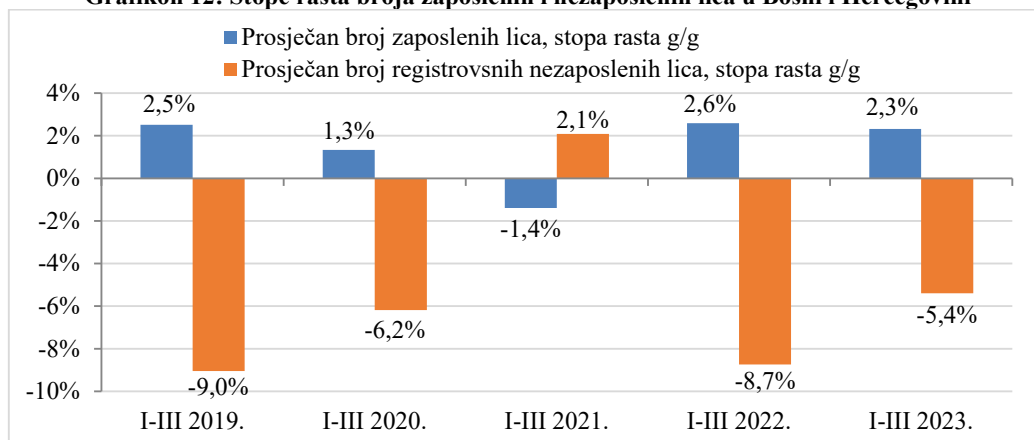
¹³ Ukupna stopa nezaposlenosti izračunata je kao omjer nezaposlenih starosti 15-74 godine i ukupnog aktivnog stanovništva starosti 15-74 godine.

¹⁴ Ukupna stopa aktivnosti izračunata je kao omjer aktivnog stanovništva starosti 15-89 godina i radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

¹⁵ Ukupna stopa zaposlenosti izračunata je kao omjer zaposlenih starosti 15-89 godina i ukupnog radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

¹⁶ Privremeni podatak. Izvor: BHAS.

Grafikon 12: Stope rasta broja zaposlenih i nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Izvor: BHAS

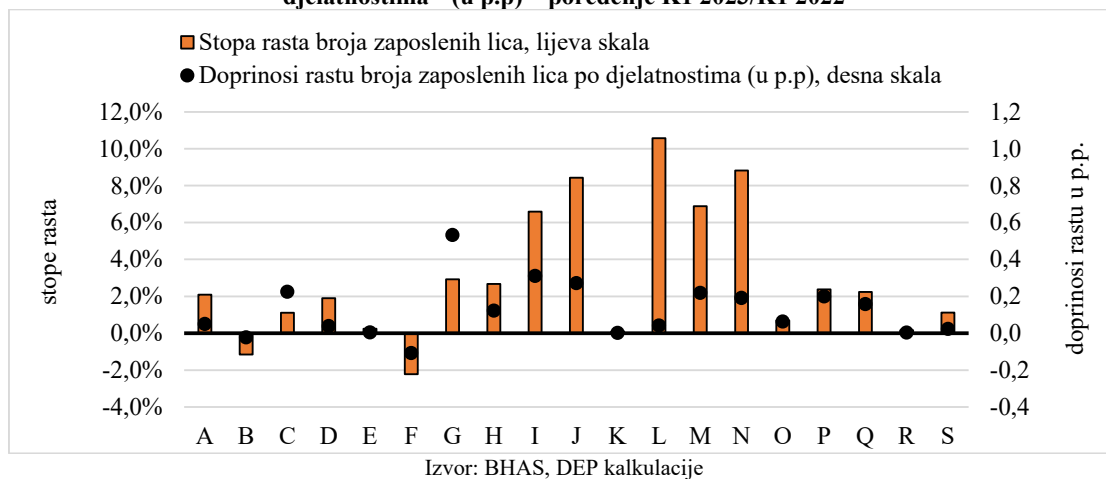
U prvom kvartalu 2023. godine najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti bio je u oblasti trgovine, hotelijerstva i ugostiteljstva te informacija i komunikacija. U djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih lica je uvećan za 2,9% g/g u K1 2023. godine (uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 0,5 p.p.).¹⁷ Rast posjeta turista u Bosni i Hercegovini se odrazio na broj zaposlenih lica u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, pa je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane broj zaposlenih uvećan za 6,6% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,3 p.p.)¹⁸. Pored trgovine i ugostiteljstva značajan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica bio je u području djelatnosti informacija i komunikacija (0,3 p.p.) sa stopom rasta od 8,4% g/g.

Sve ostale djelatnosti su imale manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica što se može vidjeti na grafikonu ispod. Tako je u djelatnosti prerađivačke industrije, koja uz trgovinu zapošljava najviše lica u Bosni i Hercegovini, broj zaposlenih lica je uvećan za 1,1% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,2 p.p. Ova stopa rasta je sporija u poređenju sa stopom rasta u istom periodu prethodne godine što može biti povezano sa obimom proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji).

¹⁷ Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u prvom kvartalu 2023. godine ostvario je rast u iznosu od 8,8% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Distributivna trgovina uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču na domaćem tržištu. Ona obuhvata: trgovinu na veliko za vlastiti račun, posredovanje u trgovini na veliko, trgovinu na malo i popravke motornih vozila i motocikla, te trgovinu predmetima za ličnu upotrebu ili upotrebu u domaćinstvu. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeks prometa distributivne trgovine.

¹⁸ U periodu januar – mart 2023. turisti su ostvarili 276.218 posjeta, što je više za 17,8% i 627.013 noćenja, što je više za 16,4% u odnosu na isti period 2022. godine. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, turizam.

Grafikon 13: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni Hercegovini po djelatnostima¹⁹ (u p.p) – poređenje K1 2023/K1 2022

Nezaposlenost

Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u prvom kvartalu 2023. godine iznosio je oko 354,7 hiljada, i manji je za 5,4% u odnosu na isti period 2022. godine. Smanjenje broja nezaposlenih lica je registrovano u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj nezaposlenih lica u posmatranom kvartalu 2023. godine je iznosio 283,9 hiljada i manji je za 4,7% g/g. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječan broj nezaposlenih lica smanjen je za 10,4% g/g i iznosi 63,9 hiljada. Prema podacima BHAS-a prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica prema kvalifikacijama najviše se smanjio u kategorijama VKV i KV lica a potom VSS lica u poređenju K1 2023/K1 2022.

Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini prema podacima Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine se smanjuje i u martu 2023. godine iznosila je 29,3%. Intenzivno smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica uz povećanje broja zaposlenih lica uticalo je na nižu stopu nezaposlenosti.

Plate

U K1 2023. godine prosječna neto plata je iznosila 1.227 KM i nominalno je uvećana za 15,2% u odnosu na K1 2022. godine uz znatno sporiji realni rast od 2,5% zbog snažnog rasta cijena – inflacije (detaljnije u poglavlju o inflaciji). Prosječne neto plate u entitetima imale su skoro ujednačene stope rasta. Prosječna neto plata u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 1.222 KM i nominalno je veća 15,1% g/g. U Republici Srpskoj prosječna neto plata je imala nominalni rast od 15,7% g/g i iznosi 1.244 KM.

¹⁹ Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snabdijeva. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g

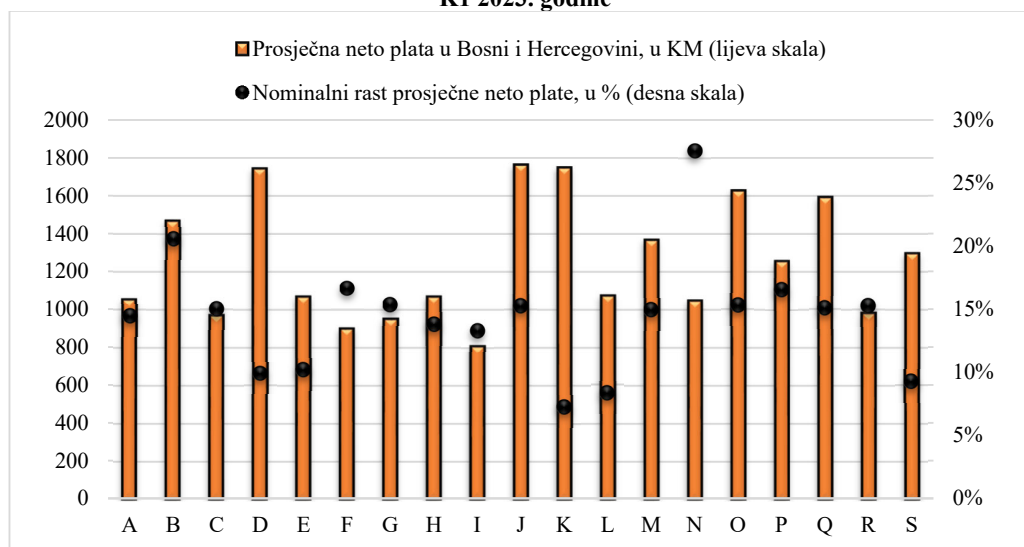
Period	Prosječna neto plata u KM	Nominalni rast prosječne neto plate	Realni rast prosječne neto plate
K1 2019.	905	4,9%	3,9%
K1 2020.	945	4,5%	4,1%
K1 2021.	973	3,0%	4,2%
K1 2022.	1.065	9,4%	0,9%
K1 2023.	1.227	15,2%	2,5%

Izvor: BHAS

Najveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine bila je u području djelatnosti informacija i komunikacija (1.762 KM) te finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.747 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (807 KM).

Posmatrajući nominalni rast neto plata po djelatnostima najveće stope rasta neto plate u K1 2023. godine bile su u područjima administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (27,5% g/g), djelatnosti vađenja ruda i kamena (20,6% g/g), građevinarstvu (16,7% g/g) i obrazovanju (16,6% g/g). Sve ostale djelatnosti su registrovale sporije stope rasta neto plata. Bitno je napomenuti da je u djelatnostima koje zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini takođe zabilježen nominalni rast neto plata ali po nešto sporijim stopama rasta u odnosu na prethodno pomenute djelatnosti. Tako je u prerađivačkoj industriji prosječna neto plata uvećana za 15% g/g, a u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala neto plata je uvećana za 15,4% g/g.

Grafikon 14: Prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti²⁰ i stope rasta u K1 2023. godine

Izvor: BHAS

²⁰ Opis svake od djelatnosti predstavljen je u poglavlju o zaposlenosti.

Penzije

U Bosni i Hercegovini broj penzionera se nastavio postepeno uvećavati. U prvom kvartalu 2023. godine prosječan broj penzionera iznosio je 711,3²¹ hiljada i veći je za 1,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

U prvom kvartalu 2023. godine evidentiran je rast prihoda od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (detaljnije u poglavlju Javne finansije). Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u posmatranom periodu je nominalno uvećana 25,5% u odnosu na isti period prethodne godine, i iznosi 538²² KM uz nešto sporiji realni rast (11,6%) zbog inflacije.

Entitetske prosječne penzije u prvom kvartalu 2023. godine su uvećane u odnosu na prvi kvartal 2022. godine.²³ Prosječna penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u prvom kvartalu 2023. godine iznosila je 537 KM i nominalno je veća za 25,7% g/g. U Republici Srpskoj prosječna penzija u istom periodu iznosila je 540 KM uz nominalni rast od 25,1% g/g. U skladu sa navedenim najniža penzija u Republici Srpskoj je takođe uvećana i u martu 2023. godine iznosila je 275,3²⁴ KM za penzijski staž do 15. godina, a u Federaciji Bosne i Hercegovine je u posmatranom kvartalu uvećana i iznosi 495,1 KM.

Posmatrajući strukturu penzija u Bosni Hercegovini nije bilo značajnijih izmjena u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi penzija i dalje najveći dio pripada starosnim penzijama, a potom porodičnim i invalidskim penzijama.²⁵

Tabela 3: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g

Period	Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u KM	Nominalni rast prosječne penzije	Realni rast prosječne penzije
K1 2019.	393	6,2%	5,1%
K1 2020.	410	4,2%	3,7%
K1 2021.	420	2,5%	3,7%
K1 2022.	429	2,1%	-5,8%
K1 2023.	538	25,5%	11,6%

Izvor: Kalkulacije na osnovu podataka Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske

²¹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

²² Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

²³ Entitetske penzije su uvećane u januaru 2023. godine. U Federaciji Bosne i Hercegovine na temelju odluke Upravnog odbora FZ MIO/PIO o akontativnom usklađivanju, sve penzije, s izuzetkom penzija ostvarenih u 2023. godini, su uvećane za 11,1% od januara 2023. godine. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31. decembra 2022. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01. januara 2023. godine i povećavaju u ukupnom iznosu za 13,5% (redovno godišnje usklađivanje 13,32% + vanredno usklađivanje 0,18%). Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

Pored toga, na pomenuti rast prosječne penzije uticala su povećanja penzija tokom prethodne godine.

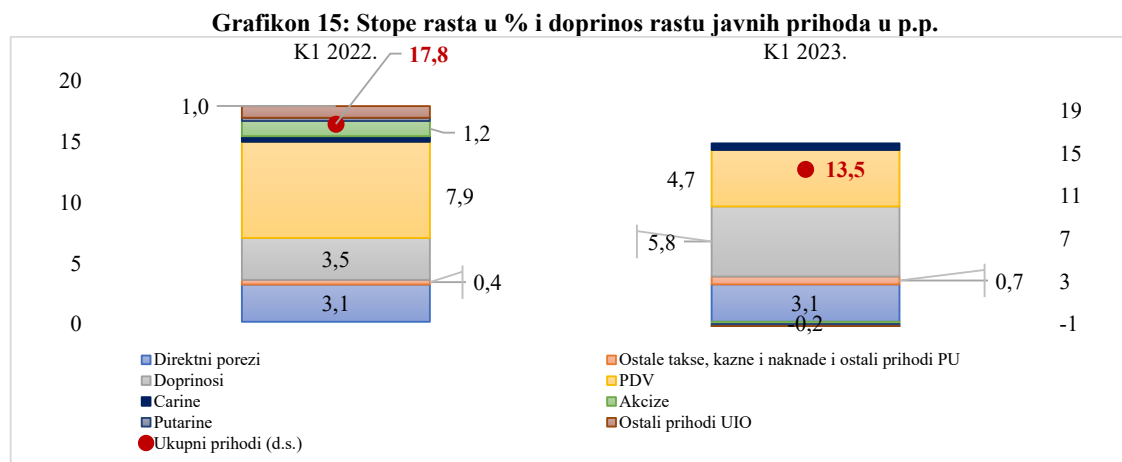
²⁴ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 330,37 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 385,44 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 440,55 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 550,69 KM.

²⁵ U Federaciji Bosne i Hercegovine udio starosnih penzija u martu 2023. godine iznosio je oko 59%, a u Republici Srpskoj udio starosnih penzija iznosi oko 61%. Udio porodičnih penzija je oko 28% u Federaciji Bosne i Hercegovine a u Republici Srpskoj 26%. Ostatak pripada invalidskim penzijama.

II JAVNE FINANSIJE

- Javni prihodi na kraju prvog tromjesečja 2023. godine zabilježili dvocifrenu stopu rasta
- Javni dug na kraju prvog tromjesečja 2023. godine ostvario neznatno smanjenje

Prvo tromjesečje 2023. godine, javne finansije Bosne i Hercegovine, karakteriše dvocifrena stopa rasta ukupnih javnih prihoda (porezi i socijalni doprinosi) od oko 13,5% g/g čime su na kraju posmatranog perioda dostigli iznos od oko 5,1 milijardu KM i neznatno smanjenje (više stagniranje) javne zaduženosti od 0,2% g/g. U strukturi ukupnih prihoda dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa 53%. Glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza leži u dešavanjima u sektoru turizma, vanjskoj trgovini, ali i rastu cijena. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada, kao i mjere koje su donijele entitetske vlade u cilju povećanja plata i podizanja životnog standarda zaposlenih. Doprinos rastu ukupnih javnih prihoda prikazan je na grafikonu ispod. U vrijeme pisanja Ekonomskih trendova nisu bili dostupni konsolidovani podaci o izvršenju budžeta za posmatrano tromjesečje 2023. godine. Što se tiče budžeta za tekuću godinu, budžet Republike Srpske u iznosu od oko 5,4 milijarde KM i budžet Brčko Distrikta u iznosu od oko 282,3 miliona KM, su usvojeni na vrijeme, odnosno u 2022. godini. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 6,7 milijardi KM je kasnio sa usvajanjem, tako da je isti usvojen početkom 2023. godine. Budžet Institucija i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 1,3 milijarde KM je usvojen pred kraj posmatranog tromjesečja.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Sa 01.01.2023. godine počela se primjenjivati Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2023. godinu, kao rezultat nastavka harmonizacije akcizne politike sa EU²⁶.

²⁶ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2023. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 74/22), a koja se primjenjuje od 01.01.2023. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2023. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,35 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
 - proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
 - specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada

Naplaćeni prihodi. U 2023. nastavljani su pozitivni trendovi u naplati indirektnih poreza iz 2022. godine, ali sa skromnijim efektima naplate. Za analizu naplate prihoda u prvom tromjesečju 2023. bitno je naglasiti nekoliko faktora. Prvo, osnovica za poređenje iz 2022. godine je niža jer je naplata indirektnih poreza tradicionalno niža u prvom tromjesečju. Takođe, posmatra se period prije izbijanja sukoba u Ukrajini, koje karakteriše stabilnost na svjetskom tržištu, a time i stabilne cijene energenata, sirovina, hrane i drugih roba. Osnovica za naplatu indirektnih poreza pri uvozu (porez na dodatu vrijednost - PDV, carine) nije bila opterećena rastom cijena na svjetskom tržištu, kao što je to slučaj od marta 2022. godine, tako da je osnovica iz 2022. godine niža u poređenju sa istim periodom posmatrane godine, kada su uključeni inflatorni efekti čiji rezultat jesu više mjesečne stope rasta prihoda od carina i PDV-a. U prvom tromjesečju 2023. godine, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO) ukupno je naplatila oko 2,4 milijarde KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 9,0% više nego u istom periodu 2022. godine. Istovremeno, isplate povrata sa Jedinstvenog računa UIO bilježe značajan rast, što je, svakako, umanjilo neto efekat naplate. Neto prihodi, u posmatranom periodu, su iznosili oko 1,9 milijardi KM i veći su za svega 6,8% g/g.

Pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza dali su: porez na dodatu vrijednost od 7,4 p.p. (u daljem tekstu PDV) i prihodi od carina 1,3 p.p., dok su negativan doprinos dali prihodi od akciza i prihodi od putarina.

Tabela 4: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2023	K1 2022	K1 2023
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	22,3	9,0
Povrati	21,4	38,3	16,7
Neto prihodi - prikupljeno	78,6	18,5	6,8
PDV	50,7	17,6	11,6
Carine	4,1	30,2	26,4
Akcize	16,4	14,7	-1,7
Putarine	6,4	7,3	-5,1
Ostali prihodi	0,2	6,4	10,2
Neusklađeni prihodi	-0,8	-	-58,5
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	18,6	12,4
Minimalne rezerve	21,8	35,7	17,9
Budžeti	78,2	14,4	10,8
Servisiranje vanjskog duga	6,9	-1,3	99,1
Federacija Bosne i Hercegovine	4,6	-1,8	101,1
Republika Srpska	2,3	-0,2	100,0
Brčko Distrikt	0,1	-2,6	15,4
Raspodijeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	71,3	16,5	0,8
Institucije Bosne i Hercegovine	9,0	0,4	12,7
Federacija Bosne i Hercegovine	38,4	18,6	-1,2
Republika Srpska	21,5	20,3	-1,6
Brčko Distrikt	2,3	20,5	8,6

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Tokom prvog tromjesečja bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 1,8 milijardi KM, što je rasta za 13,2% g/g. Analizirajući strukturu bruto prihoda od PDV-a u prvom tromjesečju 2023. može se zaključiti da je usporenje rasta bruto naplate PDV-a posljedica značajno nižih stopa rasta PDV-a na uvoz u februaru i martu (najniže mjesečne stope rasta PDV-a na uvoz u posljednje dvije godine). Sa druge strane, naplata prihoda od domaćeg PDV-a, tokom posmatranog perioda, bilježi neuobičajeno visoke stope rasta koje se kreću u intervalu od 16-18%. Prosječna stopa kretanja ove kategorije prihoda u ranije posmatranim periodima nije prelazila 10%. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 10,7% g/g što je najniži kvartalni rast u posljednje dvije godine. Sa druge strane, prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli 17,6% g/g, što je najviša stopa zabilježena u posljednjih par

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 134,00 KM po kilogramu.

kvartala. Usljed značajnog povećanja povrata, neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 1,2 milijarde KM, što je za 11,6% više nego u istom periodu prethodne godine.

Akcize. Naplata akciza u prvom tromjesečju 2023. godine bilježi snažne oscilacije. U januaru je zabilježen snažni rast naplate od 11,1% g/g, u februaru minimalan rast od 1,1% g/g, dok je u martu zabilježen pad od čak 15,1% g/g. Zbog loše naplate akciza u martu 2023. godine, na kraju prvog tromjesečja posmatrane godine je zabilježen pad od oko 1,7%, čime je nastavljen negativan trend rasta iz četvrtog tromjesečja 2022. godine. Za prva tri mjeseca, prihodi od akciza su iznosili oko 348 miliona KM. U strukturi prihoda od akciza dominiraju akcize na duvanske prerađevine i akcize na derivate nafte. S obzirom da prihodi od akciza na derivate nafte bilježe negativne stope rasta već neko vrijeme, kretanja u naplati ukupnih prihoda od akciza tokom posmatranog perioda 2023. godine, posljedica su oscilatornih kretanja u naplati akciza na duvanske prerađevine.

Prihodi od uvoznih akciza su smanjeni za oko 2,7% i to zbog smanjenja prihoda od akciza na uvoznu naftu i naftne prerađevine. Ukupni prihodi od akciza na naftu i derivate nafte manji su za oko 8,7% g/g, duvan i duvanske prerađevine veći za 1,8% g/g, dok su ukupni prihodi od ostalih akciza veći za oko 2,3% g/g. Prihodi od domaćih akciza su ostvarili pozitivnu stopu rasta.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u prvom tromjesečju 2023. godine iznosili su oko 140 miliona KM. Kao rezultat smanjenja, tokom posljednjih mjeseci, na kraju posmatranog perioda ovi prihodi su zabilježili smanjenje od oko 5,1% g/g, čime su nastavili negativan trend rasta započet u prethodnoj godini. Naplata prihoda od putarine prati naplatu akciza na naftu i naftne derivate, sa određenim razlikama koje potiču od različitih osnovica na koje se obračunava i plaća putarina, odnosno akcize na naftu i derivate nafte.

Carine. Trend visokih stopa rasta prihoda od carina traje već dvije godine unazad. Neto prihodi od carinskih dažbina u prvom tromjesečju 2023. godine su iznosili oko 112 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su veći za oko 26,4% g/g. Visoka stopa rasta prihoda od carina se može povezati i sa rastom cijena proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe) iz trećih zemalja, te na dio roba koje se uvoze iz EU, a koje su ostale pod režimom carina. Do posmatranog perioda, rast prihoda od carina uglavnom je pratio rast uvoza. Međutim, u prvom kvartalu 2023. godine, to nije slučaj, s obzirom da je stopa rasta uvoza skromna.

Raspoređeni prihodi. Tokom prvog tromjesečja 2023. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 2,4 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 89 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 561,7 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 215 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 1,6 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima²⁷. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 974,5 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 230 miliona KM), Republici Srpskoj oko 527 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 105 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 55 miliona KM (za servis vanjskog duga 3,8 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa

²⁷ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24-4-1/22 od 22.12.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period januar-mart 2023. godine, i isti iznose: BiH 62,60%, RS 33,85%, Brčko Distrikt BiH 3,55%.

UIO za servis vanjskog duga su uvećana dvostruko više i iznosila su 339 miliona KM, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 0,8%.

Direktni porezi, doprinosi i neporeski prihodi

U januaru 2023. godine, obje entitetske vlade su donijele određene zakonske akte, a u cilju povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda. Sve izmjene koje su entitetske vlade donijele svakako bi se trebale odraziti i na naplatu prihoda poreskih uprava u narednom periodu, jer se njihovom primjenom mijenjaju i poreska osnovica i stope (poreza na dohodak i doprinosa).

Entitetske poreske uprave su u tokom prvog tromjesečja 2023. godine, ukupno prikupile oko 2,7 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su time ostvarili rast od oko 18,9% u poređenju sa istim periodom 2022. godine. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 5: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-mart

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2022	2023		2022	2023		2022	2023	
Direktni porezi	315,6	388,6	23,2	194,2	260,1	33,9	509,8	648,7	27,3
Porez na dohodak	132,9	168,5	26,8	58,2	85,2	46,5	191,0	253,8	32,8
Porez na dobit	144,2	174,9	21,2	129,7	167,9	29,5	274,0	342,8	25,1
Porezi građana	38,3	45,0	17,6	6,4	6,9	9,3	44,7	52,0	16,4
Ostali porezi	0,1	0,2	30,0	0,0	0,0	-	0,1	0,2	30,0
Takse, kazne i naknade	194,0	204,0	5,2	115,4	134,6	16,7	309,3	338,6	9,5
Doprinosi	1.009,0	1.183,4	17,3	444,4	529,9	19,2	1.453,3	1.713,3	17,9
PIO	565,2	666,0	17,8	262,7	320,4	22,0	827,9	986,4	19,1
Zdravstvo	397,4	462,0	16,3	149,7	171,3	14,4	547,1	633,3	15,8
Nezaposleni	46,4	55,4	19,3	8,2	9,8	19,4	54,6	65,2	19,4
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	22,1	26,5	20,0	22,1	26,5	20,0
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	1,7	2,0	13,7	1,7	2,0	13,7
Ostali prihodi	0,1	1,6	-	0,1	0,0	-	0,3	1,6	-
UKUPNO	1.518,6	1.777,5	17,1	754,1	924,7	22,6	2.272,7	2.702,2	18,9

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, tokom posmatranog perioda 2023. godine, su iznosili oko 1,7 milijardu KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili rast od oko 17,9%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, što se može vidjeti iz tabele iznad. Dominantna kategorija ovih prihoda jesu prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO), koji su zabilježili stopu rasta od oko 19,1% g/g.

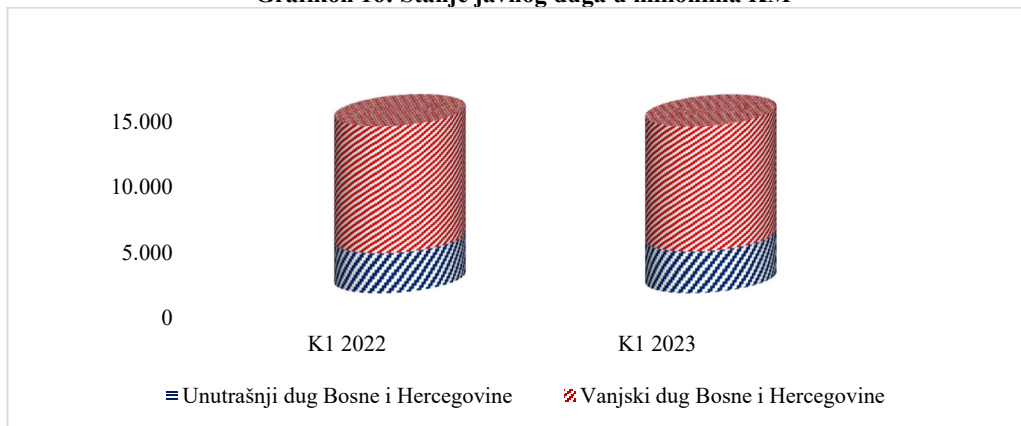
Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili povećanje od oko 27,3% u poređenju sa 2022. godinom. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 649 miliona KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit, koji su ostvarili rast od oko 25,1% g/g. Na pomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću, ali i društava za osiguranje imovine i lica. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu od oko 32,8% g/g i rezultat je mjera entitetskih vlada iz prethodne godine, kao i mjera koje su u primjeni sa početkom godine.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni u prvom tromjesečju 2023. godine, ukupno je naplaćeno oko 339 miliona KM, što je za 9,5% više nego u istom periodu 2022. godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih komunalnih taksi. U kategoriji naknada najveći negativan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su smanjenje prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću i naknada za korištenje mineralnih sirovina.

Stanje javnog duga

Prema podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu MFT), ukupan javni dug (sa javnim dugom entiteta i Brčko Distrikta i vanjskim dugom jedinica lokalne samouprave) na kraju prvog tromjesečja 2023. godine je dostigao iznos od oko 12,7 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, stanje javnog duga je zabilježilo stagnaciju, ali sa negativnim predznakom. Ovim je javni dug Bosne i Hercegovine mjereno udjelom prema BDP-u smanjen za 3,7 p.p. na 26,8% BDP-a²⁸. Na kraju posmatranog perioda, stanje vanjskog javnog duga je zabilježilo smanjenje od 1,6%, g/g, dok je unutrašnji dug povećan za 4,4% g/g.

Grafikon 16: Stanje javnog duga u milionima KM

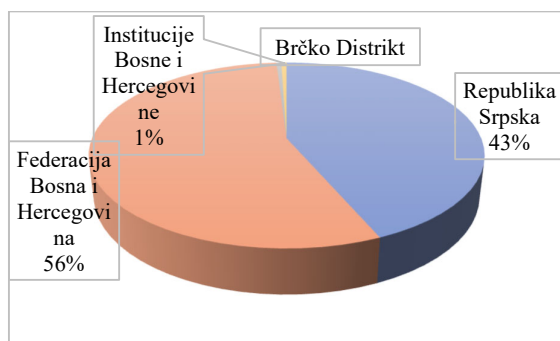

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Javni vanjski dug. Prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, stanje javnog vanjskog duga na kraju posmatranog perioda 2023. godine, je iznosilo oko 9,5 milijardi KM, čime je vanjski dug, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, manji za oko 1,6%. Vanjski dug mjereno udjelom prema BDP-u, bilježi smanjenje od 5,1 p.p., čime je na kraju posmatranog perioda iznosio 20,1% BDP.

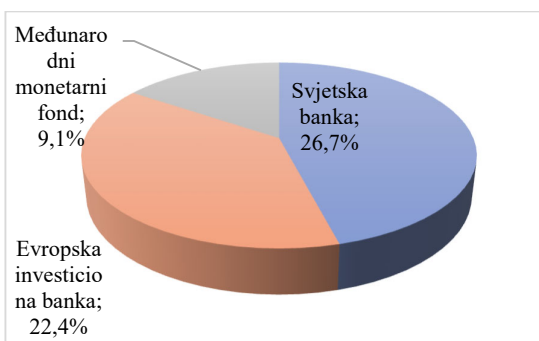
²⁸ BDP za 2023. godinu mjereno rashodovnim pristupom, prema projekcijama DEP-a iz marta 2023. godine.

Grafikon 17: Vanjski dug prema nosiocima

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Grafikon 18: Vanjski dug prema kreditorima

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Struktura duga prema nosiocima i prema kreditorima je prikazana na grafikonima iznad. U strukturi vanjskog duga prema valutama dominira dug izražen u evrima sa 66,7%. Oko 65,0% vanjskog duga (kredita) je ugovoreno po fiksnoj kamatnoj stopi.

Tokom posmatranog perioda 2023. godine, ukupno je servisirano oko 346 miliona KM obaveza po osnovu vanjskog duga, što je skoro dva puta više u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Od tog iznosa 81,2% se odnosi na servis glavnice vanjskog duga.

U toku posmatranog perioda, a prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, ukupno je povučeno oko 73,8 miliona KM novih kreditnih sredstava, što je za oko 6,2% više nego u istom periodu 2022. godine.

Po osnovu odobrenih, a neangažovanih kreditnih sredstava, u prva tri mjeseca 2023. godine, ukupno je plaćeno oko 748 miliona KM penala, što je za skoro 2 puta manje u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Kao i u ranije posmatranim periodima, najveći iznos je plaćen Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) (79,0%) od ukupno plaćenih penala.

Javni unutrašnji dug. Unutrašnji dug, prema podacima MFT Bosne i Hercegovine na kraju prvog tromjesečja 2023. godine, je dostigao iznos od oko 3,2 milijarde KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine veći je za 4,4%. Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine mjeren udjelom prema BDP-u u poređenju sa prethodnom godinom, je veći za 0,7 p.p. i na kraju posmatranog perioda je iznosio oko 6,7% BDP-a.

Ukupan unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 1,0 milijardu KM, Republike Srpske oko 2,2 milijarde KM, dok je unutrašnji dug Brčko Distrikta iznosio svega 0,3 miliona KM.

Unutrašnji dug gradova i fondova socijalne sigurnosti jedino bilježe smanjenje, tokom posmatranog perioda. Detalji se mogu vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 6: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM

<i>Nosilac obaveza</i>	K1 2022.	K2 2023.	rast u %
<i>Dug vlada entiteta/ Distrikta</i>	2.173,44	2.265,87	4,3%
<i>Dug kantona</i>	238,03	248,74	4,5%
<i>Dug gradova</i>	241,43	239,26	-0,9%
<i>Dug opština</i>	181,19	193,20	6,6%
<i>Dug fondova socijalne sigurnosti</i>	186,96	172,01	-8,0%
<i>Dug javnih preduzeća</i>	30,20	58,23	92,8%
<i>Unutrašnji dug javnih preduzeća koje osnivaju Institucije Bosne i Hercegovine²⁹</i>	0,00	8,33	4,1%
UKUPNO UNUTRAŠNJI DUG	3.051,25	3.185,64	4,4%

Izvor: MFT BiH

U toku posmatranog perioda tekuće godine, ukupno je servisirano oko 122,7 miliona KM obaveza po osnovu unutrašnjeg duga, što je više za 43,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U posmatranom tromjesečju Vlada Republike Srpske je na ime obaveza po osnovu dugoročnih obveznica isplatila 50,8 miliona KM, dok je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na ime obaveza po osnovu dugoročnih obveznica isplatila 1,77 miliona KM i to po osnovu kamata.

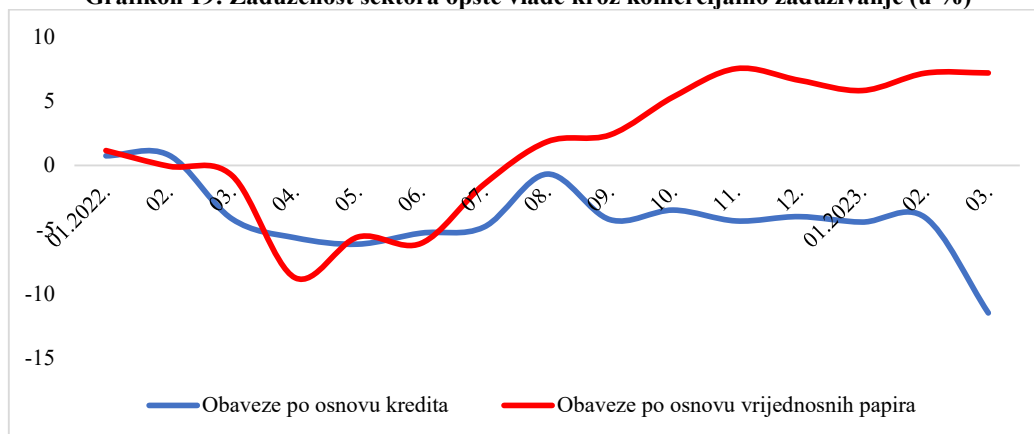
Potraživanja od sektora opšte vlade³⁰. Ukupna komercijalna zaduženost sektora opšte vlade Bosne i Hercegovine na kraju posmatranog perioda tekuće godine, a prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu CBBiH), je dostigla iznos od oko 3,0 milijarde KM. Time je zaduživanje opšte vlade, kroz kredite uzete kod komercijalnih banaka i emisije hartija od vrijednosti na kraju prvog tromjesečja 2023. godine ostvarilo pozitivnu stopu rasta od oko 0,3% g/g.

Niska stopa rasta je ostvarena zahvaljujući smanjenim obavezama po uzetim kreditima (11,5% g/g), koje su na kraju posmatranog perioda iznosile oko 995 miliona KM, jer su neutralizovale rast kao obaveza po hartijama od vrijednosti koje su veće za oko 7,2% sa iznosom od oko 2,0 milijarde KM.

²⁹ Unutrašnji dug javnih preduzeća evidentiranih u Registru pravnih lica koje osnivaju Institucije Bosne i Hercegovine, a koji se vodi u Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine. Ovaj dug se odnosi na kredite Neozavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini (NOS BiH) u iznosu 1,61 mil KM za kupovinu poslovne zgrade za rezervni centar i nabavku informatičke opreme, kao i kupovinu rutera za PCN mrežu i kredite Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovodbi Bosne i Hercegovine (BHANSa) u iznosu 8,26 mil KM za nabavku stalnih materijalnih i nematerijalnih sredstava. Ugovaranje i servisiranje ovih kredita vrši se direktno između preduzeća i kreditora. Ugovaranje i servisiranje ovih kredita vrši se direktno između preduzeća i kreditora.

³⁰ U skladu sa GFS Priručnikom, sektor opšte vlade definiše se tako da obuhvata sve entitete koji obavljaju funkcije vlade kao njihove osnovne djelatnosti. On ne obuhvata poslovna poduzeća u vlasništvu vlade koja proizvode robe i/ili usluge te ostvaruju profit prodajom istih po ekonomskim cijenama. U opštu vladu uključeni su i fondovi socijalne zaštite, tj. fondovi za penzijsko-invalidsko osiguranje, zapošljavanje, zdravstvo, dječiju zaštitu i za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te vanbudžetski fondovi za izgradnju puteva odnosno JP direkcije za izgradnju i održavanje cesta svih nivoa vlasti kao i JP autoputevi u oba entiteta.

Grafikon 19: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)

Izvor: CBBiH

Od druge polovine 2022. godine, prisutno je lagano usporavanje rasta javnih prihoda, a mjere koje su vlade realizovale u cilju suzbijanja negativnih inflatornih efekata i održavanja životnog standarda zaposlenih i ugroženih kategorija stanovništva zahtijevale su dodatna finansijska sredstva, što je dovelo do povećanja rasta zaduživanja putem hartija od vrijednosti. Navedena kretanja prikazana su na grafikonu iznad.

U prvom tromjesečju 2023. godine Vlada Federacije Bosne i Hercegovine nije emitovala dugoročne obveznice i trezorske zapise. U isto vrijeme, Vlada Republike Srpske je emitovala dvije emisije dugoročnih obveznica u iznosu 80,00 miliona KM i jednu emisiju trezorskih zapisa i iznosu 11,90 miliona KM. Detalji o vrstama hartija od vrijednosti i uslovima zaduživanja mogu se naći u dodatku Ekonomskih trendova (tabele od 7 do 10).

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

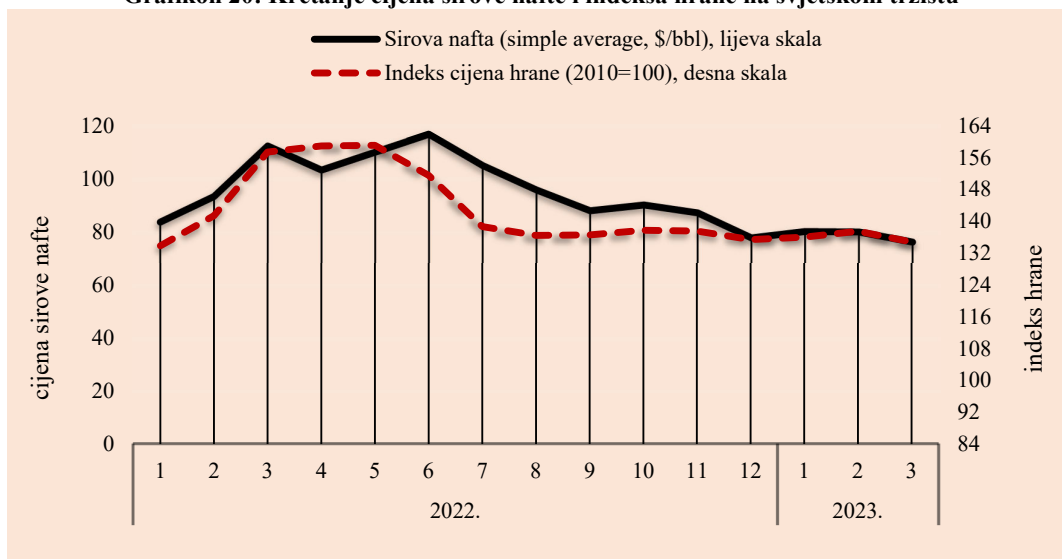
Cijene

- *Usporavanje rasta inflacije u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine.*
- *Najznačajniji rast cijena registrovan je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića te stanovanja. Odjeljak prevoza imao nešto manji doprinos rast ukupne inflacije u odnosu na prethodnu godinu.*
- *Smanjenje svjetskih cijena energenata i hrane u K1 2023. godine.*

Na osnovu podataka o svjetskim cijenama evidentno je da pritisci na inflaciju kroz cijene hrane i energenata postepeno slabe. Od početka 2023. godine registrovano je postepeno smanjenje cijena energenata. Prema podacima Svjetske banke u K1 2023. godine cijena sirove nafte bila je niža za 18% g/g i iznosila je 79 \$/barelu.

Pored nafte u K1 2023. godine cijena prirodnog gasa (Evropa) bila je niža oko 48% g/g. Indeks cijena hrane na svjetskom tržištu se takođe postepeno smanjuje. U K1 2023. godine cijena hrane je smanjena za 5,6% g/g.

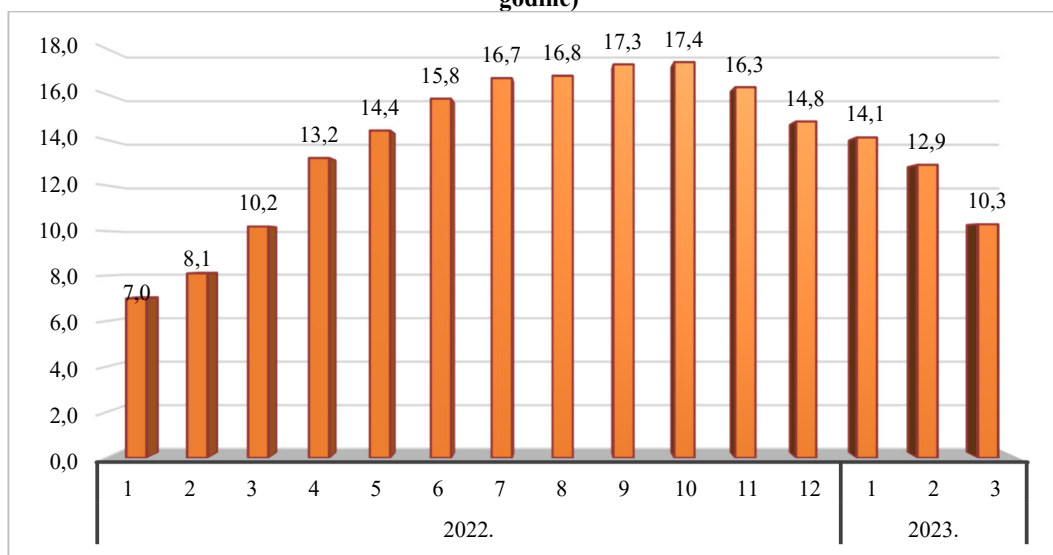
Grafikon 20: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Rast ukupnog nivoa cijena u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine postepeno slabi (grafikon ispod). Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine je iznosila 12,4% g/g. Najznačajniji rast cijena bio je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata i prevoza.

Grafikon 21: Inflacija u Bosni i Hercegovini po mjesecima (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Izvor: BHAS

Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića su u K1 2023. godine uvećane za 20,6% g/g. Na taj način su imale najveći doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

Pored odjeljka hrane i bezalkoholnih pića, značajan doprinos rastu inflacije imao je i odjeljak stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata. Cijene u ovom odjeljku u K1 2023. godine su uvećane za 13,7% g/g. Cijene tečnih i čvrstih goriva, plina, održavanja i popravke stana, najamnina za stanovanje, vodosnabdijevanja imale su uticaj na rast cijena u ovom odjeljku.

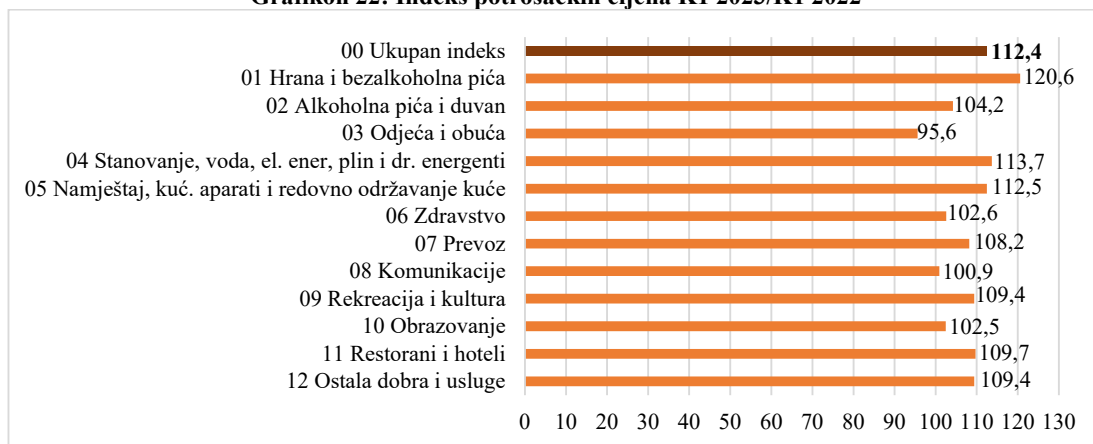
Cijene u odjeljku prevoza u K1 2023. godine više su za 8,2% u odnosu na isti period 2022. godine. To je ujedno znatno sporiji rast cijena u ovom odjeljku u odnosu na prethodnu godinu, što je povezano sa kretanjem cijena nafte i naftnih derivata.

U odjeljku alkoholnih pića i duvana u K1 2023. godine cijene su uvećane za 4,2% g/g uz poskupljenja cigareta od strane pojedinih proizvođača u martu 2023. godine. Pored toga, od 1. januara 2023. godine stupila je na snagu Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize³¹ na cigarete i duvan za 2023. godinu.

Jedini odjeljak koji je registrovao smanjenje cijena jeste odjeća i obuća gdje su cijene bile niže za 4,4% g/g u K1 2023. godine.

³¹ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2023. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,35 KM (u 2022. godini je iznosila 3,33 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada (ostala je ista u odnosu na 2022. godinu). Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 134 KM po kilogramu (u 2022. godini je iznosila 133,20 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2023. godinu.

Grafikon 22: Indeks potrošačkih cijena K1 2023/K1 2022

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

- *Rast novčane mase (M2) ostvaren doprinosima monetarnih agregata M1 (transakcijski novac) i QM (kvazi novac). Oporavak kvazi novca (QM) i pozitivna stopa rasta.*
- *Negativan rast prosječnog salda računa obveznih pričuvi kod CBBiH.*

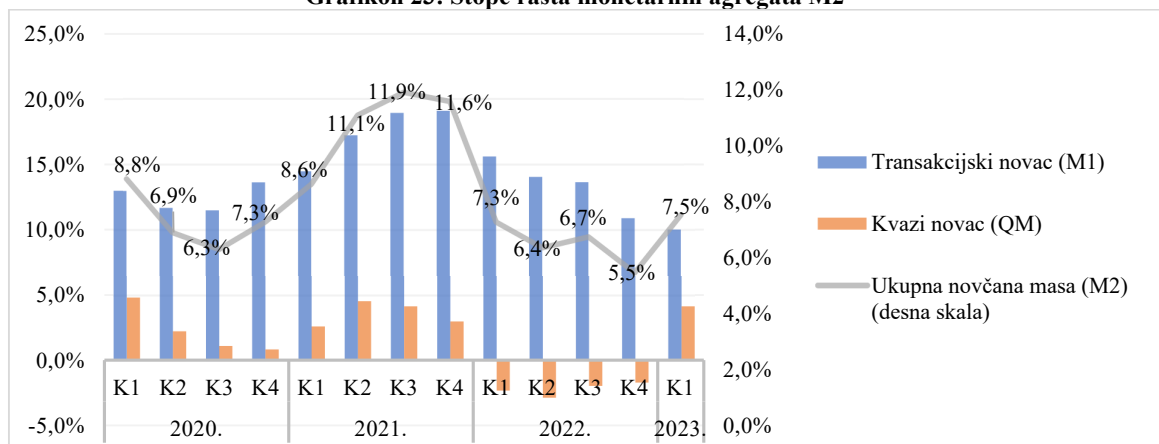
Iznos ukupne novčane mase (M2)³² na kraju prvog tromjesečja 2023. godine iznosio je 33,3 mlrd. KM što predstavlja rast od 7,5% g/g. Rast M2 uzrokovan je povećanjem transakcijskog novca (M1), ali i povećanjem kvazi novca (QM). Naime, kvazi novac u prethodnoj godini imao je negativne stope rasta tijekom sva četiri tromjesečja da bi na kraju prvog tromjesečja 2023. godine zabilježen porast ovog monetarnog agregata. Rast M1 iznosio je 10% g/g na iznos od 19,6 mlrd. KM dok je QM imao porast od 4,1% g/g na iznos od 13,6 mlrd. KM. Sve tri sastavnice QM imale su pozitivnu stopu rasta pri čemu je sastavnica prenosivi depoziti³³ u inozemnoj valuti zabilježila najbrži rast, od 12,5% g/g. U okviru M1, najbrži rast imala je sastavnica prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 13,5% g/g dok je gotovina izvan banaka³⁴ imala nešto sporiji rast u usporedbi sa 2022. godinom, sa stopom od 2,9% g/g. Prema strukturi učešća u novčanoj masi, najveći udjel od 40,9% imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti nakon čega slijede ostali depoziti u inozemnoj valuti sa 21,1% udjela. Treći po udjelu su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 11,3%, a preostalih 26,8% udjela čini gotovina izvan banaka i ostali depoziti u domaćoj valuti (18,1% i 8,6% udjela respektivno). U skladu sa navedenim, najveći doprinos rastu M2 imala je sastavnica prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 5,2 p.p. zatim prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 1,4 p.p. dok su gotovina izvan banaka i ostali depoziti u inozemnoj valuti imali 0,6 i 0,4 p.p. doprinosa respektivno.

³² Monetarni agregat M1 čine gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Monetarni agregat QM obuhvata ostale depozite u domaćoj valuti, prenosive i ostale depozite u stranoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita centralne vlade). Novčanu masu M2 čine monetarni agregati, novac M1 i kvazi-novac QM.

³³ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i inozemnoj valuti predstavljaju obveze banaka prema nesredišnjoj vladi (kantona i općina), nefinancijskim javnim poduzećima, nefinancijskim privatnim poduzećima, ostalim financijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasificiranim sektorima).

³⁴ Gotovina izvan banaka predstavlja gotov novac u optjecaju izvan središnje banke (monetarnih vlasti) i gotov novac izvan komercijalnih banaka.

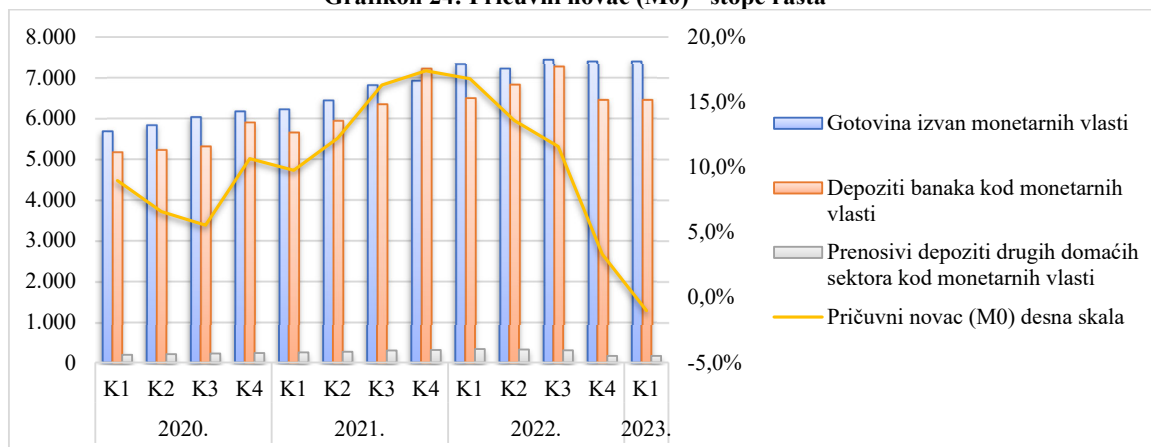
Grafikon 23: Stope rasta monetarnih agregata M2

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos pričuvnog novca (M0) bio je 14 mlrd. KM što je smanjenje od 1% g/g. Depoziti banaka kod monetarnih vlasti imali su smanjenje od 0,6% g/g dok je gotovina izvan monetarnih vlasti imala skroman rast od 0,9% g/g. Najveći postotak udjela u M0 imala je gotovina izvan monetarnih vlasti sa 52,8% udjela zatim depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 46,1% udjela i prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti sa 1,1% udjela. Samo je gotovina izvan monetarnih vlasti imala pozitivan doprinos od 0,5 p.p. dok su depoziti banaka kod monetarnih vlasti imali negativnu stopu doprinosa od 0,3 p.p. kao i prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti sa 1,2 p.p.

Grafikon 24: Pričuvni novac (M0) - stope rasta

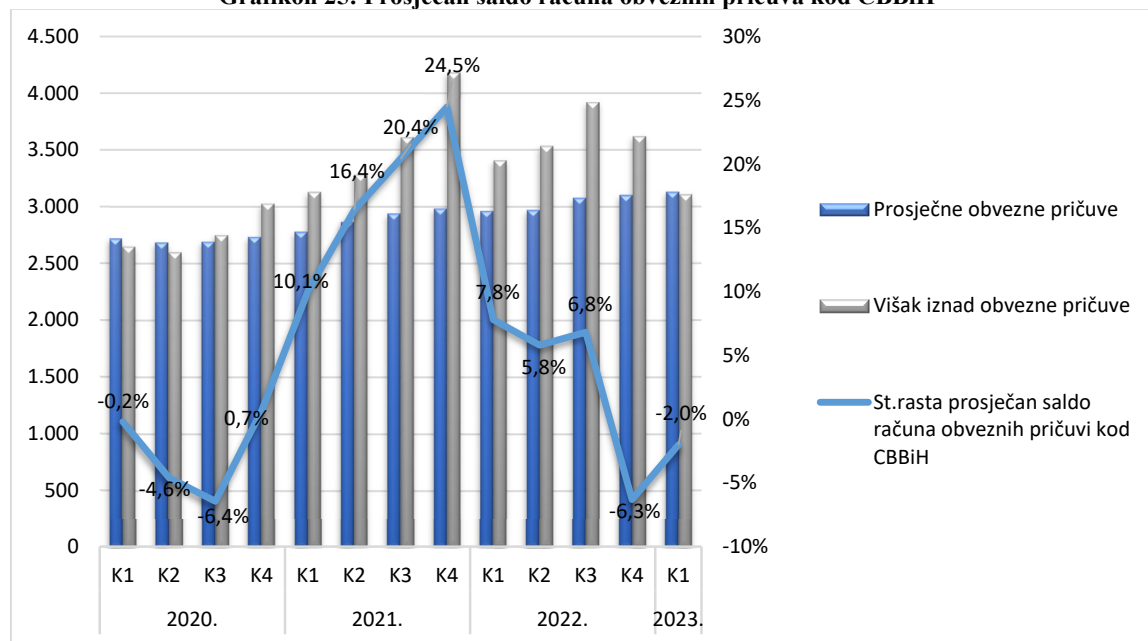
Izvor: CBBiH

Osnovica za obračun obvezne pričuve³⁵ uvećana je za 5,7% na iznos od 31,3 mlrd. KM i u skladu s tim i prosječne obvezne pričuve uvećane su za 5,7% na iznos od 3,1 mlrd. KM. U promatranom razdoblju višak iznad obvezne pričuve bilježi smanjenje od 8,8% (na iznos od 3,1 mlrd. KM) što je imalo utjecaja i na ukupan iznos prosječnog salda računa obveznih pričuva čije smanjenje je iznosilo 2% u odnosu na prvo tromjesečje 2022. godine te je na kraju taj iznos bio 6,2 mlrd. KM.

³⁵ Osnovicu za obračun obvezne pričuve čine svi depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu.

U okviru ukupnog iznosa prosječnog salda računa obveznih pričuva 50,2% udjela imale su prosječne obvezne pričuve dok je višak iznad obveznih pričuva imao udjel od 49,8%. Implicitna stopa obvezne pričuve³⁶ iznosila je 19,9%. Tijekom prvog tromjesečja 2023. godine, CBBiH nije mijenjala stopu obvezne pričuve niti obuhvatnost osnovice za obračun iste. Stopa obvezne pričuve je zadržana na 10% i primjenjuje se na svu domaću i stranu pasivu banaka.

Grafikon 25: Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH

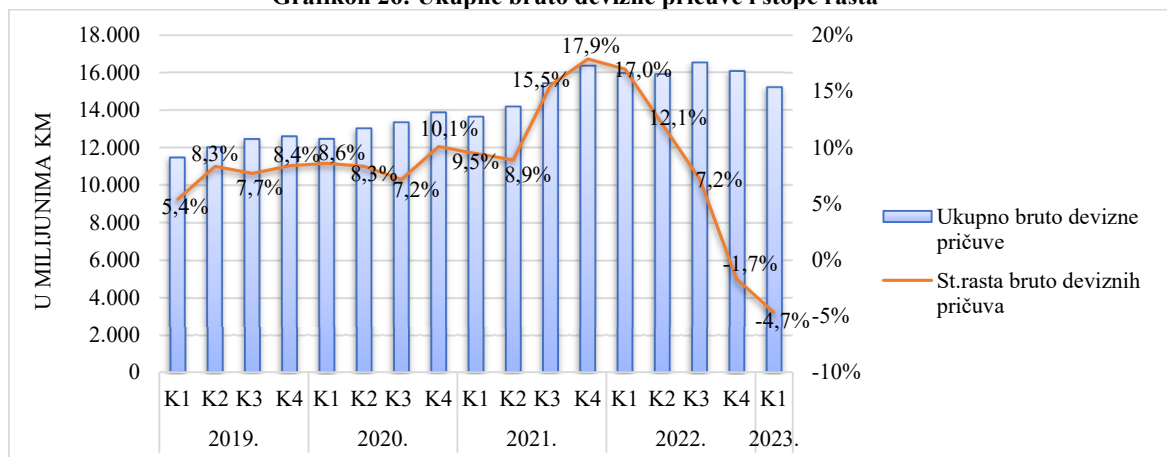
Izvor: CBBiH

Iznos ukupnih bruto deviznih pričuva bio je 15,2 mlrd. KM uz smanjenje od 4,7%. U strukturi ovih pričuva primjetan je pad udjela investicija u vrijednosne papire koji na kraju promatranog razdoblja iznosi 43,2% dok raste udjel depozita kod nerezidentnih banaka sa 52,2%. Ostatak udjela čini inozemna valuta u trezoru CBBiH sa 3,5% i zlato sa 1,1%.

Investicije u vrijednosne papire smanjenje su za 41,7% g/g na iznos od 6,6 mlrd. KM dok su depoziti kod nerezidentnih banaka uvećani za 102,1% g/g na iznos od 7,9 mlrd. KM. Pokrivenost M0 sa bruto deviznim pričuvama iznosila je 108,5% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

³⁶ Implicitna stopa obavezne rezerve, predstavlja odnos ukupnog prosječnog iznosa novčanih sredstava na računima rezervi komercijalnih banaka i ukupne osnovice za obračun obavezne rezerve.

Grafikon 26: Ukupne bruto devizne pričuve i stope rasta

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

- *Ostvaren pozitivan finansijski rezultat vođen rastom prihoda od kamata i sličnih prihoda.*
- *Depoziti stanovništva ostvarili pozitivnu stopu rasta.*

Bankovni sustav na razini Bosne i Hercegovine na kraju prvog tromjesečja 2023. godine ostvario je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 190,4 mil. KM. Ostvaren je rast prihoda od kamata i operativnih prihoda te su ukupni prihodi uvećani za 12,9% g/g. Istovremeno došlo je i do smanjenja ukupnih rashoda za 8,5% g/g. U strukturi prihoda, najveći udjel imali su prihodi od kamata i slični prihodi sa 59,8% učešća dok su operativni prihodi imali udjel od 40,2%. U ukupnim rashodima, najveći udjel imali su nekamatni rashodi sa 88,6% udjela i rashodi po kamatama i slični rashodi sa 11,4%.

Tabela 7: Finansijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju razdoblja u 000 KM

U Milionima KM	K1 2022	K1 2023	promjena g/g
<i>Prihodi od kamata i slični prihodi</i>	249.880	297.956	19,2%
<i>Operativni prihodi</i>	191.600	200.394	4,6%
Ukupni Prihodi (1+2)	441.480	498.350	12,9%
<i>Rashodi po kamatama i slični rashodi</i>	43.230	33.995	-21,4%
<i>Nekamatni rashodi</i>	283.807	265.297	-6,5%
Ukupni Rashodi (4+5)	327.037	299.292	-8,5%
Dobit prije oporezivanja	114.605	199.058	73,7%
<i>Porezi</i>	3.848	8.595	123,4%
<i>Gubitak</i>	162	0	-100,0%
<i>Dobit po osnovu povećanja odloženih poreznih sredstava i smanjenje odloženih poreznih obveza</i>	164	298	81,7%
<i>Gubitak po osnovu smanjenja odloženih poreznih sredstava i povećanje odloženih poreznih obveza</i>	497	347	-30,2%
Ukupan finansijski rezultat	110.262	190.414	72,7%

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo i DEP kalkulacije

Iznos ukupne aktive bankarskog sektora prema konsolidiranom izvješću CBBiH bio je 37,7 mlrd. KM čime je aktiva uvećana za 6,5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Na strani

aktive najveće učešće zauzela su potraživanja od ostalih domaćih sektora sa 29,6% čija stopa rasta je bila 5,6% g/g. Potraživanja od nefinancijskih privatnih poduzeća imala su učešće od 24,6% i stopu rasta od 3,7% g/g dok su pričuve bile treće po udjelu od 20,8% i negativnom stopom rasta od 1,7% g/g. Na strani pasive, najveći udjel imali su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora u inozemnoj valuti sa 35,6% i stopom rasta od 15,3% g/g, nakon čega slijede ostali depoziti drugih domaćih sektora u inozemnoj valuti sa 18,6% udjela i stopom rasta od 1,8% g/g te dionice i drugi kapital sa 12,8% učešća i rastom od 7,3% g/g.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala³⁷ bio je iznad propisanog minimuma od 12% i na kraju prvog tromjesečja 2023. godine iznosio 17%. Pokazatelj efikasnosti kapitala, povrat na prosječnu aktivu³⁸ bio je 2,2%.

Prema podacima CBBiH (indikatori finansijskog zdravlja) udjel nekvalitetnih kredita prema ukupnim kreditima na kraju prvog tromjesečja 2023. godine iznosio je 4,2% što predstavlja nastavak smanjenja udjela nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima.

Tabela 8: Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima

Razdoblje	Ukupni krediti ³⁹	Nekvalitetni krediti	Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima (u%)
K1 2022	21.429.070	1.166.990	5,4
K1 2023	22.678.082	959.679	4,2

Izvor: CBBiH

Kreditni rast na kraju prvog tromjesečja 2023. godine uvećan je za 4,5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Nastavak je to oporavka kreditne aktivnosti čiji je ukupan iznos na kraju promatranog razdoblja bio 22,2 mlrd. KM. Kreditni rast predvodili su krediti iz sektora stanovništva čija stopa rasta je bila 5,6% g/g. Kreditna aktivnost nefinancijskih poduzeća⁴⁰ rasla je po stopi od 4,5% g/g u okviru čega su nefinancijska privatna poduzeća imala rast od 3,7% g/g. Ukupan iznos kredita stanovništva bio je 11,1 mlrd. KM dok su krediti nefinancijskih poduzeća iznosili 9,9 mlrd. KM (od toga krediti nefinancijskih privatnih poduzeća bili su 9,3 mlrd. KM). Samim time i udjel kredita stanovništva u ukupnim kreditima je bio najveći, sa 50% dok su nefinancijska poduzeća imala udjel od 44,4% (41,7% privatna nefinancijska poduzeća). Krediti opće vlade sa iznosom od 1,1 mlrd. KM činili su 4,9% udjela dok su ostali sektori sa 169,8 mil. KM imali udjel od 0,8%.

U strukturi doprinosa, najveći doprinos rastu ukupnih kredita imao je sektor stanovništva sa 2,8 p.p. Doprinos sektora nefinancijskih poduzeća vratio se na razdoblje prije pandemije, od 2 p.p. (od čega 1,5 p.p. su doprinosi nefinancijskih privatnih poduzeća). Sektor opće vlade nastavlja sa negativnim stopama doprinosa od 0,2 p.p., kao rezultat negativnog kreditnog rasta. Ostali sektori zbog malog udjela u ukupnim kreditima imaju neznan doprinos od 0,02 p.p.

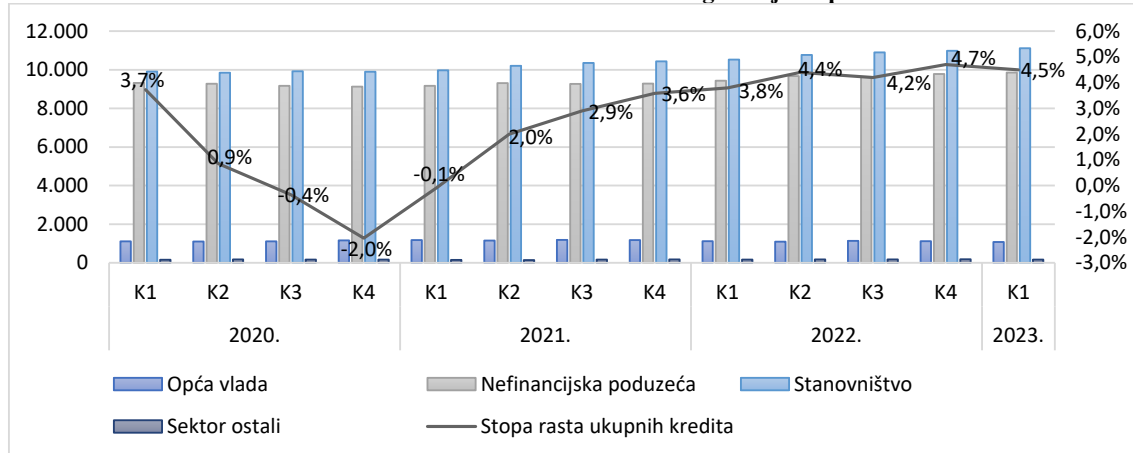
³⁷ Neto kapital predstavlja razliku između iznosa kapitala (osnovnog i dopunskog) i odbitnih stavki. Stopa adekvatnosti kapitala mjerena ovim pokazateljem izračunava se kao omjer neto kapitala i ukupnog rizika aktive. Minimalna propisana stopa adekvatnosti kapitala u Bosni i Hercegovini iznosi 12%.

³⁸ Povrat na prosječnu aktivu (ROAA) je iz seta osnovnih pokazatelja finansijskog zdravlja i namijenjen je mjerenju učinkovitosti banaka u korištenju svoje aktive. Ovaj pokazatelj daje procjenu dobiti koja može poslužiti za pokrivanje gubitaka u odnosu na aktivu. Od četvrtog tromjesečja 2016. godine, izračun pokazatelja ROAA računa se kao omjer dobiti prije poreza i prosječne aktive, pri čemu je vrijednost pokazatelja iskazana na godišnjoj razini.

³⁹ Prema metodologiji CBBiH za kompiliranje finansijskog zdravlja. Ukupni krediti s na bruto osnovi.

⁴⁰ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlade u Bosni i Hercegovini (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

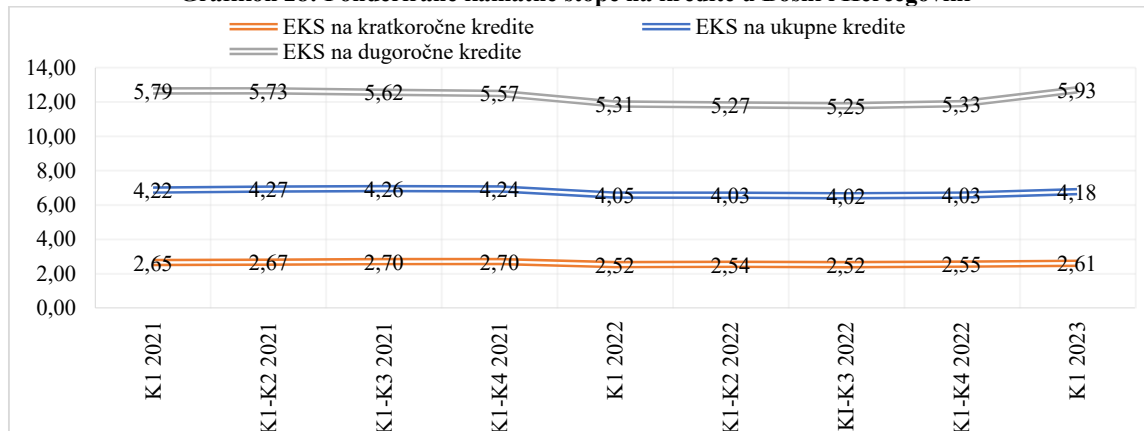
Grafikon 27: Sektorska struktura kredita i godišnje stope rasta

Izvor: CBBiH

Prosječna efektivna kamatna stopa (EKS) na ukupno plasirane kredite u Bosni i Hercegovini je iznosila 4,18%. U prvom tromjesečju 2023. godine primjetan je blagi rast kamatnih stopa a jedan od razloga je zasigurno i restriktivna monetarna politika Europske Centralne Banke (ECB) kao i rast referentnih kamatnih stopa ECB.

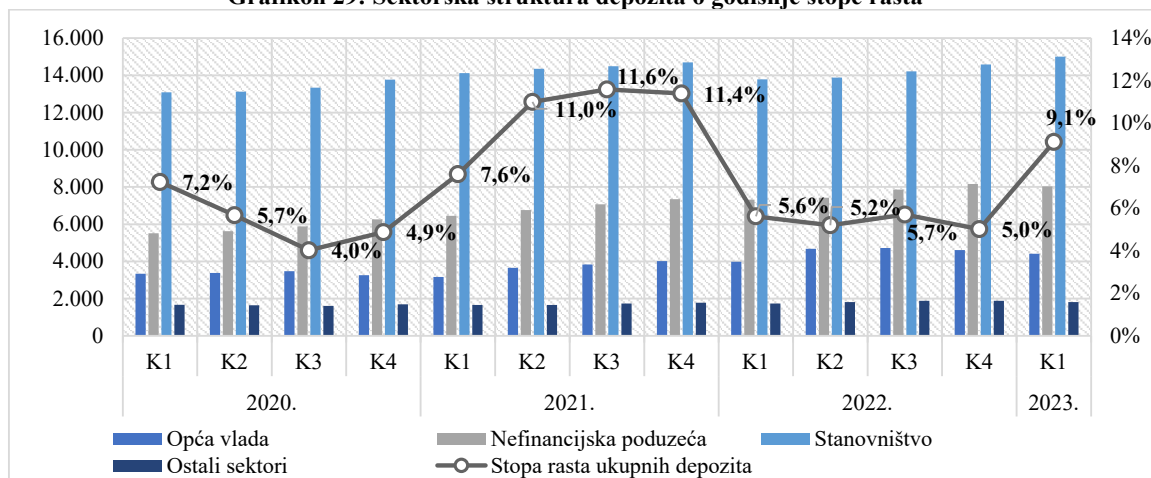
Grafikon 28: Ponderirane kamatne stope na kredite u Bosni i Hercegovini

Izvor: entitetske agencije i DEP kalkulacije

Ukupni depoziti imali su povećanje od 9,1% g/g na iznos od 29,3 mlrd. KM. Negativan rast depozita stanovništva u prethodnoj godini uzrokovan snažnim rastom potrošačkih cijena, na kraju prvog tromjesečja 2023. godine je zaustavljen. Depoziti stanovništva ostvarili su stopu rasta od 8,8% u odnosu na prvo tromjesečje 2022.godine. Ukupan iznos depozita u sektoru stanovništva iznosio je 15 mlrd. KM a nefinancijskih poduzeća 8 mlrd. KM od čega 6,1 mlrd. KM su depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća. Depoziti nefinancijskih poduzeća imali su uvećanje od 9,9% g/g. U skladu s tim udjel depozita stanovništva u ukupnim depozitima i dalje prevladava sa 51,3% udjela dok 27,6% udjela imaju depoziti nefinancijskih poduzeća. Depoziti opće vlade također su zabilježili snažan rast depozita sa stopom od 10,6% g/g te je iznos depozita u ovom sektoru bio 4,4 mlrd. KM. Time je i udjel ovih depozita u ukupnim depozitima porastao na 15,1%. Ostali sektori imali su rast depozita od 4,5% g/g te je njihov iznos bio 1,8 mlrd. KM i učešće u ukupnim depozitima od 6,2%.

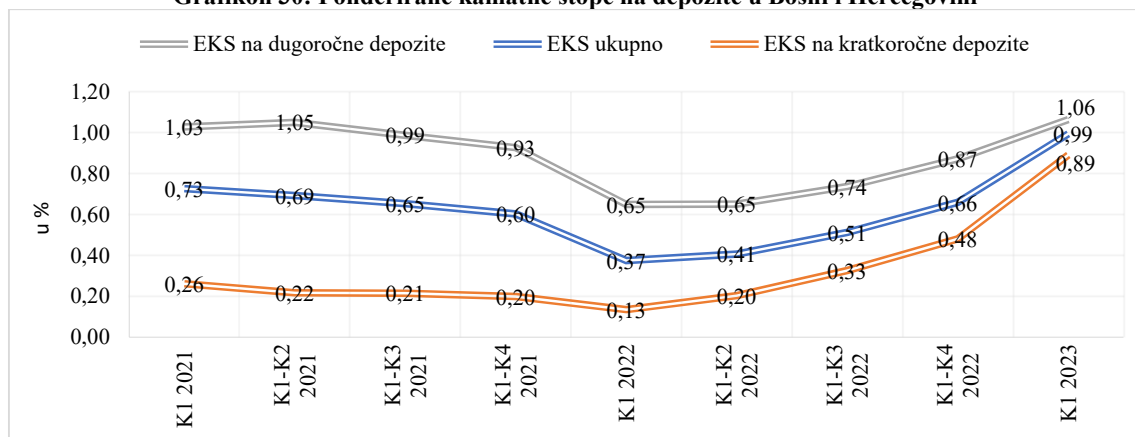
Grafikon 29: Sektorska struktura depozita o godišnje stope rasta

Izvor: CBBiH

Prosječna efektivna kamatna stopa na ukupne depozite bila je 0,99% te se nastavlja rast EKS na depozite započet u drugom tromjesečju prošle godine. Isti trend je primjetan i kod EKS na dugoročne i kratkoročne depozite.

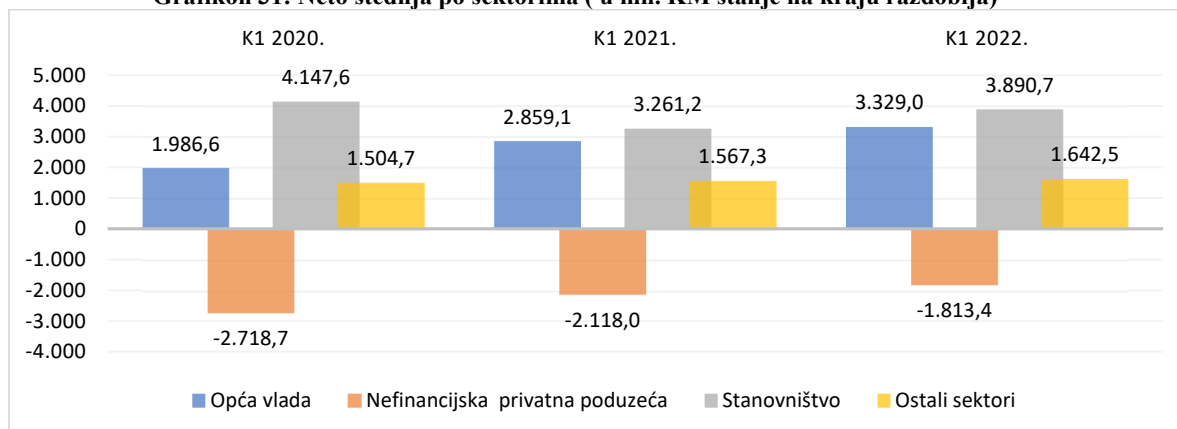
Grafikon 30: Ponderirane kamatne stope na depozite u Bosni i Hercegovini

Izvor: entitetske agencije i DEP kalkulacije

Ukupna neto štednja (razlika između ukupnih kredita i depozita) na razini Bosne i Hercegovine porasla je za 27% g/g u odnosu na prvo tromjesečje 2022. godine i iznosila je oko 7 mlrd. KM. U skladu sa porastom depozita u sektoru stanovništva došlo je i do ponovnog pozitivnog rasta neto štednje (tijekom 2022. godine ovaj pokazatelj je bio negativan) koji je iznosio 19% sa iznosom od 3,9 mlrd. KM. Neto štednja opće vlade zabilježila je stopu rasta od 16% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Ostali sektori zadržali su iznos pozitivne štednje na uobičajenim razinama oko 1,6 mlrd. KM. Za sektor nefinancijskih poduzeća karakteristično je imati negativnu štednju s obzirom na njihove poslovne aktivnosti i financiranje istih. U usporedbi sa prethodnim godinama u ovom razdoblju ta negativna štednja je smanjena zbog visokih stopa rasta depozita nefinancijskih poduzeća u prethodnim tromjesečjima.

Grafikon 31: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)

Izvor: CBBiH i kalkulacije DEP

Tržište kapitala

- *Negativne vrijednosti rasta vodećih svjetskih indeksa na godišnjem nivou.*
- *Ukupan promet na SASE i BLSE u prvom kvartalu 2023. godine je dostigao 161,8 mil. KM uz negativnu stopu rasta od 32,3% g/g.*
- *Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju prvog kvartala 2023. god. je dostigla 10,9 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,5% g/g.*

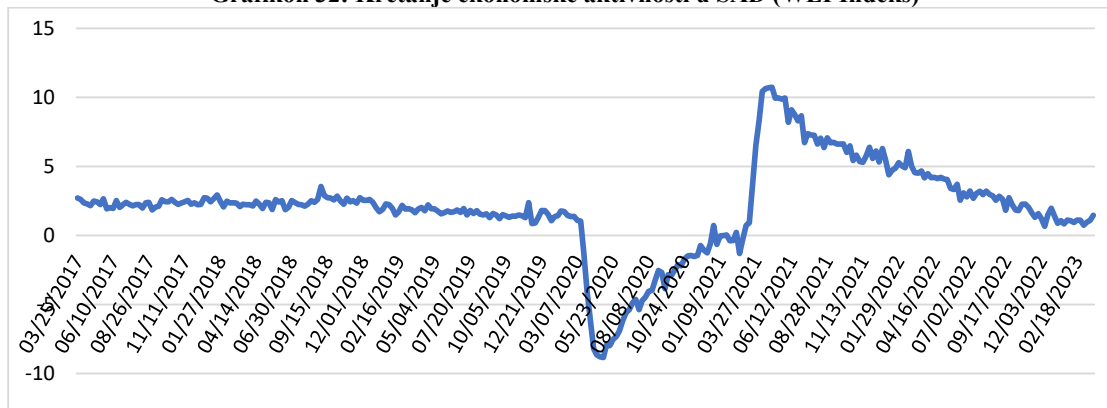
Indeksi

Inflatorna kretanja kao posljedica ratnih dešavanja u Ukrajini su nastavljena i u prvom kvartalu 2023.godine ali sa nešto slabijim intenzitetom. To se može primjetiti i prema kretanju vrijednosti WEI indeksa (engl. Weekly Economic Index)⁴¹ koji prati ekonomsku aktivnost u SAD (u daljnjem tekstu Sjedinjene Američke države) koji je prikazan na grafikonu ispod. Može se primjetiti postepeno usporavanje pada vrijednosti i prelazak u pozitivne stope rasta.

Tako je na godišnjem nivou zabilježen pad od 65% g/g dok je vrijednost indeksa u odnosu na kraj 2022. godine ostvarila čak i pozitivnu vrijednost od 2,8%.

⁴¹ Sedmični ekonomski indeks (WEI) je indeks od deset dnevnih i sedmičnih indikatora realne ekonomske aktivnosti u SAD.

Grafikon 32: Kretanje ekonomske aktivnosti u SAD (WEI Indeks)

Izvor: Federal Reserve Bank of New York

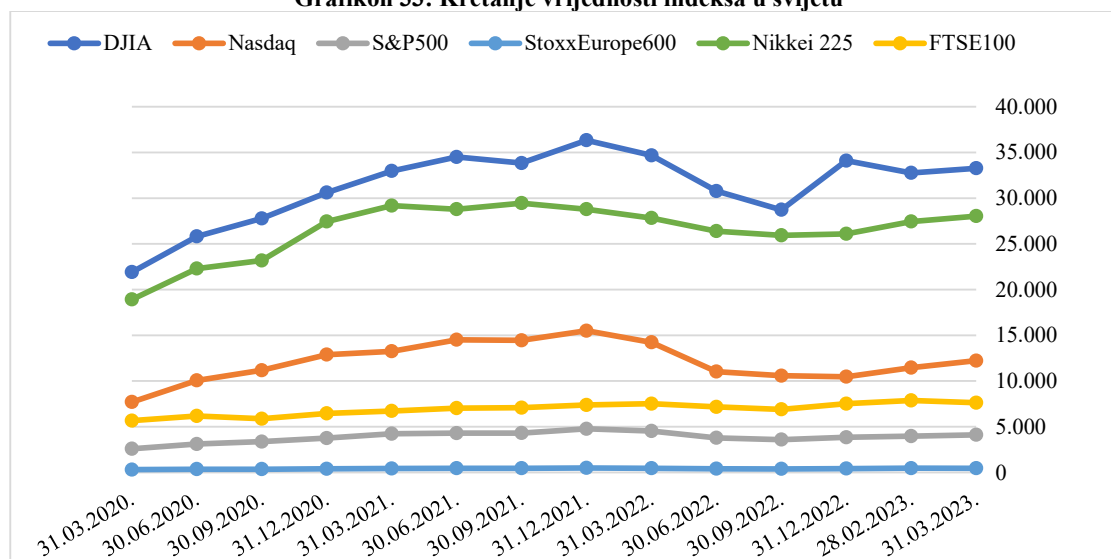
Vrijednosti najvažnijih berzanskih indeksa, listiranih u svijetu i SAD su se slično ponašali. Dow Jones Indeks (DJIA) bilježi na godišnjem nivou negativnu vrijednost stope rasta od 4,0%, S&P500 negativnu stopu od 9,3% a tehnološki indeks Nasdaq negativnu stopu od 14,1% g/g. Vrijednosti indeksa u tabeli su prikazane u odnosu na isti period prošle godine kao i u odnosu na kraj godine 2022. godine kada vrijednosti postepeno počinje da ostvaruju pozitivne stope rasta.

Tabela 9: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu

Period	DJIA	S&P	Nasdaq	FTSE 100	Stoxx Europe 600
31.03.2023/31.03.2022.	-4,0%	-9,3%	-14,1%	1,5%	0,4%
31.03.2023/31.12.2022.	-2,4%	7,0%	16,8%	1,6%	7,8%

Izvor: WSJ, Bloomberg

Grafikon 33: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu

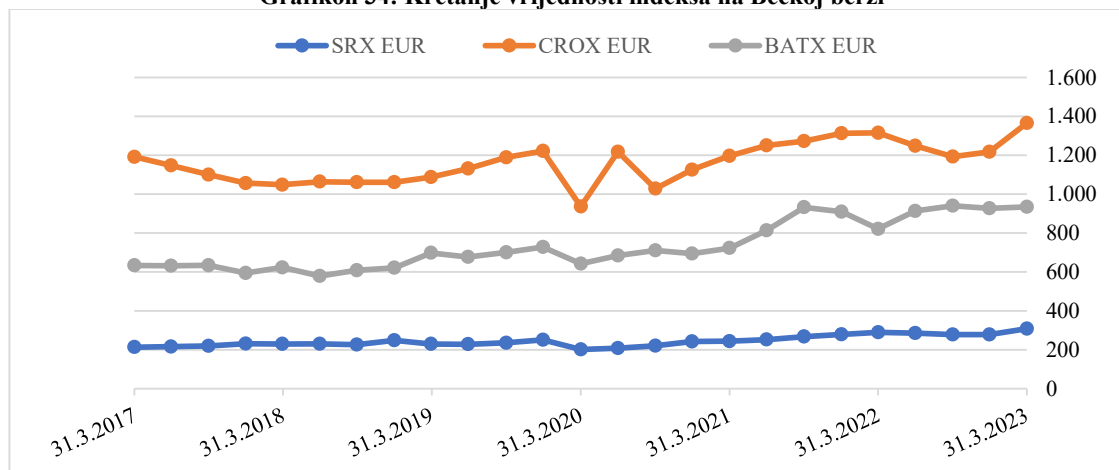

Izvor: WSJ, Bloomberg

Hrvatski index CROX listiran na Bečkoj berzi je u odnosu na vrijednost koju je imao na kraju 2022. godine ostvario rast od 10,8% dok je na godišnjem nivou manji rast od 6,6%. Vrijednost

srbijskog SRX indexa je u odnosu na kraj 2022. godine ostvarila rast od 12,2%, dok na godišnjem nivou rastao samo 3,8%. Bosanski BATX indeks je zabilježio stopu rasta od 13,8% g/g.

Grafikon 34: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi

Izvor: Wiener Boerse

Indeks investicionog fonda BIFX je na godišnjem nivou zabilježio negativan rast od 1,5% g/g dok je u odnosu na vrijednost na kraj godine zabilježio negativan rast od 1,7%. U isto vrijeme berzanski indeks BIRS u Republici Srpskoj zabilježio skroman rast od 0,5% g/g dok je u odnosu na kraj 2022. godine zabilježio negativan rast od 5,3%. Vrijednost indeksa obveznica Republike Srpske ORS je na godišnjem nivou ostvario rast od samo 1,5% dok je u odnosu na vrijednost na kraju 2022. godine ostvareni rast bio 0,1%.

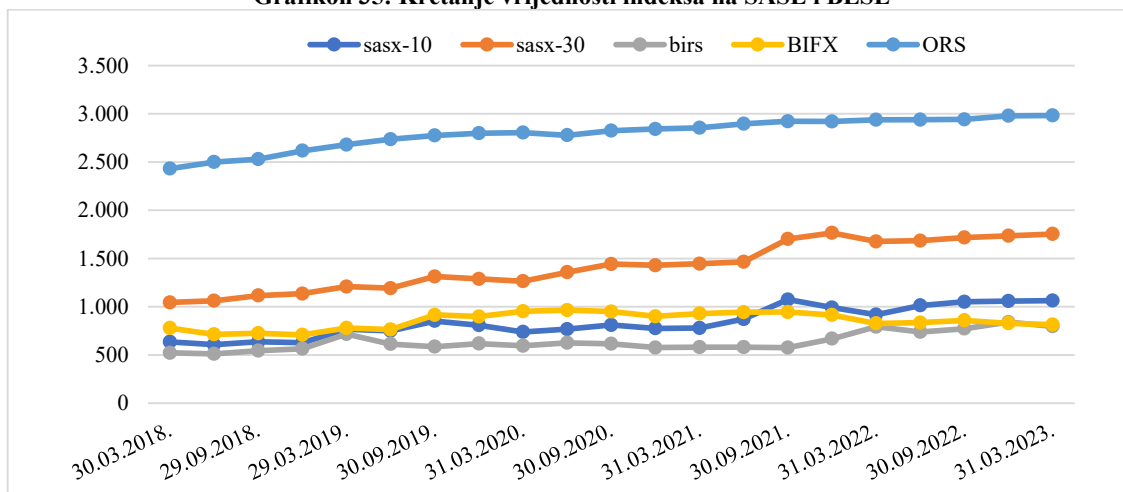
Vrijednosti indeksa SASX-10 (koji prati vrijednost dionica prvih 10 kompanija na tržištu u Federaciji Bosne i Hercegovine) i SASX-30 listiranih na Sarajevskoj berzi (u daljnjem tekstu SASE) su se slično ponašale. Indeks SASX-10 zabilježio je rast vrijednosti od 15,9% na godišnjem nivou dok je stopa rasta, u odnosu na vrijednost na kraju 2022. godine iznosila svega 0,5%. U istom periodu index SASX-30 je ostvario rast od 4,6% na godišnjem nivou i rast indeksa od 1,1% u odnosu na kraj 2022. godine.

Tabela 10: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	SASX-10	SASX-30	BIRS	ORS
31.03.2023/31.03.2022.	-1,5%	15,9%	4,6%	0,5%	1,5%
31.03.2023/31.12.2022.	-1,7%	0,5%	1,1%	-5,3%	0,1%

Izvor: SASE i BLSE

Grafikon 35: Kretanje vrijednosti indeksa na SASE i BLSE

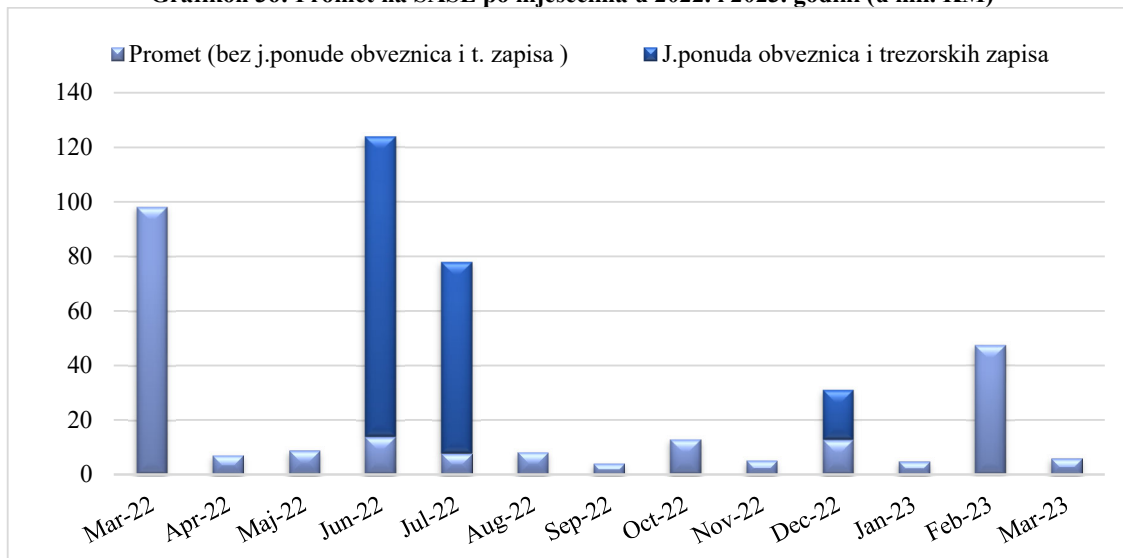
Izvor: SASE i BLSE

Ukupni promet i kapitalizacija

Ukupan promet na SASE je na kraju prvog kvartala 2023. godine dostigao 11,4 mil. KM uz negativnu stopu rasta od 89,2% g/g. U ovom periodu nije bilo javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za potrebe emitenata.

Najveći promet u ovome periodu je ostvaren je dionicama Sarajevo osiguranje d.d. Sarajevo 3,9 mil. KM, Igman d.d. Konjic 1,1 mil. KM i Energonova d.d. Sarajevo 1,1 mil. KM.

Grafikon 36: Promet na SASE po mjesecima u 2022. i 2023. godini (u mil. KM)

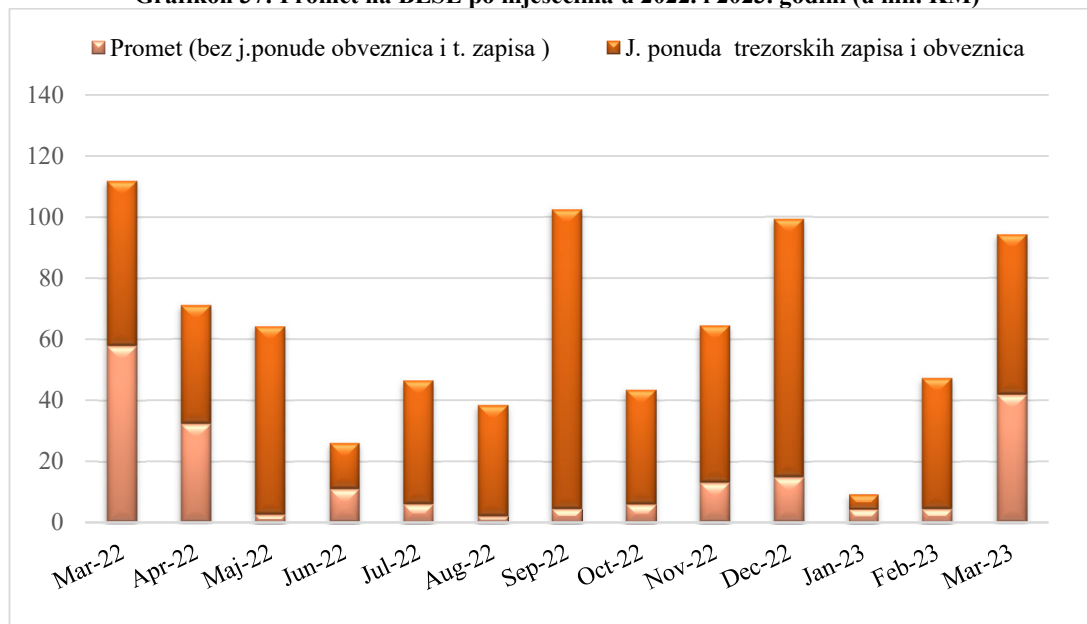

Izvor: SASE

Ukupan promet u prvom kvartalu 2023. godine na BLSE je dostigao 150,4 mil. KM uz stopu rasta od 12,7% g/g. Putem javne emisije obveznica je prikupljeno 88,1 mil. KM dok je u isto vrijeme putem javne emisije trezorskih zapisa prikupljeno približno 11,8 mil. KM što zajedno predstavlja 66,4% ukupnog prometa na BLSE. Najveći ukupni promet u ovom periodu je ostvaren dionicama Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu 2,6 mil. KM te obveznicama

Republika Srpska 5% 16/09/29 u iznosu 8,6 mil. KM i Veletrgovina a.d. Gradiška u iznosu od 1,7 mil. KM.

Grafikon 37: Promet na BLSE po mjesecima u 2022. i 2023. godini (u mil. KM)

Izvor: BLSE

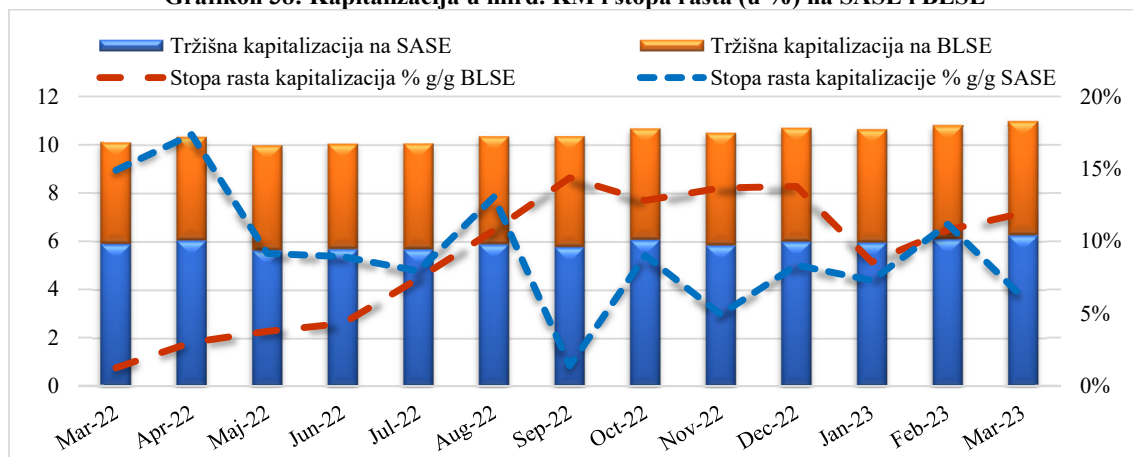
Kapitalizacija u prvom kvartalu 2023. godine na SASE je dostigla 6,2 mlrd. KM uz stopu rasta od 6,1% g/g. Kapitalizacija na BLSE je rasla brže uz stopu rasta 12,0% te je dostigla u ovom vremenskom periodu 4,7 mlrd. KM. Odnos učešća u ukupnoj kapitalizaciji SASE prema BLSE je 57,1% prema 42,9%. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju prvog kvartala 2023. god. je dostigla 10,9 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,5% g/g.

Tabela 11: Ukupna kapitalizacija (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Mar-21	5.136.637.974,7	4.150.624.500,0	9.287.262.474,7
Mar-22	5.902.193.399,6	4.202.398.213,3	10.104.591.613,0
Mar-23	6.262.072.034,8	4.704.823.044	10.966.895.078,9

Izvor: SASE i BLSE

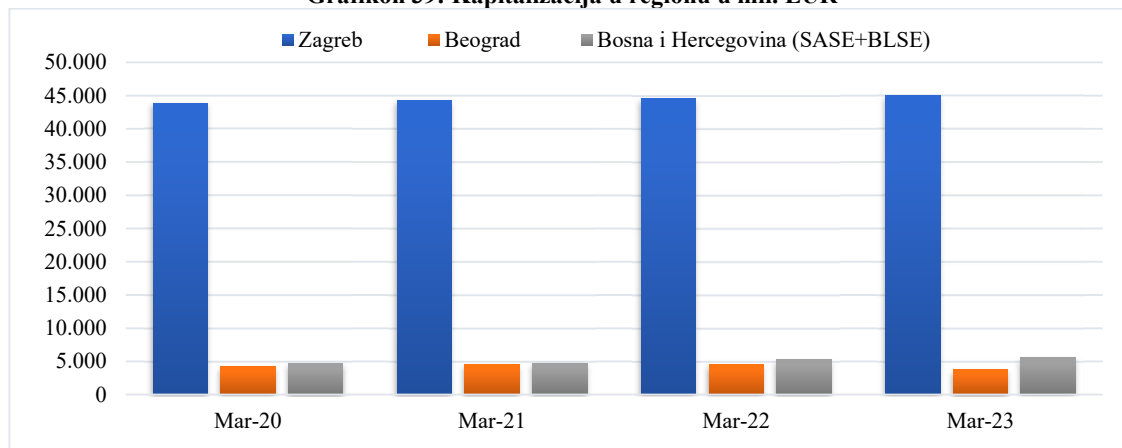
Grafikon 38: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Za razliku od negativne stope rasta kapitalizacije od 17,3% g/g na Beogradskoj berzi stopa rasta na Zagrebačkoj burzi je zabilježila rast od 5,5% g/g. Takođe ukupna kapitalizacija u Bosni i Hercegovini (SASE+BLSE) je zabilježila pozitivnu stopu rasta od 8,5% g/g. Na grafikonu ispod su prikazane njihove vrijednosti (izražene u EUR).

Grafikon 39: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR

Izvor: SASE, BLSE, BELEX, CROBEX

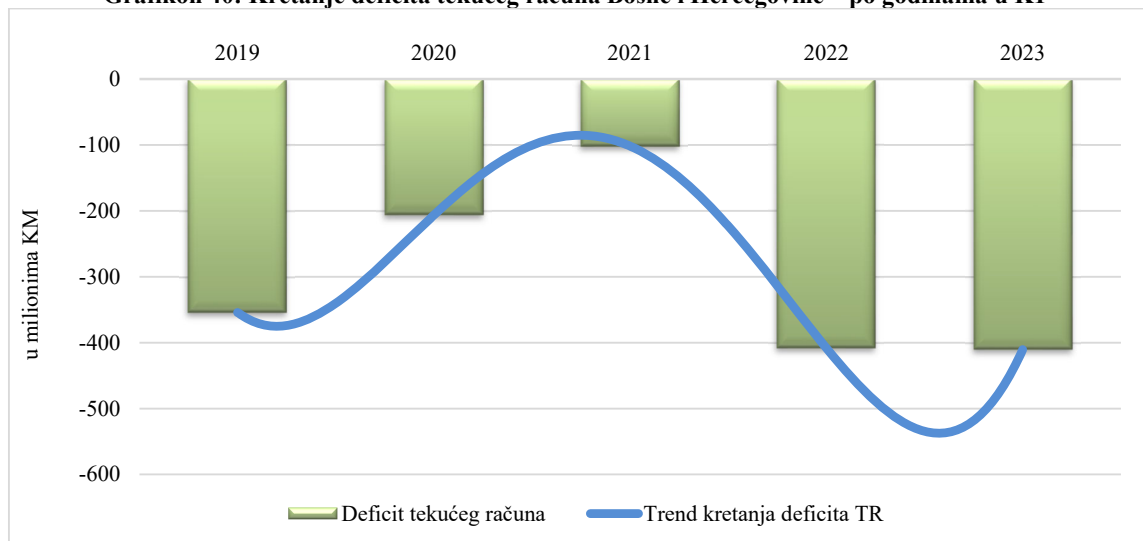
IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans Bosne i Hercegovine

- Deficit platnog bilansa u K1 iznosio je 4,3% BDP-a

Prema posljednjim zvaničnim podacima CBBiH deficit tekućeg računa u K1 2023. godine je ostao na istom nivou kao i prethodne godine (zabilježen je simboličan rast od 0,5% g/g)⁴². Ukoliko se deficit tekućeg računa posmatra kao udio u BDP-u može se primjetiti da je također ostao na identičnom nivou kao i prethodne godine, odnosno na 4,3% BDP-a⁴³. Posmatrano u nominalnom iznosu deficit tekućeg računa iznosio je 410 miliona KM (K1 2023.godine) dok je prošle godine u istom periodu bio 408 miliona KM.

Grafikon 40: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u K1

Izvor: CBBiH

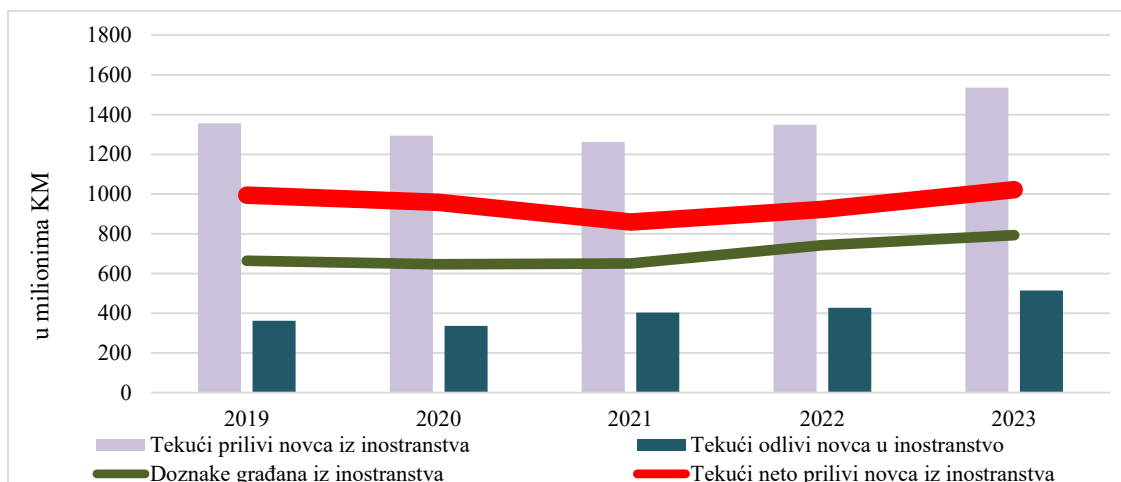
Deficit vanjskotrgovinske razmjene, u K1 2023. godine, viši je za 8,7% (g/g), odnosno za 116 miliona KM. Uvoz roba i usluga porastao je za 6,5% dok je istovremeno izvoz roba i usluga viši za 5,9%⁴⁴. Uvoz usluga u K1 2022. godine je iznosio 363 miliona KM (viši je za 51 milion KM g/g). Najveći udio u uvozu usluga imaju transportne usluge (47,6%), ostale usluge (29,8%), usluge putovanja (21,4%), građevinske usluge (0,8%) dok je procesuiranje robe u inostranstvu više za 0,4%. Izvoz usluga u posmatranom kvartalu iznosio je 1,048 milijardi KM i viši je za 113 miliona KM g/g. Kada se posmatraju udjeli u izvozu usluga najveći udio imaju pružanje usluga putovanja za strane državljane 36% (367 miliona KM), transportne usluge 27% (287 miliona KM), procesuiranje robe u Bosni i Hercegovini 18% (194 miliona KM), pružanje ostalih usluga 17% (177 miliona KM) te građevinske usluge 2% (23 miliona KM). Tekući neto prilivi novca iz inostranstva zabilježili su rast od 10,8% g/g (prilivi su bili veći za 100 miliona KM) kao rezultat povećanih tekućih priliva za 13,8% g/g (viši za 187 miliona KM) kao i porasta odliva novca u inostranstvo za 20,5% (odlivi su povećani za 87 miliona KM).

⁴² Izvor podataka: CBBiH, Statistika platnog bilansa, juni 2023.godine

⁴³ BHAS, BDP, rashodni pristup, juni 2023. godine

⁴⁴ Detaljnije o uvozu i izvozu roba u dijelu Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini

Grafikon 41: Tekući prilivi i odlivi (iz/u inostranstva) – po godinama u K1

Izvor: CBBiH

Prilivi novca od domaćinstava iz inostranstva, u K1 2023. godine, iznosili su 1,359 milijardi KM što predstavlja povećanje od 8,9% g/g. Ovom rastu priliva kod domaćinstava su svoj prilog dale doznake građana iz inostranstva koje su u K1 2023. godine zabilježile 794 miliona KM priliva dok su godinu ranije iznosile 742 miliona KM (rast od 6,9%). Kod kompenzacija zaposlenih rezidenata Bosne i Hercegovine u inostranstvu je također zabilježen pozitivan doprinos prilivima uz stopu rasta od 18,6% g/g (u K1 2023. godine 243 miliona KM dok su godinu ranije u istom kvartalu zabilježile 205 miliona KM). U kategoriji ostalih tekućih transfera iz inostranstva zabilježen je rast od 26,4% g/g (povećanje za 7,6 miliona KM) kao i kod doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva gdje je registrovan povećanje priliva za 5% (odnosno za 13,6 miliona KM).

Neto odlivi prema inostranstvu su u posmatranom periodu porasli usljed povećanih odliva iz finansijskog sektora – odlivi po osnovu dividendi na direktne i portfolio investicije te odliva po osnovu zadržanih zarada (u K1 2023. godine ovi odlivi su iznosili 167 miliona KM dok su godinu ranije u istom kvartalu iznosili 101 miliona KM). I kod nefinansijskog sektora je zabilježeno povećanje odliva za 16,8% g/g (najvećim dijelom za kamate). Odlivi prema domaćinstvima su ostali na skoro istom nivou kao i prethodne godine u istom kvartalu (u K1 2023. godine su iznosili 56 miliona KM dok su u K1 2022. godine iznosili 55 miliona KM). Kod sektora opšte vlade došlo je do smanjenja odliva za 7,8% (u K1 2023. godine odlivi su iznosili 94 miliona KM dok su godinu prije u istom kvartalu bili 102 miliona KM).

Finansiranje deficita tekućeg računa u K1 2023. godine⁴⁵ se odvijalo kroz porast ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 690 miliona KM (najviše iz finansijskog sektora kroz ulaganja u valute i depozite na kratki rok), povećanje inostranih obaveza za 124 miliona (strana ulaganja u vlasnički kapital u Bosni i Hercegovini u iznosu od 358 miliona KM, sredstva trgovinskih kredita 242 miliona KM, ostale obaveze prema nerezidentima u iznosu od 12 miliona KM uz smanjenje vanjskog zaduživanja za 488 miliona KM), smanjenjem sredstva rezervne aktive od 894 miliona KM⁴⁶, sredstvima sa kapitalnog računa 71 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 20 miliona KM.

⁴⁵ Finansiranje deficita tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: promjena stanja ulaganja Bosne i Hercegovine u inostranstvu + promjena stanja inostranih obaveza Bosne i Hercegovine + sredstva kapitalnog računa + neto greške i propusti - sredstva rezervne aktive

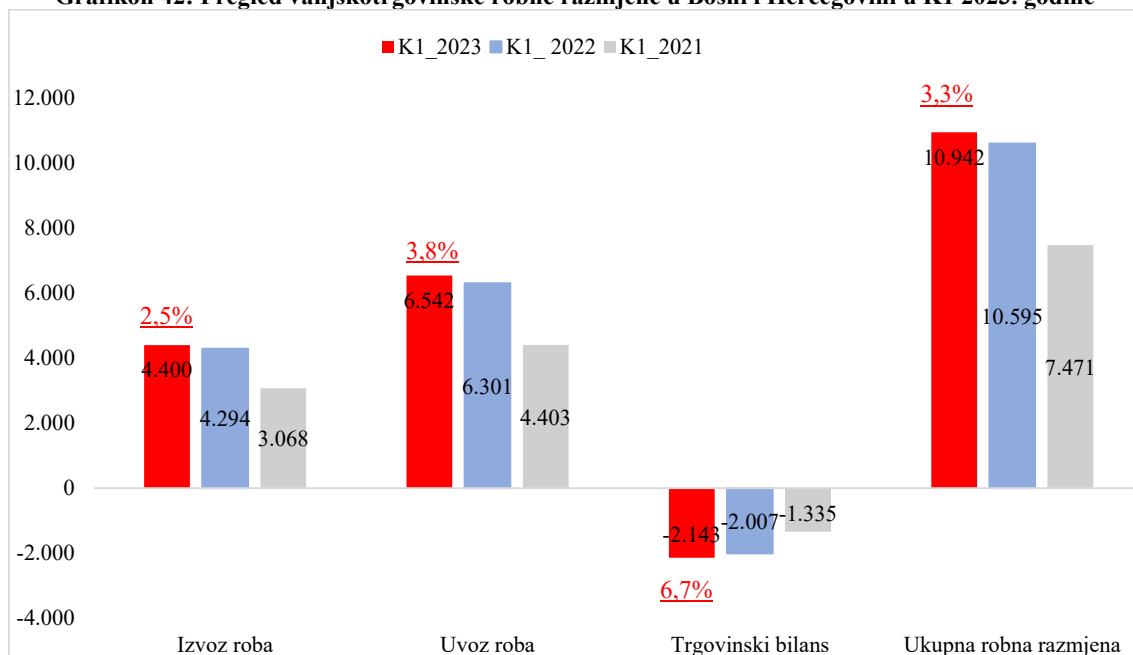
⁴⁶ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

- *Usporen trend rasta vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom*
- *Slabljenje domaće i izvozne tražnje doveli do usporavanja*
- *Skroman rast izvoza, uvoza i trgovinskog deficita*
- *Vanjskotrgovinski pokazatelji po utjecajem cjenovnog efekta*

Bosna i Hercegovina je u posljednje dvije godine zabilježila relativno dobre rezultate kada je u pitanju vanjskotrgovinska robna razmjena sa svijetom. Stabilizacija ekonomskih prilika u glavnim vanjskotrgovinskim partnerima, post-pandemijski ekonomski oporavak i rast izvoznih i uvoznih cijena omogućili su kontinuiran rast vanjskotrgovinske robne razmjene. Trenutno raspoloživi statistički podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni za K1 2023. godine ukazuju da je trend rasta znatno usporen, obzirom da je ukupni obim robne razmjene uvećan za svega 3% (oko 350 miliona KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Nešto sporiji rast vanjskotrgovinske robne razmjene u K1 2023. godine posljedica je slabljenja izvozne (usporen ekonomski rast u EU) i domaće tražnje (potrošnja i investicije) u Bosni i Hercegovini. Tako je izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u K1 2023. godine iznosio skoro 4,4 milijarde KM, što predstavlja povećanje od oko 100 miliona KM odnosno 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je 6,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od oko 250 miliona KM odnosno 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovakva kretanja robnog izvoza i uvoza u K1 2023. godine rezultirali su vanjskotrgovinskim robnim deficitom od preko 2,1 milijardu koji je uvećan za oko 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, ako se ima u vidu da je tokom posmatranog perioda došlo i do određenog povećanja izvoznih i uvoznih cijena može se konstatovati da su realna povećanja bila nešto skromnija u odnosu na nominalna. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2023. godine rast izvoznih i uvoznih cijena iznosio je 8,2% odnosno 7%. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za K1 2023. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 42: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine

Izvor: BHAS

Izvoz roba

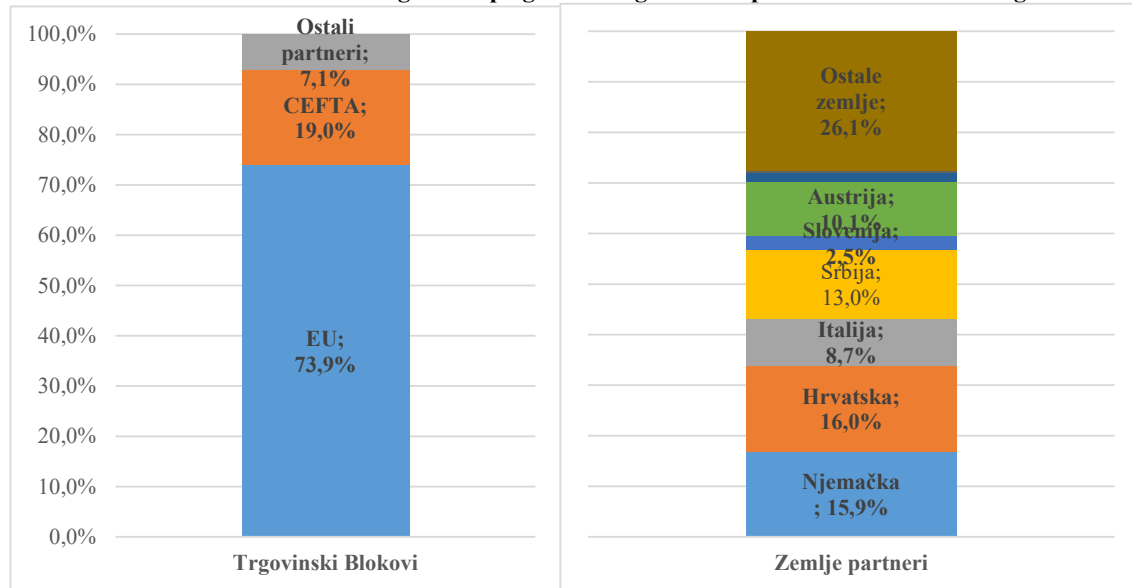
Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2023. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od skoro 4,4 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine.⁴⁷ Ako se pažljivije posmatra trend kretanja robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u posljednjih nekoliko mjeseci može se zaključiti da su stope rasta znatno niže u poređenju sa prethodnom godinom. Ovo usporavanje rasta robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u K1 2023. godine u velikoj mjeri je posljedica usporavanja privredne aktivnosti u zemljama EU koje predstavljaju glavna izvozna tržišta za bosanskohercegovačke proizvode.

Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u K1 2023. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza sirovog željeza i čelika gdje je ostvarena stopa rasta od preko 30% a doprinos rastu iznosio je 1 p.p, lignita gdje je stope rasta višestruko uvećana doprinos rastu robnog izvoza iznosio je oko 1 p.p. Pored ovih proizvoda značajniji rast izvoza zabilježen je u okviru izvoza obuće, anorganskih hemijskih proizvoda, raznih metalnih proizvoda i dr. S druge strane, smanjenja izvoza su zabilježena u okviru izvoza aluminijuma, električne energije, koksa, proizvoda od papira i namještaja. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u K1 2023. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da je najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 3,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 2,3% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je izvoz u zemlje CEFTA-e iznosio 835 miliona KM što predstavlja povećanje od skoro 4%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u K1 2023. godine posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 12,8% (1,8 p.p), Austriju od oko 20% (1,7 p.p.), Njemačku 6% (0,9 p.p.), Crnu Goru 26,6% (1 p.p.) i

⁴⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za mart 2023. godine-prethodni podaci“, 21.04.2023. godine.

Sloveniju 7,4% (0,5 p.p.). S druge strane, smanjenja robnog izvoza zabilježena su prilikom izvoza u Italiju 23% (-2,5 p.p.) i Srbiju 2,8% (-0,5 p.p.) što na neki način potvrđuje ranija predviđana DEP-a o usporavanju privredne aktivnosti kod glavnim trgovinskim partnera Bosne i Hercegovine. Pregled strukture robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u K1 2023. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 43: Struktura robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2023. godini

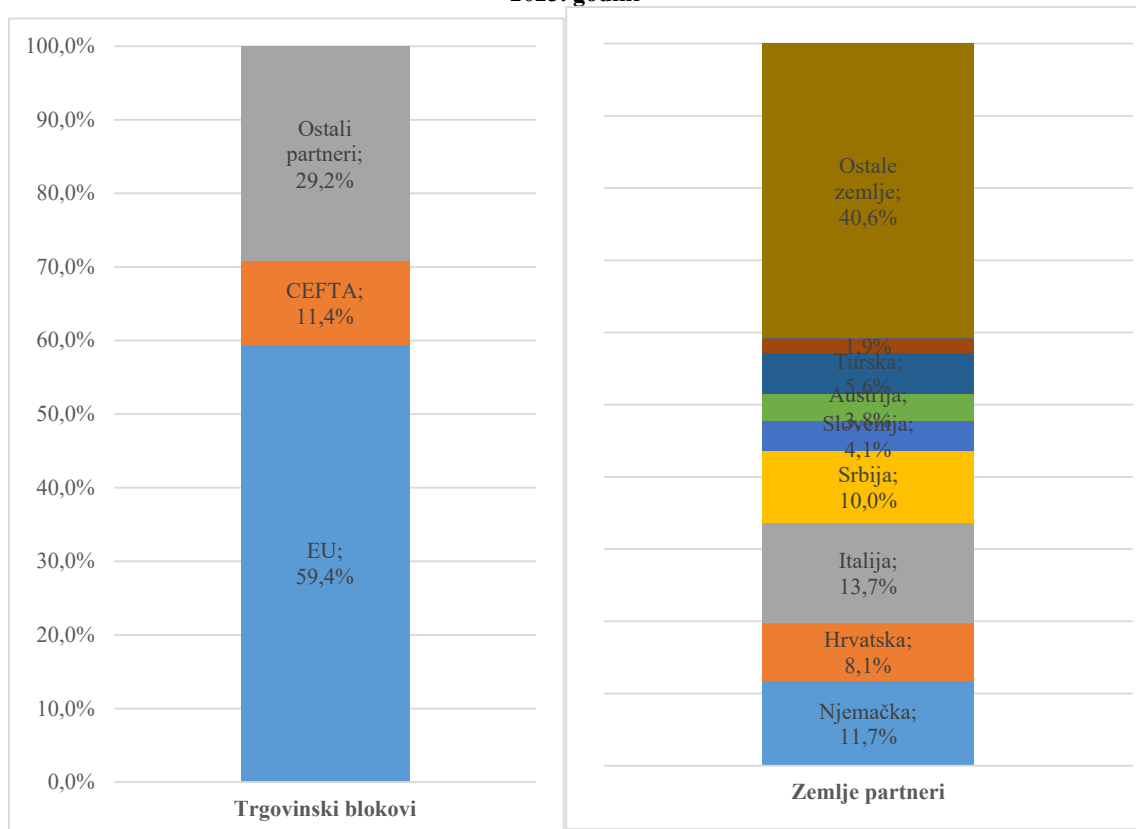

Izvor: BHAS

Uvoz roba

Pored robnog izvoza, u K1 2023. godine u Bosni i Hercegovini je došlo i do nešto sporijeg rasta uvoza roba usljed slabljenja domaće tražnje, odnosno slabijeg rasta privatne potrošnje i investicija. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u K1 2023. godine prema podacima BHAS-a iznosio preko 6,5 milijardi KM što predstavlja nominalni rast od 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza motornih vozila, električne energije, elektroničnih komponenti, koksa i farmaceutskih preparata. Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u K1 2023. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da je najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od skoro 3,9 milijardi KM što predstavlja povećanje od 10,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je skoro 745 miliona KM što predstavlja smanjenje od 4,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu u K1 2023. godine posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 27,7% (3,1 p.p.), Njemačke 14% (1,5 p.p.), Poljske 30,5% (0,8 p.p.) i Kine 8% (0,6 p.p.), dok je došlo do smanjenja uvoza iz Srbije 5,4% (-0,6 p.p.) i Hrvatske 5,2% (-0,5 p.p.). Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2023. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 44: Struktura robnog uvoza u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2023. godini

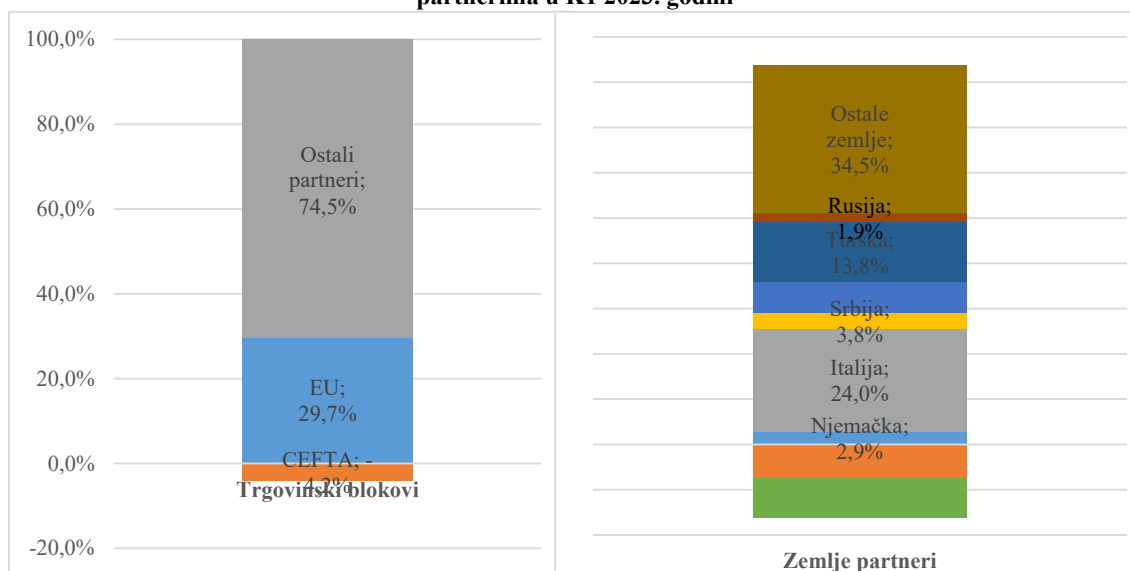

Izvor: BHAS

Vanjskotrgovinski bilans

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za K1 2023. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od preko 2,1 milijardu KM i uvećan je za skoro 150 miliona KM, odnosno 6,7% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja robnog deficita u K1 2023. godine su naftni derivati, farmaceutski preparati, motorna vozila, farmaceutski i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr. Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2023. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 45: Struktura vanjskotrgovinskog robnog deficita u Bosni i Hercegovini po trgovinskim partnerima u K1 2023. godini

Izvor: BHAS

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine iznosila je 67,2%, što je nešto slabije u odnosu na prethodnu godinu kada je pokrivenost iznosila 68%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 83,6%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e iznosila 112,1%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u K1 2023. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena u K1 2023. godine po HS klasifikaciji

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokri- nost uvoza izvozom
		K1 2022	K1 2023	2022/2021 promjena %		K1 2022	K1 2023	2022/2021 promjena %		K1 2021	K1 2022	2022/2021 promjena %		
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
UKUPNO		4292	4400	2,5	2,5	6301	6542	3,8	3,8	-2009	-2142	6,6	6,6	67,3%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	39	57	47,5	0,4	158	185	17,1	0,43	-120	-128	7,3	0,43	30,7%
2	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	55	42	-23,5	-0,30	277	277	-0,1	0,00	-222	-235	5,7	0,63	15,2%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	27	33	22,2	0,14	50	36	-27,4	-0,22	-23	-3	-86,7	-0,98	91,7%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	98	108	10,1	0,23	456	541	18,6	1,35	-358	-433	21,0	3,74	20,0%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	580	581	0,2	0,03	912	985	8,0	1,16	-332	-404	21,7	3,58	59,0%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	278	318	14,3	0,93	537	591	10,1	0,86	-259	-273	5,5	0,71	53,8%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUCUK	193	196	1,3	0,06	455	426	-6,4	-0,46	-262	-230	-12,1	-1,57	46,0%
8	KOŽA I KRZNO	32	28	-13,6	-0,10	88	81	-8,0	-0,11	-56	-53	-4,7	-0,13	34,6%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	252	258	2,4	0,14	119	113	-5,0	-0,09	133	145	8,9	-0,59	228,3%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	123	109	-11,3	-0,32	141	145	3,0	0,07	-18	-36	101,1	0,90	75,2%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	186	220	18,5	0,80	363	401	10,5	0,60	-177	-181	2,0	0,18	54,9%
12	OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	206	237	15,1	0,72	98	115	17,3	0,27	108	122	13,1	-0,70	206,1%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	42	53	26,2	0,26	118	126	7,1	0,13	-76	-73	-3,4	-0,13	42,1%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	15	9	-38,4	-0,13	16	12	-26,4	-0,07	-2	-3	76,5	0,06	75,0%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1012	858	-15,2	-3,59	1141	868	-23,9	-4,33	-129	-10	-92,2	-5,91	98,8%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	591	691	16,9	2,33	778	963	23,8	2,94	-187	-272	45,5	4,24	71,8%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DJELOVI I PRIBOR	117	144	23,1	0,63	341	428	25,5	1,38	-224	-284	26,8	2,99	33,6%
18	SATOV I, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	18	16	-9,1	-0,04	90	86	-4,0	-0,06	-72	-70	-2,8	-0,10	18,6%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	41	51	24,4	0,23	4	5	14,0	0,01	37	46	25,6	-0,47	1040,8%
20	RAZNI PROIZVODI	386	381	-1,4	-0,13	144	146	1,2	0,03	242	235	-2,9	0,35	68,7%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

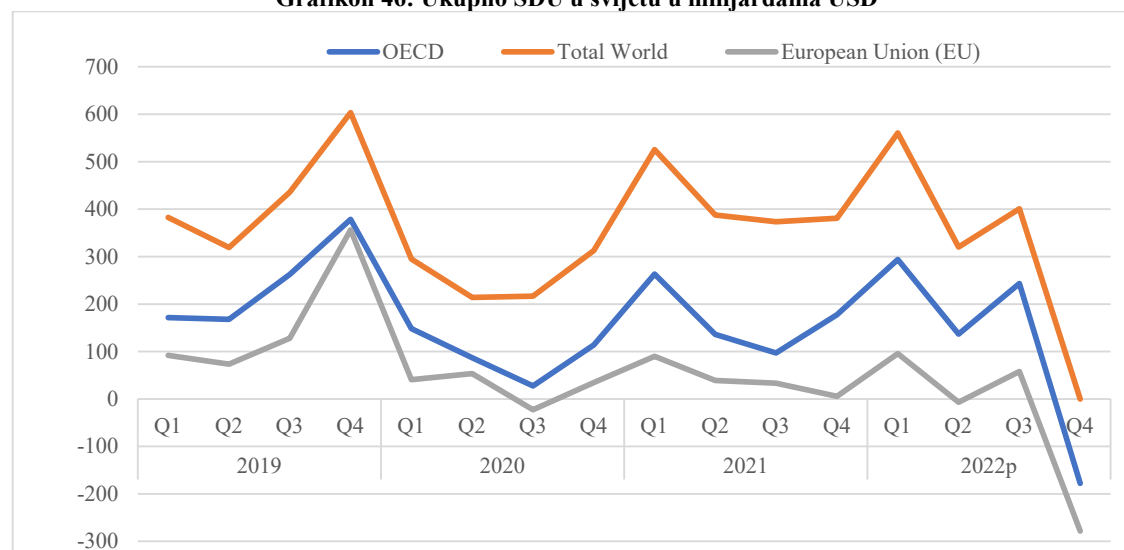
U dijelu izvještaja Ulaganja u svijetu su korišteni preliminarni podaci od strane OECD-a za 2022. godinu. U dijelu izvještaja Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla su korišteni posljednji dostupni podaci od strane CBBiH za treći kvartal 2022. godine.

- Globalni tokovi stranih direktnih investicija sa dostignutih 1.286 mlrd. USD u 2022. godini su ostvarili pad za 24% g/g.
- Ulaganja u Bosni i Hercegovini prvom kvartalu 2023. godine sa dostignutih 426,6 mil. KM veća za 79,5% g/g

Ulaganja u svijetu i regionu

Izbijanje sukoba u Ukrajini u 2022. godini dovodi do posljedične ekonomske krize uz ubrzani rast inflacije što se neminovno negativno odrazilo i na tokove stranih direktnih ulaganja (u daljem tekstu SDU). Prema izvještaju OECD-a (FDI in figures 2022.) globalni tokovi su zabilježili pad od 24% g/g. Registrovano je i smanjenje ulaganja i u OECD zemlje od 26% g/g dok je u zemlje izvan OECD zabilježen pad od čak 38% g/g (najvećim dijelom zbog pada ulaganja prema Kini od 48% g/g).

Grafikon 46: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD

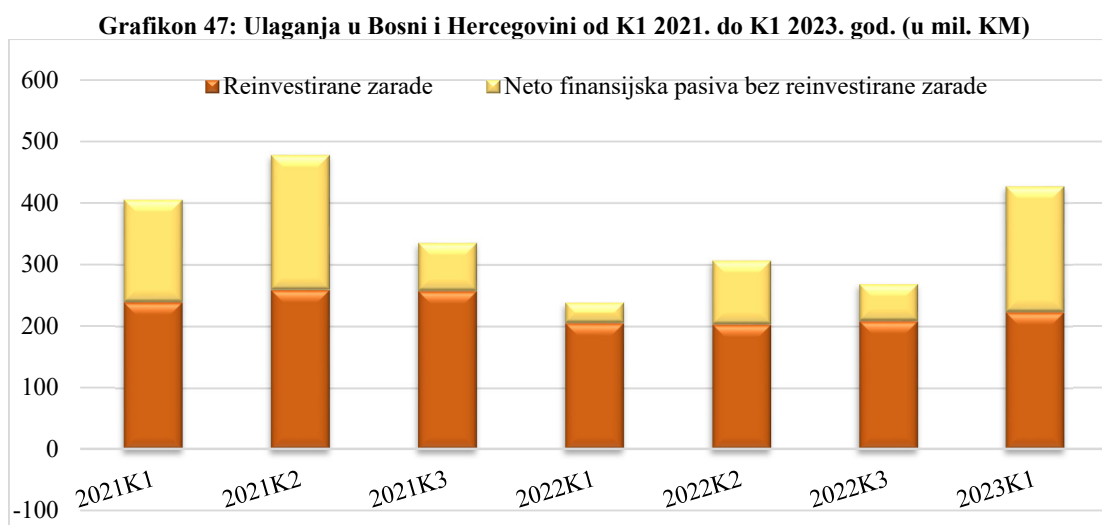
Izvor: Unctad, FDI/MNE database

U drugoj polovini 2022. godine dolazi do ubrzanja inflatornih kretanja što je usporilo globalni ekonomski oporavak i negativno djelovalo na daljnja ulaganja. Tako ulaganja u drugoj polovini 2022. godine u svijetu bilježe pad od 55% u odnosu na ulaganja u prvom kvartalu Kina bilježi pad od čak 71%.

Za razliku od kretanja u svijetu u Bosni i Hercegovini ulaganja u drugom kvartalu su veća za 21,3% u odnosu na ulaganje u prvom kvartalu 2022. godine.

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Ukupna SDU prema posljednjim dostupnim podacima u prvom kvartalu 2023. godine u Bosni i Hercegovini su bila veća za 79,5% g/g sa dostignutih 426,6 mil. KM (neto finansijska pasiva). Neto finansijska aktiva je sa dostignutih 13,5 mil. KM bila manja 57,8% g/g. Ukupne reinvestirane zarade su sa dostignutih 222,5 mil. KM bile veće za 8,6% g/g i time ostvarile učešće u ukupnim SDU od 52,2% što je manje za 34 p.p. u odnosu na isti period u prošloj godini.

Izvor: CBBiH

Tabela 13: Strana direktna ulaganja po kvartalima i ukupno u milionima KM

Godina	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2020.	258,4	221,5	177,0	93,7	750,6
2021.	404,9	477,6	334,6	-183,1	1.034,0
2022.	237,7	306,0	267,9	391,4	1.203,0
2023.	426,6				

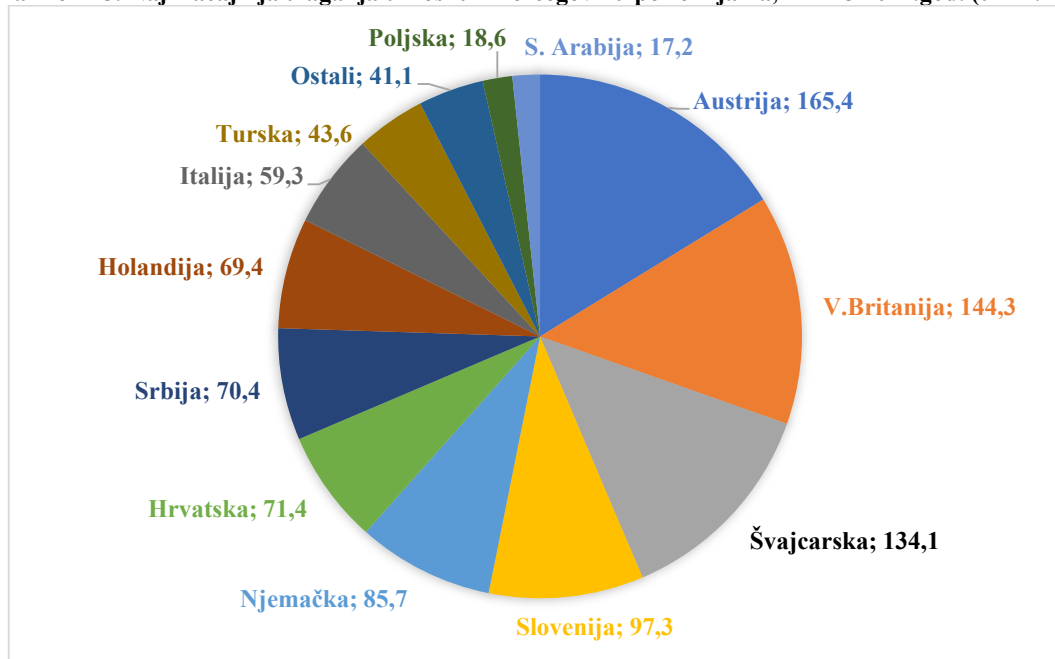
Izvor: CBBiH

Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

Posmatrajući ulaganja prema zemlji porijekla u prva tri kvartala 2022. godine najznačajnije ulaganje u iznosu od 165,4 mil. KM je zabilježeno iz Austrije, 144,3 mil. KM iz Velike Britanije te zatim 134,1 mil. KM iz Švajcarske i 97,3 mil. KM iz Slovenije. Značajno je ulaganje bilo i iz Njemačke 85,7 mil. KM, Hrvatske 71,4 mil. KM.

Najveće povlačenje kapitala u iznosu od 198,5 mil. KM je bilo prema Rusiji te 12,6 mil. KM prema Švedskoj.

Grafikon 48: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama, K1-K3 2022.god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Posmatrajući SDU prema vrsti djelatnosti⁴⁸ u prethodno navedenom periodu u Bosni i Hercegovini najviše je uloženo u finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, u trgovinu na veliko i malo te u proizvodnju električne energije i plina.

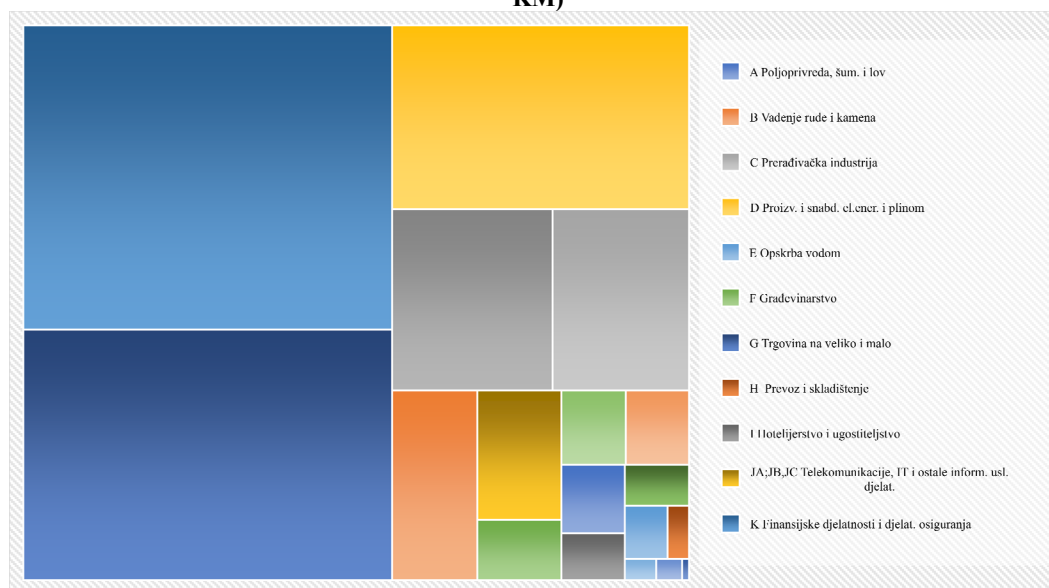
U oblasti finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja je ukupno uloženo 255,4 mil. KM. U okviru ove oblasti 232,3 mil. KM je uloženo u finansijske uslužne djelatnosti a 20,5 mil. KM je uloženo u osiguranje i reosiguranje i penzijske fondove. U oblast trgovine na veliko i malo je uloženo 210,4 mil. KM. U oblast trgovine na veliko je uloženo 133 mil. KM a u trgovinu na malo 69,8 mil. KM te trgovinu na veliko i malo i popravak motornih vozila 7,6 mil. KM. Treće po veličini je ulaganje u iznosu od 124,3 mil. KM se odnosi na ulaganje u proizvodnju i snabdijevanje električnom energijom, plinom i parom.

Posmatrajući oblast proizvodnje najznačajnije je ulaganje u proizvodnju baznih metala od 129,5 mil. KM dok je u oblasti proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih derivata bilo najveće povlačenje kapitala u iznosu od 177,8 mil. KM.

Na grafikonu ispod su prikazana najznačajnija ulaganja klasifikovana po vrsti djelatnosti.

⁴⁸ Ovi podaci se u CBBiH prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po djelatnostima NACE Rev 2.

Grafikon 49: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima, K1-K3 2022.god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Prema posljednjim dostupnim podacima od strane CBBiH za prva tri kvartala 2022. godine kapital u formi vlasničkih udjela je iznosio 35,5 mil. KM, zadržane zarade su bile 633,5 mil. KM, dok su ostali kapitali iznosili su 171,7 mil. KM.

Kreditni rejting Bosne i Hercegovine

Dana 3. februara 2023. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B“ i izmijenila izgled sa „stabilnih“ na „pozitivne“ što znači da je od strane kreditne agencije prepoznat pozitivan pomak u ekonomskim i političkim kretanjima. Takođe, kreditna agencija Moody's Investors Service je u julu 2022. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

DODATAK

K1 2023. godine

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan	Febr	Mart	K1
Industrija ukupno	100,0	1,6	-5,5	-6,2	10,7	1,7	0,1	-3,0	-4,2	-2,5
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,5	-1,3	-3,4	-6,2	11,8	3,7	3,3	-5,1	-8,0	-3,8
Energija	28,8	6,6	-11,6	-4,1	6,6	-4,9	-9,7	-4,9	1,5	-4,5
Kapitalni proizvodi	12,8	-1,0	-1,4	-4,7	28,9	8,0	8,5	1,7	0,3	3,1
Trajni proizvodi za široku potrošnju	4,2	1,8	-3,8	-14,6	14,8	-1,3	1,5	-0,4	-1,5	-0,2
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	21,8	0,1	-0,5	-9,3	3,4	3,2	2,3	-0,2	-8,4	-2,6
B Vađenje ruda i kamena	10,5	1,1	-3,7	-1,1	-4,4	-3,7	-4,1	1,7	6,4	-3,1
C Prerađivačka industrija	69,2	-1,1	-5,0	-7,6	12,5	4,4	2,4	-3,2	-6,6	-2,9
D Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	20,5	11,3	-8,2	-4,9	11,7	-5,6	-8,2	-5,2	5,6	-2,8
B05 Vađenje ugljena i lignita	7,8	1,3	-7,3	0,3	-7,7	-2,0	-15,9	-0,8	-12,8	-10,1
B07 Vađenje metalnih ruda	1,2	-1,7	5,8	-14,2	7,5	-11,2	57,1	-7,5	-15,3	-0,4
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,5	8,1	2,5	11,8	2,1	-3,5	52,9	40,6	46,0	46,2
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9,2	-2,3	4,7	-5,0	4,1	7,2	4,7	-3,2	-6,6	-3,4
C11 Proizvodnja pića	2,8	2,6	-1,1	-17,7	8,8	-3,6	-2,7	0,7	-10,0	-6,4
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	-35,9	-24,1	-45,0	-10,4	-88,9	-100,0	-100,0	-13,9	-100,0
C13 Proizvodnja tekstila	1,7	-17,4	-36,5	2,4	17,3	-28,7	-44,9	-45,4	-100,0	-43,7
C14 Proizvodnja odjeće	2,6	4,8	11,8	-14,5	-14,9	10,2	-6,9	-1,3	-40,9	-2,7
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3,7	-2,6	-10,4	-13,8	2,6	3,2	-1,1	-7,4	-0,6	-10,1
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	4,8	-10,3	-7,5	0,4	9,5	0,8	0,0	-19,5	-19,7	-12,6
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,5	3,7	-8,4	9,6	11,8	0,9	-5,5	2,8	-14,7	-5,6
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,2	0,0	-3,6	-13,7	13,5	17,0	15,3	13,4	-12,7	6,3
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,5	-12,2	-68,9	-17,1	24,4	-13,4	-16,8	-10,8	-5,4	-11,5
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	3,4	-5,9	-8,2	-4,0	19,6	4,7	3,4	-1,4	-6,9	-0,7
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,4	12,4	1,6	-3,4	2,8	-1,7	67,6	5,8	-3,6	17,8
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	4,2	5,0	5,4	-1,7	13,1	7,9	2,1	0,4	7,5	2,8
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	3,5	4,8	6,2	0,5	1,6	10,6	-3,8	-7,5	5,4	0,8
C24 Proizvodnja baznih metala	2,7	1,6	-12,7	-25,0	18,5	5,7	-16,8	-29,5	10,2	-26,2
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	12,8	-6,4	-2,4	1,9	26,5	9,0	6,3	3,0	-32,0	-0,9
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	3,2	26,1	18,3	0,1	-6,5	-28,4	-25,4	-8,9	24,3
C27 Proizvodnja električne opreme	2,1	-2,7	-1,6	6,9	19,2	3,2	3,4	-5,5	-21,2	-4,8
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,2	6,9	0,7	-10,9	19,7	1,5	23,7	13,4	-10,3	14,1
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,4	4,0	1,8	-23,6	26,7	18,2	37,1	33,9	6,3	21,2
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	4,3	1,5	-23,8	-15,0	-36,5	-16,0	-79,0	3,3	-31,3
C31 Proizvodnja namještaja	4,0	2,5	-3,9	-16,4	14,1	-0,5	0,9	-0,2	11,7	-0,6
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,8	20,9	19,0	-4,2	-5,2	2,9	27,7	31,8	-2,3	29,4
C33 Popravlak i instaliranje mašina i opreme	1,3	24,6	-10,9	-12,1	6,1	2,5	34,6	22,1	28,7	49,7
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	20,5	11,3	-8,2	-4,9	11,7	-5,6	-8,2	-5,2	5,6	-2,8

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan	Febr	Mart	K1
Industrija ukupno	100,0	0,8	-2,8	-5,9	10,1	1,2	-2,1	-3,0	-4,9	-3,4
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,6	-1,4	-4,6	-4,4	12,3	3,9	0,5	-4,3	-5,7	-3,4
Energija	26,3	3,1	-4,9	-5,8	2,9	-10,3	-15,1	-7,2	-3,6	-8,9
Kapitalni proizvodi	13,2	1,2	-1,8	-2,1	29,9	9,7	7,3	0,4	-7,0	-0,3
Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,2	-0,6	6,1	-20,9	15,8	1,6	15,6	10,7	10,0	11,9
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,7	1,5	0,3	-7,8	2,2	2,7	-1,7	-1,5	-5,8	-3,2
B Vađenje ruda i kamena	10,8	-0,6	-3,3	-1,5	-8,2	-6,1	-15,6	-13,4	-6,7	-11,6
C Prerađivačka industrija	73,2	-0,2	-2,2	-6,6	13,1	-2,4	1,7	-2,6	-5,8	-2,5
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	16,0	6,1	-5,1	-5,7	8,4	-11,7	-12,6	-2,5	0,4	-5,3
B05 Vađenje ugljena i lignita	8,9	-2,7	-4,6	-4,4	-10,9	-6,4	-26,1	-21,3	-15,1	-20,7
B07 Vađenje metalnih ruda	0,3	8,4	0,9	13,8	-2,3	-16,6	40,9	-23,6	-49,6	-30,2
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,6	10,6	3,2	11,4	2,6	-2,4	54,4	45,9	60,0	54,2
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	7,6	-1,4	4,1	-1,4	7,9	7,0	-1,3	-2,3	-10,1	-4,9
C11 Proizvodnja pića	3,7	0,7	-0,1	-14,7	0,2	-2,4	-3,5	7,7	-3,0	0,0
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,1	-30,0	-23,1	-45,9	-10,4	-31,2	-48,2	-50,6	-45,8	-48,3
C13 Proizvodnja tekstila	2,5	-18,2	-38,7	3,9	16,3	9,5	-7,3	-2,7	-0,9	-3,4
C14 Proizvodnja odjeće	4,0	19,3	16,5	-10,5	-14,7	5,0	-4,0	-12,7	-18,1	-12,1
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,8	-1,7	-7,2	-18,5	-6,9	3,2	1,6	-17,7	-5,7	-8,0
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	3,4	-9,2	-10,1	-10,0	12,1	-3,8	-10,2	4,7	-18,3	-8,6
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,9	2,8	9,1	13,4	13,1	15,4	-2,6	2,8	-20,3	-8,1
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,5	-1,1	-0,1	-16,9	17,4	-14,5	-17,2	-10,8	-8,5	-12,2
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	1,4	10,3	-4,4	-14,0	25,0	4,9	4,0	0,3	-3,8	-0,1
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	4,1	-5,6	-6,7	3,5	18,7	-2,7	84,1	17,2	7,7	23,2
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	2,4	12,3	-2,0	-3,3	3,1	5,5	-3,9	-3,2	7,3	0,5
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	3,9	6,3	2,3	-9,0	21,7	7,7	-1,4	-1,8	20,3	7,2
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,0	2,1	7,9	-0,6	1,3	7,0	-18,2	-24,9	-28,1	-23,8
C24 Proizvodnja baznih metala	5,6	-0,5	-13,0	-19,4	13,5	12,1	5,3	3,3	-7,6	-0,3
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	11,5	-1,1	-4,3	3,6	27,6	-7,9	-24,1	-17,5	-27,9	-23,9
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	-3,6	17,0	-9,7	14,2	5,1	6,3	0,9	-1,5	1,6
C27 Proizvodnja električne opreme	1,4	-4,4	3,7	12,0	15,3	1,9	30,0	3,5	3,0	11,4
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,1	0,5	-2,9	-8,8	21,8	2,1	18,7	19,0	3,2	12,5
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3,4	1,7	3,0	-27,8	26,0	2,1	14,4	10,6	9,8	11,4
C31 Proizvodnja namještaja	3,1	0,6	6,4	-21,1	15,2	1,2	30,3	26,3	34,4	30,4
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,8	24,7	25,1	-2,0	-7,4	0,5	19,6	14,1	25,2	19,8
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0,7	7,1	-9,8	-0,7	-3,1	-1,8	-2,0	1,6	0,4	0,6
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	16,0	6,1	-5,1	-5,7	8,4	-11,7	-12,6	-2,5	0,4	-5,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
		Jan-Dec	Jan Dec	Jan Dec	Jan Dec	Jan Dec	Jan Dec	Jan Dec	Jan Dec	Januar	Februar	Mart	K1
Industrija ukupno	100,0	2,7	8,2	1,4	3,6	-11,4	-6,7	12,1	2,1	4,9	-2,8	-1,9	-0,2
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,9	4,4	2,9	6,9	-1,6	-1,2	-10,9	9,7	2,4	10,7	-9,2	-13,5	-6,1
Energija	39,8	1,0	17,7	-5,6	12,4	-21,5	-1,2	12,8	3,8	-1,3	-1,4	9,3	2,3
Kapitalni proizvodi	5,9	-5,6	9,8	20,7	-8,9	0,7	-13,3	26,2	2,4	21,1	10,1	31,5	21,9
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,0	2,4	-3,0	-4,1	7,2	-26,0	5,7	13,0	-9,5	-31,8	-30,2	-32,6	-31,6
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	19,3	7,4	1,1	2,2	0,1	-4,8	-12,3	8,4	2,0	8,1	6,1	-10,8	0,1
B Vađenje ruda i kamena	13,3	10,2	0,4	-2,1	4,1	-4,4	-0,4	2,0	-0,3	15,7	23,6	-6,0	9,6
C Prerađivačka industrija	53,8	2,7	3,6	6,5	-3,0	-12,3	-10,3	11,5	2,6	4,1	-4,3	-7,8	-3,4
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	32,9	-1,0	25,3	-7,5	19,8	-12,8	-3,9	16,7	3,0	-1,9	-9,7	13,1	0,8
B05 Vađenje ugljena i lignita	6,8	10,1	12,9	-3,0	11,4	-13,4	11,8	-0,8	6,5	1,0	38,9	-8,9	8,4
B07 Vađenje metalnih ruda	5,5	12,0	-15,8	-0,2	-3,0	6,5	-17,8	9,3	-10,3	59,2	-5,0	-7,0	5,3
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	0,9	0,7	-4,7	-6,5	1,0	0,4	13,3	0,6	-6,4	44,0	28,4	14,9	24,2
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8,8	5,3	11,0	-2,3	1,8	1,0	-8,2	2,0	4,9	9,7	1,1	-3,4	1,8
C11 Proizvodnja pića	2,5	9,5	8,1	1,5	7,0	-3,4	-20,8	31,7	-6,0	-0,9	-15,5	-35,5	-20,8
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	300,02)	13,9	-37,3	-90,9	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
C13 Proizvodnja tekstila	0,8	-9,2	-6,3	0,8	-9,4	-17,4	-12,5	23,1	-15,1	-18,9	-15,9	-19,1	-18,0
C14 Proizvodnja odjeće	1,5	2,9	-8,7	-2,6	-37,4	-13,9	-44,7	-17,6	18,7	-1,5	17,3	3,0	6,4
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	5,7	3,2	-7,5	9,9	-3,7	-14,0	-10,3	13,3	1,6	1,7	-2,5	-21,2	-8,1
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	6,0	-2,6	6,9	-4,7	-11,1	-5,3	-1,9	6,2	0,2	3,3	-9,1	-15,5	-8,6
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	0,6	-1,3	3,1	29,2	6,8	-6,1	0,9	7,3	17,9	14,2	-3,7	5,7	5,2
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,6	-16,0	-14,6	26,5	4,1	-16,4	-13,7	-0,3	23,7	130,1	74,1	99,7	98,7
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,0	-2,4	-7,1	0,7	-19,1	-95,8	-55,2	15,4	3,5	-9,3	-10,9	13,7	-0,8
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,1	2,7	25,4	31,6	-7,4	-14,7	-45,1	27,2	3,5	-1,6	-15,0	-2,2	-6,3
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,6	-7,4	13,0	-7,1	12,8	15,7	1,8	2,0	1,9	41,1	-17,9	6,8	4,8
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,9	12,3	19,1	6,7	-3,1	14,7	19,6	-13,6	2,2	15,5	0,9	7,3	6,9
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2,6	4,6	6,3	-1,2	12,7	1,7	4,7	2,0	20,6	-11,5	-25,6	-16,9	-18,2
C24 Proizvodnja baznih metala	3,6	5,0	-11,3	17,2	9,7	-11,7	-47,4	44,6	0,4	-9,8	-49,7	-49,2	-37,4
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	7,0	6,0	9,7	17,2	-22,0	4,8	-13,8	22,6	-3,0	14,6	1,6	-14,9	-3,2
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	-28,6	7,7	140,7	17,4	41,5	61,2	-11,3	-4,9	-34,2	-32,5	-12,1	-24,7
C27 Proizvodnja električne opreme	1,3	19,2	22,1	25,2	0,5	-11,0	-11,7	28,6	-1,0	-4,4	-19,8	-29,7	-19,7
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	-16,6	32,2	28,0	20,0	6,8	-20,6	16,2	0,9	13,0	33,6	12,6	19,1
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,7	3,5	-1,9	16,8	19,2	-5,0	-5,2	29,8	84,7	106,3	88,4	3,6	45,4
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,5	-30,9	-13,8	-6,1	4,5	1,5	-30,0	-14,7	-35,2	-16,0	-79,0	11,7	-31,3
C31 Proizvodnja namještaja	1,9	2,9	-3,2	-4,2	6,9	-27,1	-12,7	12,0	-8,7	-32,9	-31,1	-37,0	-33,8
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,5	-3,3	3,8	-9,4	2,0	-18,4	-27,7	22,2	-20,3	-23,4	149,5	-34,8	13,8
C33 Popravlak i instaliranje mašina i opreme	1,3	-6,6	-10,4	12,4	65,1	-12,6	-31,3	26,3	4,7	74,4	35,4	156,6	97,6
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	32,9	-1,0	25,3	-7,5	19,8	-12,8	-4,9	16,7	3,0	-1,9	-9,7	13,1	0,8

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

		2021	2022	2021				2022				2023
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	10,7	1,7	7,3	32,6	31,2	7,4	4,0	5,3	-0,3	-1,9	-2,5
	<i>Intermedijarni proizvodi</i>	11,8	3,7	8,2	39,7	29,7	7,2	9,2	5,4	1,5	0,0	-3,8
	<i>Energija</i>	6,6	-4,9	7,8	24,7	43,5	3,2	-7,9	5,9	-5,8	-9,9	-4,5
	<i>Kapitalni proizvodi</i>	28,9	8,0	27,0	65,1	24,9	19,4	17,0	5,3	8,0	3,8	3,1
	<i>Trajni proizvodi za široku potrošnju</i>	14,8	-1,3	18,7	62,3	5,4	4,2	6,5	-1,3	-5,6	-4,6	-0,2
	<i>Netrajni proizvodi za široku potrošnju</i>	3,4	3,2	-4,1	10,9	15,4	5,7	6,7	6,6	-1,3	1,6	-2,6
Građevinarstvo	Obim građevinskih radova - Ukupno	2,1	0,2	3,3	2,8	1,5	0,9	1,3	-1,7	-1,8	1,6	-1,6
	<i>Visokogradnja</i>	4,6	-3,6	2,7	6,6	11,1	-2,3	-1,8	-8,1	-4,6	0,3	1,0
	<i>Niskogradnja</i>	-0,1	2,8	3,9	-0,6	-6,6	3,7	4,0	4,4	0,5	2,6	-3,7
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	7,6	6,5	-4,9	5,5	7,7	18,6	17,4	12,8	2,5	-6,3	-3,3
	Cestovni (prevezeni putnici)	6,5	33,0	-37,4	221,3	16,8	0,2	32,4	42,8	20,1	25,0	-9,8
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	12,1	10,1	-10,6	120,4	2,3	-7,2	1,2	-6,7	-14,1	13,5	-29,2
	Željeznički (prevezeno robe)	6,9	3,6	-2,3	18,4	15,4	-2,2	-1,3	4,1	1,9	9,4	3,0
	Željeznički (prevezeni putnici)	38,1	76,8	-59,3	242,8	92,7	152,9	132,4	168,8	45,6	29,1	10,5
	Avionski (prevezeni putnici)	130,7	82,6	-70,8	643,5	310,8	276,9	249,1	219,0	44,0	37,9	68,2
Maloprodaja	Realni rast prometa	18,1	13,5	1,9	26,6	26,4	17,2	18,4	14,4	10,2	12,5	11,3
	<i>Motorna goriva u s.p.</i>	23,7	11,9	-2,0	37,1	33,3	26,8	27,8	18,5	2,8	4,1	-7,5
	<i>Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.</i>	16,8	13,9	2,8	24,2	24,7	15,0	16,1	13,4	12,1	14,6	16,2
Turizam	Dolasci turista - ukupno	91,7	50,7	-19,9	1162,5*	124,1*	19,5*	64	101,9*	36,7*	38,1*	17,8
	<i>Domaći turisti</i>	52,3	18,6	29	811,8*	17,2*	52,3*	20,5	35,7*	11,0*	19,9*	1,0
	<i>Strani turisti</i>	152,7	80,8	-51,9	3750,0*	474,8*	152,7*	143,3	195,4*	53,9*	54,3*	32,3

Izvor: BHAS zvanična saopštenja

* prosjek mjesečnih stopa

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

(u zaglavlju tabele ispod: Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS)

			2021	2022	2021				2022				2023
					K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	10,1	1,2	5,9*	18,1*	9,9*	7,5*	4,1*	4,2*	-0,7*	-2,5*	-3,4*
		RS	12,1	-0,1	10,4*	23,9*	8,4*	7,5*	0,4*	4,8*	-1,5*	-3,7*	-0,2*
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	4,1	1,2	3,0^	4,1^	4,7^	3,8^	0,6^	1,0^	1,7^	1,1^	2,1^
		RS	-0,7	-2,0*	4,8^	0,2^	-0,2^	-4,4^	2,2^	-6,0^	-8,2^	3,3^	-7,8^
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	2	2,8	-5,5	4,0	4,7	2,5	5,7	3,4	3,3	-0,6	4,1
		RS	15,5	11,2*	-5,4	7,8	10,8	46,3	38,0	32,8	0,1	-15,6	-13,9
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	0,1	13,5	-34,9	158,8	1,1	-9,2	19,1	27,8	5,7	1,8	-9,7
		RS	10,1	9,2	-44,4	291,0	41,2	15,8	-4,2	9,6	8,3	4,4	-3,7
	Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	12,1	-12,1	-8,2	114,2	0,7	-8,4	1,0	-9,2	-16,4	-15,5	-35,1
		RS	12,7	2,7	-23,7	169,6	16,7	0,9	2,2	9,7	-0,5	-1,9	1,3
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	4	-0,3	-3,4	13,0	9,4	-2,4	-4,0	0,6	-0,7	2,5	-4,4
		RS	15,4	9,3	3,5	34,0	29,5	0,0	4,0	10,3	6,5	15,5	16,3
Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	55,3	89,4	-64,6	311,8	137,9	226,6	197,5	215,7	52,4	26,1	7,4	
	RS	3,4	36,7	-52,0	150,0	14,3	23,1	23,1	60,0	18,8	43,8	25,0	
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	80,5	35,5*	-9,8	142,2	106,6	83,0	45,1	59,1	27,4	25,8	29,6
	Nominalni rast prometa	RS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	-	19,8*	46,8*	-	23,6*	313,8*	26,3*	29,7*	2,7*	20,4*	-1,1*
		RS	41,8	23,8	25,0	719,9*	6,4*	33,1*	8,5	42,9*	27,2*	20,3*	5,1
	Dolasci stranih turista	FBiH	-	120,5*	-40,8*	-	-	264,7*	165,0*	214,6*	51,0*	51,2*	34,4*
		RS	79,9	86,2	-43,4	3357,5*	184,3*	236,3*	102,8	157,5*	67,8*	65,7*	26,3

Izvori: Zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

^ Realni rast proizvodnje u građevinarstvu

* prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa

Tabela 6: Tržište rada

(u zaglavlju tabele ispod: Bosna i Hercegovina - BiH, Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS, Brčko Distrikt - BD)

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj registrovanih nezaposlenih lica				Stopa registrovane nezaposlenosti**				Prosječne neto plate				Prosječne penzije***			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
I-III 2021.	811.387	517.721	275.358	17.819	410.840	321.726	81.978	7.136	33,6	38,3	22,9	28,6	973	974	974	945	420	429	406	374
I-III 2022.	832.412	531.284	284.260	17.769	374.932	297.799	71.298	5.835	31,1	35,9	20,1	24,7	1.065	1.062	1.075	997	429	427	431	384
I-III 2023.	851.733	536.808	-	17.874	354.724	283.908	63.880	6.936	29,4	34,6	-	28,0	1.227	1.222	1.244	1.124	538	537	540	481
I 2023.	850.916	536.056	-	17.807	356.072	285.606	64.874	5.592	29,5	34,8	-	23,9	1.209	1.208	1.217	1.123	537	535	540	481
II 2023.	851.881	537.270	-	17.863	355.211	284.048	64.034	7.129	29,4	34,6	-	28,5	1.211	1.193	1.256	1.117	537	535	540	481
III 2023.	852.402	537.099	-	17.953	352.890	282.071	62.732	8.087	29,3	34,4	-	31,1	1.260	1.265	1.258	1.134	539	539	540	481

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za statistiku, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

* Za Bosnu i Hercegovinu podaci o broju zaposlenih lica do septembra 2022. godine su konačni, a nakon toga su privremeni. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica se objavljuje samo za mart i septembar.

** Stopa registrovane nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposlena i nezaposlena lica).

*** Prosječne penzije u Bosni i Hercegovini su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom entitetu (bez obzira na mjesto prebivališta).

Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeca	Efektivna kamatna stopa
1.	RSBD-O36	30.000.000	21.02.2023.	5 godina	5,500%
2.	RSBD-O37	50.000.000	30.03.2023.	5 godina	5,500%
UKUPNO		80.000.000			

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 8: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeca /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	RS23-TO1	23.02.2023.	6 mjeseci	11.900.000	2,2000%
UKUPNO				11.900.000	

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Napomena: Tokom I kvartala 2023. godine, a u skladu sa indikativnim kalendarom za 2023. godinu, nije bilo zakazanih aukcija vrijednosnih papira Federacije Bosne i Hercegovine.

Tabela 9: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

u mil. KM

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Pričuveni (primarni) novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2021.	6.222,3	5.654,8	244,7	5.053,8	10.367,4	3.035,0	3.033,2	7.336,5	12.121,7	15.421,2	13.404,7	28.825,9
I-VI 2021.	6.441,3	5.941,7	261,3	5.211,3	10.931,2	3.111,9	3.043,9	7.326,3	12.644,3	16.142,5	13.482,1	29.624,6
I-IX 2021.	6.814,9	6.346,9	292,5	5.436,2	11.658,5	3.107,5	3.119,6	7.326,9	13.454,2	17.094,7	13.554,0	30.648,7
2021.	6.923,8	7.219,6	304,9	5.540,0	12.387,6	3.044,2	3.300,1	7.243,8	14.448,3	17.927,5	13.588,1	31.515,6
I-III 2022.	7.333,7	6.496,1	327,4	5.855,3	11.970,2	2.872,3	3.344,2	6.881,7	14.157,2	17.825,4	13.098,3	30.923,7
I-VI 2022.	7.222,0	6.828,7	317,4	5.855,3	12.552,3	2.907,4	3.201,8	6.992,5	14.368,1	18.407,7	13.101,8	31.509,4
I-IX 2022.	7.444,2	7.272,0	296,5	6.081,0	13.342,3	2.897,7	3.456,7	6.938,4	15.012,7	19.423,3	13.292,8	32.716,2
2022.	7.436,1	7.217,4	272,7	6.126,2	13.752,5	2.878,7	3.583,9	6.898,8	14.926,2	19.878,6	13.361,3	33.240,0
I-III 2023.	7.397,9	6.454,3	160,1	6.027,0	13.583,4	2.873,8	3.763,5	7.003,9	14.012,3	19.610,4	13.641,2	33.251,6
Stope rasta g/g												
I-III 2021.	9,5%	9,3%	31,3%	7,9%	17,9%	0,4%	18,3%	-1,9%	9,8%	14,5%	2,6%	8,6%
I-VI 2021.	10,4%	13,7%	27,6%	8,1%	22,1%	3,9%	16,3%	0,6%	12,2%	17,2%	4,5%	11,1%
I-IX 2021.	13,0%	19,4%	33,3%	11,0%	23,0%	4,1%	12,8%	0,9%	16,3%	18,9%	4,1%	11,9%
2021.	12,2%	22,3%	31,5%	9,8%	23,7%	0,3%	13,7%	-0,2%	17,4%	19,1%	3,0%	11,6%
I-III 2022.	17,9%	14,9%	33,8%	15,9%	15,5%	-5,4%	10,3%	-6,2%	16,8%	15,6%	-2,3%	7,3%
I-VI 2022.	12,1%	14,9%	21,5%	12,4%	14,8%	-6,6%	5,2%	-4,6%	13,6%	14,0%	-2,8%	6,4%
I-IX 2022.	9,2%	14,6%	1,4%	11,9%	14,4%	-6,8%	10,8%	-5,3%	11,6%	13,6%	-1,9%	6,7%
2022.	7,4%	0,0%	-10,5%	10,6%	11,0%	-5,4%	8,6%	-4,8%	3,3%	10,9%	-1,7%	5,5%
I-III 2023.	0,9%	-0,6%	-51,1%	2,9%	13,5%	0,1%	12,5%	1,8%	-1,0%	10,0%	4,1%	7,5%

Izvor: CBBiH

Tabela 10: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00			01			02			03			04			05			06		
Opis koda	UKUPAN INDEKS			Hrana i bezalkoholna pića			Alkoholna pića i duvan			Odjeća i obuća			Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti			Namještaj, kućanski aparati i redovno održavanje kuće			Zdravstvo		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-III 2021.	-	-	98,8	-	-	100,6	-	-	101,9	-	-	89,1	-	-	99,5	-	-	98,5	-	-	100,8
I-III 2022.	-	-	108,4	-	-	113,3	-	-	100,5	-	-	93,3	-	-	107,1	-	-	105,0	-	-	101,0
I-III 2023.	-	-	112,4	-	-	120,6	-	-	104,2	-	-	95,6	-	-	113,7	-	-	112,5	-	-	102,6
I 2023.	122,2	100,5	114,1	140,3	101,2	122,0	136,1	100,6	103,0	48,3	97,1	97,1	133,2	99,9	115,6	111,0	100,9	112,9	109,7	100,2	102,3
II 2023.	122,7	100,4	112,9	142,0	101,3	120,8	137,3	100,9	103,7	47,7	98,7	95,8	132,4	99,4	113,7	111,8	100,7	112,6	110,4	100,7	102,7
III 2023.	123,2	100,4	110,3	143,3	100,9	119,0	140,5	102,4	106,0	48,7	102,1	93,9	132,0	99,7	111,9	112,1	100,2	112,1	110,6	100,2	102,9

Izvor: BHAS

Tabela 10: Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07			08			09			10			11			12		
Opis koda	Prevoz			Komunikacije			Rekreacija i kultura			Obrazovanje			Restorani i hoteli			Ostala dobra i usluge		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-III 2021.	-	-	93,2	-	-	99,9	-	-	99,9	-	-	100,3	-	-	100,5	-	-	100,3
I-III 2022.	-	-	118,0	-	-	100,3	-	-	104,6	-	-	100,3	-	-	105,4	-	-	103,1
I-III 2023.	-	-	108,2	-	-	100,9	-	-	109,4	-	-	102,5	-	-	109,7	-	-	109,4
I 2023.	129,5	99,5	115,7	97,9	100,0	101,0	119,9	100,4	109,5	105,0	100,2	102,6	120,0	100,6	110,1	110,0	101,0	108,8
II 2023.	128,2	99,0	110,9	97,8	100,0	100,9	120,2	100,3	109,3	105,1	100,0	102,5	120,9	100,7	110,4	110,6	100,6	109,3
III 2023.	126,2	98,5	99,1	97,9	100,0	100,9	120,9	100,6	109,4	105,1	100,0	102,3	121,1	100,2	108,6	112,7	101,8	110,2

Tabela 11: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kreditni općoj vladi	Kreditni nefinancijskim javnim poduzećima	Kreditni nefinancijskim privatnim poduzećima	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2021.	1.178,1	513,9	8.657,0	9.971,0	152,56	20.472,6
K1-K2 2021.	1.152,2	505,3	8.805,1	10.203,1	142,86	20.808,5
K1-K3 2021.	1.185,0	506,1	8.757,7	10.351,1	167,32	20.967,2
K1-K4 2021.	1.180,2	510,7	8.776,8	10.435,5	174,06	21.077,3
K1 2022.	1.124,6	505,3	8.926,5	10.526,4	166,53	21.249,3
K1-K2 2022.	1.092,3	487,0	9.188,4	10.769,6	178,39	21.715,6
K1-K3 2022.	1.134,9	532,7	9.098,0	10.903,7	178,91	21.848,2
K1-K4 2022.	1.122,8	626,3	9.155,5	10.978,4	185,06	22.068,0
K1 2023.	1.078,2	599,5	9.252,4	11.114,1	169,75	22.214,0
Stopa rasta (g/g)						
K1 2021.	6,2%	8,2%	-2,1%	0,7%	-5,8%	-0,1%
K1-K2 2021.	4,6%	-5,7%	0,7%	3,6%	-17,3%	2,0%
K1-K3 2021.	6,8%	-3,9%	1,4%	4,3%	-0,9%	2,9%
K1-K4 2021.	1,6%	-4,7%	2,2%	5,5%	4,0%	3,6%
K1 2022.	-4,5%	-1,7%	3,1%	5,6%	9,2%	3,8%
K1-K2 2022.	-5,2%	-3,6%	4,4%	5,6%	24,9%	4,4%
K1-K3 2022.	-4,2%	5,3%	3,9%	5,3%	6,9%	4,2%
K1-K4 2022.	-4,9%	22,6%	4,3%	5,2%	6,3%	4,7%
K1 2023.	-4,1%	18,6%	3,7%	5,6%	1,9%	4,5%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim financijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 12: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2021.	3.164,7	1.719,8	4.732,4	14.118,6	1.657,2	25.392,7
K1-K2 2021.	3.647,6	1.733,6	5.019,5	14.352,5	1.660,6	26.413,8
K1-K3 2021.	3.838,6	1.725,8	5.339,1	14.490,3	1.732,7	27.126,6
K1-K4 2021.	4.019,2	1.804,1	5.535,4	14.695,5	1.778,4	27.832,6
K1 2022.	3.983,7	2.010,8	5.303,0	13.787,6	1.733,9	26.818,9
K1-K2 2022.	4.679,8	2.022,9	5.400,6	13.871,1	1.810,9	27.785,4
K1-K3 2022.	4.722,3	1.981,6	5.878,0	14.218,6	1.885,3	28.685,6
K1-K4 2022.	4.609,0	2.014,0	6.144,9	14.575,4	1.886,0	29.229,2
K1 2023.	4.407,2	1.939,3	6.099,2	15.004,8	1.812,2	29.262,7
Stopa rasta g/g						
K1 2021.	-5,1%	4,4%	22,5%	7,9%	-0,9%	7,6%
K1-K2 2021	7,7%	16,5%	21,2%	9,3%	0,9%	11,0%
K1-K3 2021.	10,4%	12,7%	22,7%	8,7%	7,3%	11,6%
K1-K4 2021.	23,1%	15,9%	17,6%	6,8%	4,9%	11,4%
K1 2022.	25,9%	16,9%	12,1%	-2,3%	4,6%	5,6%
K1-K2 2022.	28,3%	16,7%	7,6%	-3,4%	9,0%	5,2%
K1-K3 2022.	23,0%	14,8%	10,1%	-1,9%	8,8%	5,7%
K1-K4 2022	14,7%	11,6%	11,0%	-0,8%	6,1%	5,0%
K1 2023.	10,6%	-3,6%	15,0%	8,8%	4,5%	9,1%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 13: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	kreditni preko 5 god. IPFKS	preko 10 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.						s originalnim dospijećem preko 1 god.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2022.	1	NA	NA	NA	NA	3,124	3,124	NA	3,960	3,819	5,471	5,471	5,113	5,60
2022.	2	NA	NA	NA	NA	3,206	3,199	NA	3,837	3,445	5,332	5,333	5,192	5,57
2022.	3	NA	NA	NA	NA	3,519	3,517	NA	3,891	3,523	5,125	5,130	4,987	5,42
2022.	4	NA	NA	NA	NA	3,275	3,270	NA	3,816	3,453	5,101	5,102	5,202	5,21
2022.	5	NA	NA	NA	5,754	3,515	3,506	NA	3,542	3,794	5,112	5,103	4,560	5,09
2022.	6	4,454	4,475	5,997	5,490	3,686	3,686	NA	3,404	3,518	5,004	5,003	4,203	5,03
2022.	7	NA	NA	5,515	5,344	3,541	3,541	NA	3,548	3,777	4,911	4,916	4,420	5,25
2022.	8	NA	NA	5,582	5,292	3,845	3,845	NA	3,693	3,599	4,868	4,870	4,722	5,29
2022.	9	NA	NA	4,965	5,811	4,188	4,188	NA	4,033	3,621	5,113	5,140	4,927	5,17
2022.	10	NA	NA	NA	5,543	3,945	3,945	NA	3,506	3,675	5,192	5,195	4,739	5,19
2022.	11	NA	NA	NA	NA	4,237	4,237	NA	3,924	3,551	5,604	5,606	4,651	5,25
2022.	12	NA	NA	NA	NA	4,384	4,330	NA	3,811	3,696	5,673	5,674	4,842	5,20
2023.	1	NA	NA	NA	NA	4,380	4,380	4,259	3,916	3,816	6,086	6,089	5,553	4,77
2023.	2	NA	NA	NA	NA	4,842	4,842	NA	3,980	4,051	5,746	5,755	4,918	4,52
2023.	3	NA	NA	NA	NA	4,335	4,356	NA	3,998	4,010	6,033	6,015	4,468	5,42

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 14: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	do iznosa od 0,25 miliona EUR				preko 0,25 miliona EUR do 1 miliona EUR				Preko iznosa 1 miliona EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijecem preko 1 god.				s originalnim dospijecem preko 1 god.				s originalnim dospijecem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2022.	1	4,08	4,24	3,62	3,0	3,76	3,92	3,17	NA	3,87	3,87	NA	NA
2022.	2	4,18	4,28	3,43	NA	3,41	3,41	2,73	3,51	NA	NA	NA	NA
2022.	3	4,44	4,53	3,59	3,34	3,75	3,61	NA	3,32	3,98	3,98	NA	NA
2022.	4	4,13	4,19	3,61	3,48	3,99	4,0	2,83	NA	NA	NA	2,91	2,48
2022.	5	4,13	4,46	3,86	3,39	3,46	3,39	NA	4,08	3,10	2,84	NA	NA
2022.	6	4,34	4,32	3,37	4,06	3,68	3,99	2,57	3,45	NA	NA	NA	NA
2022.	7	4,11	4,19	3,28	NA	3,69	3,87	NA	4,17	3,02	3,02	1,66	NA
2022.	8	4,0	4,48	3,65	3,42	3,61	3,61	NA	NA	3,92	3,92	NA	NA
2022.	9	4,94	4,95	3,85	NA	3,95	4,44	NA	NA	NA	NA	NA	3,84
2022.	10	4,86	5,07	4,25	NA	4,27	4,21	3,49	NA	4,40	4,40	NA	NA
2022.	11	4,72	5,33	4,55	NA	4,31	4,65	4,41	NA	NA	NA	NA	NA
2022.	12	5,04	5,11	4,78	NA	4,47	5,13	4,78	5,08	3,82	NA	NA	NA
2023.	1	5,05	5,47	4,74	4,49	4,98	5,90	3,72	NA	NA	NA	NA	4,07
2023.	2	5,63	5,74	4,85	NA	4,69	4,99	4,83	NA	5,31	5,41	NA	NA
2023.	3	5,72	5,94	5,36	5,06	5,22	5,47	4,37	4,62	NA	NA	NA	3,71

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 15: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništvu											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijećem	Depoziti po viđenju
		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022.	1	0,15	0,41	0,65	0,05	0,15	0,92	0,93	0,05	0,13	0,03
2022.	2	0,16	0,34	0,66	0,03	0,21	0,91	1,05	0,05	0,19	0,03
2022.	3	0,16	0,37	0,73	0,05	0,2	0,8	1,37	0,05	0,2	0,03
2022.	4	0,22	0,46	0,67	0,05	0,17	0,86	1,	0,05	0,17	0,03
2022.	5	0,14	0,63	0,76	0,05	0,18	0,94	1,13	0,05	0,28	0,03
2022.	6	0,2	0,55	0,84	0,05	0,21	0,74	1,2	0,06	0,13	0,03
2022.	7	0,25	0,83	0,78	0,03	0,41	0,95	1,26	0,05	0,17	0,03
2022.	8	0,2	0,9	0,99	0,05	0,29	1,03	1,47	0,05	0,28	0,02
2022.	9	0,44	0,87	1,13	0,05	0,43	1,17	1,52	0,05	0,29	0,02
2022.	10	0,45	0,99	1,43	0,05	0,45	1,24	1,54	0,04	0,31	0,02
2022.	11	0,45	1,07	1,26	0,05	0,31	1,46	1,38	0,04	0,23	0,02
2022.	12	0,52	0,91	1,53	0,05	0,37	1,13	1,74	0,05	0,16	0,03
2023.	1	0,35	1,2	1,15	0,05	0,34	1,26	1,55	0,05	0,15	0,02
2023.	2	0,51	0,97	1,45	0,05	0,62	1,33	1,89	0,05	0,27	0,03
2023.	3	0,24	0,98	1,4	0,05	0,57	1,33	1,74	0,05	0,39	0,02
Depoziti nefinancijskih poduzeća											
2022.	1	0,37	0,2	NA	0,02	0,15	0,88	1,09	0,01	NA	0,05
2022.	2	0,21	0,21	0,7	0,01	NA	0,37	NA	0,02	NA	0,05
2022.	3	0,17	0,26	0,59	0,01	0,03	0,95	1,29	0,01	NA	0,03
2022.	4	0,14	0,24	0,52	0,02	0,38	0,37	0,93	0,01	NA	0,03
2022.	5	0,17	0,33	0,52	0,02	0,09	0,56	NA	0,01	NA	0,03
2022.	6	0,1	0,25	1,03	0,02	0,13	0,61	0,88	0,01	NA	0,03
2022.	7	0,44	0,36	0,53	0,02	0,37	0,57	0,86	0,01	NA	0,03
2022.	8	0,23	0,18	0,73	0,02	0,31	NA	NA	0,01	NA	0,03
2022.	9	0,53	0,54	0,82	0,03	0,32	NA	1,68	0,01	NA	0,06
2022.	10	0,43	0,64	1,54	0,02	0,46	0,98	1,55	0,01	NA	0,04
2022.	11	0,52	0,73	1,07	0,05	0,46	1,11	1,76	0,01	NA	0,03
2022.	12	0,35	1,06	1,29	0,05	0,46	1,21	1,5	0,005	NA	0,03
2023.	1	0,16	0,76	NA	0,05	NA	1,5	1,57	0,01	NA	0,03
2023.	2	0,49	0,73	1,78	0,03	0,31	1,94	1,03	0,005	NA	0,04
2023.	3	0,51	1,21	1,11	0,02	0,67	1,39	1,28	0,01	NA	0,04

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospijećem se odnose na nove poslove

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

Tabela 16: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za K1 2023. godine

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
		K1 2022	K1 2023	2022/2021 promjena %		K1 2022	K1 2023	2022/2021 promjena %		K1 2021	K1 2022	2022/2021 promjena %		
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
	UKUPNO	4292	4400	2,5	2,5	6301	6542	3,8	3,8	-2009	-2142	6,6	6,6	67,3%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	39	57	47,5	0,4	158	185	17,1	0,43	-120	-128	7,3	0,43	30,7%
2	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	55	42	-23,5	-0,30	277	277	-0,1	0,00	-222	-235	5,7	0,63	15,2%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	27	33	22,2	0,14	50	36	-27,4	-0,22	-23	-3	-86,7	-0,98	91,7%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	98	108	10,1	0,23	456	541	18,6	1,35	-358	-433	21,0	3,74	20,0%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	580	581	0,2	0,03	912	985	8,0	1,16	-332	-404	21,7	3,58	59,0%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	278	318	14,3	0,93	537	591	10,1	0,86	-259	-273	5,5	0,71	53,8%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	193	196	1,3	0,06	455	426	-6,4	-0,46	-262	-230	-12,1	-1,57	46,0%
8	KOŽA I KRZNO	32	28	-13,6	-0,10	88	81	-8,0	-0,11	-56	-53	-4,7	-0,13	34,6%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	252	258	2,4	0,14	119	113	-5,0	-0,09	133	145	8,9	-0,59	228,3%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	123	109	-11,3	-0,32	141	145	3,0	0,07	-18	-36	101,1	0,90	75,2%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	186	220	18,5	0,80	363	401	10,5	0,60	-177	-181	2,0	0,18	54,9%
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	206	237	15,1	0,72	98	115	17,3	0,27	108	122	13,1	-0,70	206,1%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	42	53	26,2	0,26	118	126	7,1	0,13	-76	-73	-3,4	-0,13	42,1%
14	BISERI, PLEMENTI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	15	9	-38,4	-0,13	16	12	-26,4	-0,07	-2	-3	76,5	0,06	75,0%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1012	858	-15,2	-3,59	1141	868	-23,9	-4,33	-129	-10	-92,2	-5,91	98,8%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	591	691	16,9	2,33	778	963	23,8	2,94	-187	-272	45,5	4,24	71,8%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	117	144	23,1	0,63	341	428	25,5	1,38	-224	-284	26,8	2,99	33,6%
18	SATOV I, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	18	16	-9,1	-0,04	90	86	-4,0	-0,06	-72	-70	-2,8	-0,10	18,6%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	41	51	24,4	0,23	4	5	14,0	0,01	37	46	25,6	-0,47	1040,8%
20	RAZNI PROIZVODI	386	381	-1,4	-0,13	144	146	1,2	0,03	242	235	-2,9	0,35	68,7%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

Tabela 17: Vanjskotrgovinska razmjena u BiH po glavnim trgovinskim partnerima u K1 2023. godine

u 000 KM

Zemlje	IZVOZ						Promjena u %	UVOZ						Promjena u %	DEFICIT						Promjena u %
	K1 2021		K1 2022		K1 2023			K1 2021		K1 2022		K1 2023			K1 2021		K1 2022		K1 2023		
	KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %	
EU	2.272	74,1%	3.177	74,0%	3.252	73,9%	2,4%	2.680	60,9%	3.528	56,0%	3.889	59,4%	10,2%	-408	30,6%	-351	17,5%	-637	29,7%	81,5%
CEFTA	473	15,4%	803	18,7%	835	19,0%	4,0%	530	12,0%	781	12,4%	745	11,4%	-4,6%	-57	4,3%	22	-1,1%	90	-4,2%	309,1%
Ostali partneri	323	10,5%	312	7,3%	313	7,1%	0,2%	1.192	27,1%	1.992	31,6%	1.908	29,2%	-4,2%	-869	65,1%	-1.680	83,6%	-1.596	74,5%	-5,0%
Njemačka	460	15,0%	662	15,4%	701	15,9%	5,9%	564	12,8%	670	10,6%	764	11,7%	14,0%	-104	7,8%	-8	0,4%	-63	2,9%	687,5%
Hrvatska	441	14,4%	623	14,5%	702	16,0%	12,7%	367	8,3%	560	8,9%	531	8,1%	-5,2%	74	-5,5%	63	-3,1%	171	-8,0%	171,4%
Italija	295	9,6%	493	11,5%	381	8,7%	-22,7%	525	11,9%	703	11,2%	896	13,7%	27,5%	-230	17,2%	-210	10,5%	-515	24,0%	145,2%
Srbija	315	10,3%	590	13,7%	572	13,0%	-3,1%	471	10,7%	692	11,0%	653	10,0%	-5,6%	-156	11,7%	-102	5,1%	-81	3,8%	-20,6%
Slovenija	281	9,2%	330	7,7%	109	2,5%	-67,0%	218	5,0%	263	4,2%	267	4,1%	1,5%	63	-4,7%	67	-3,3%	-158	7,4%	-335,8%
Austrija	278	9,1%	374	8,7%	444	10,1%	18,7%	180	4,1%	233	3,7%	246	3,8%	5,6%	98	-7,3%	141	-7,0%	198	-9,2%	40,4%
Turska	96	3,1%	81	1,9%	71	1,6%	-12,3%	244	5,5%	377	6,0%	367	5,6%	-2,7%	-148	11,1%	-296	14,7%	-296	13,8%	0,0%
Rusija	8	0,3%	5	0,1%	8	0,2%	60,0%	105	2,4%	173	2,7%	127	1,9%	-26,6%	-97	7,3%	-168	8,4%	-119	5,6%	-29,2%
Kina	7	0,2%	12	0,3%	8	0,2%	-33,3%	355	8,1%	508	8,1%	548	8,4%	7,9%	-348	26,1%	-496	24,7%	-540	25,2%	8,9%
Ostale zemlje	796	25,9%	1.115	26,0%	1.148	26,1%	2,9%	1.722	39,1%	2.773	44,0%	2.653	40,6%	-4,3%	-486	36,5%	-1.000	49,8%	-740	34,5%	-26,1%
UKUPNO	3.068	100,0%	4.292	100%	4.400	100,0%	2,5%	4.402	100%	6.301	100%	6.542	100,0%	3,8%	-1.334	100,0%	-2.009	100,0%	-2.143	100,0%	6,6%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 18: Platni bilans Bosne i Hercegovine

PLATNI BILANS BOSNE I HERCEGOVINE u milionima KM	K1 2022	K1 2023	Promjena K1 2023/K1 2022
TEKUĆI RAČUN	-408	-410	0,5%
Roba - saldo	-1.953	-2.131	9,1%
Izvoz robe, fob	3.789	3.956	4,4%
Uvoz robe, fob	5.741	6.087	6,0%
Usluge - saldo	621	683	10,1%
Potražuje - ukupno	935	1.048	12,1%
Duguje - ukupno	314	365	16,2%
Primarni dohodak - saldo	-70	-6	-92,0%
Potražuje - ukupno	236	362	53,7%
Duguje - ukupno	305	368	20,4%
Sekundarni dohodak - saldo	994	1.043	5,0%
Od čega: Personalni transferi - potražuje	742	794	6,9%
KAPITALNI RAČUN	70	71	1,4%
FINANSIJSKI RAČUN	-380	0	-
Direktne investicije	-206	-413	100,9%
Od čega: Reinvestirane zarade - Pasiva	205	223	8,6%
Portfolio investicije	85	32	-62,3%
Ostale investicije	-10	953	9544,4%
Neto finansijska aktiva	47	652	1275,7%
Valuta i depoziti	-36	538	-1593,8%
Ostalo	83	115	37,8%
Neto finansijska pasiva	57	-301	-625,1%
Valuta i depoziti	-89	-281	213,8%
Zajmovi	-102	-276	171,4%
Vladin sektor	-48	-238	397,2%
Ostali sektori	-54	-38	-30,0%
Trgovinski krediti i avansi	233	241	3,5%
Rezervna aktiva	-250	-894	257,4%
NETO GREŠKE I PROPUSTI	-42	20	-148,6%

Izvor: Centralna banka BiH

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar-mart 2023. godine.***

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____ , _____ godina
S a r a j e v o

M. P.

Predsjedavajuća
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi siječanj-ožujak 2023. godine.***

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____, _____ godina

S a r a j e v o

M. P.

Predsjedateljica
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ ***Босна и Херцеговина Економски трендови јануар-март 2023. године.***

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година
С а р а ј е в о

М. П. Предсједавајућа
Савјета министара Босне и Херцеговине
Борјана Кришто